

Jaar- verslag 2015

1	Inleiding
2	Het Letterenfonds in Nederland
7	Het Letterenfonds in het buitenland
9	Bijzondere projecten en samenwerkingsverbanden
12	Evaluatie en onderzoek
15	Vooruitzichten
16	Bestuur en beheer
20	Bijlage 1: Verslag Raad van Toezicht
22	Bijlage 2: Raad van advies, externe lezers & bureau
29	Bijlage 3: Subsidies
61	Bijlage 4: Prijzen
64	Bijlage 5: Activiteiten en programma's
72	Bijlage 6: Publicaties, websites en social media
74	Bijlage 7: Balans & exploitatierekening
78	Bijlage 8: Private stichtingen
79	Colofon

Inleiding

Was 2015 het jaar waarin het herstel van de Nederlandse boekenmarkt zich manifesteerde? De cijfers geven in ieder geval een positief beeld; de cumulatieve A-boekenomzet steeg in 2015 met 3,7% ten opzichte van het jaar ervoor. Het is uiteraard afwachten of deze stijging bestendig blijft, maar ook de vooruitzichten voor 2016 stemmen gunstig. Voor het literaire segment, dat door het Nederlands Letterenfonds wordt bediend, was 2015 met name voor vertalingen een goed jaar. Zo steeg, voor het eerst sinds 2008, het aantal aanvragen voor literaire vertalingen *in* het Nederlands.

Ook in het buitenland deden Nederlandse schrijvers en uitgevers goede zaken: voor het tweede jaar op rij liet het aantal aanvragen voor vertaalsubsidies een spectaculaire stijging zien. Die laatste stijging is een onmiskenbaar gevolg van de inspanningen van het Letterenfonds, de Nederlandse uitgevers en het Vlaams Fonds voor de Letteren, in het kader van het Nederlands-Vlaamse *Ehrengast*-programma ter gelegenheid van de Frankfurter Buchmesse 2016. De voorbereidingen, die in 2014 reeds werden gestart, kregen dit jaar momentum dankzij geïntensiveerde uitgeefbezoeken, fellowships, persconferenties in Nederland, Vlaanderen en Duitsland, en een eerste *avant-programme* op de Frankfurter Buchmesse in 2015, samen met het gastland Indonesië.

De belangstelling voor Nederlandstalige auteurs en hun werk steeg ook in andere werelddelen. Onder meer in Brazilië waar het Nederlands Letterenfonds samen met EYE International een omvangrijke en ambitieuze manifestatie organiseerde, in drie verschillende Braziliaanse steden, met tentoonstellingen, films en deelname van 30 Nederlandse en Braziliaanse schrijvers.

Verheugd is het fonds bovendien over het feit dat in 2015 vijftien door het Letterenfonds ondersteunde schrijvers en negen vertalers werden bekroond met een belangwekkende literaire prijs. Ook in dat opzicht was 2015 een rijk jaar.

Volgens de gegevens van het Letterenfonds vertoonde het aantal oorspronkelijk Nederlandstalige titels dat in 2015 verscheen een lichte daling ten opzichte van het jaar ervoor. Om de ontwikkelingen in het literaire segment nog nauwkeuriger in beeld te krijgen, is gedetailleerdere en eenduidigere informatie op genreniveau wenselijk, vooral met betrekking tot het deel van de boekproductie dat niet met steun van het Letterenfonds tot stand komt. Het Letterenfonds kijkt dan ook uit naar de oprichting van KVB Boekwerk, het Kenniscentrum voor het boekenvak, waartoe in 2015 concrete stappen zijn gezet. Dit Kenniscentrum, waarin het Letterenfonds samen met partners in het boekenvak participeert, gaat medio 2016 van start en wordt ondergebracht bij de KVB. Het fonds hoopt dat de inrichting van het centrum de veelgeroemde en voor de sector cruciale collectiviteit in het boekenvak een nieuwe impuls zal geven.

Wie zijn we en wat doen we

Het fonds stimuleert, door middel van beurzen en subsidies aan schrijvers, vertalers, uitgevers en festivals, de kwaliteit, pluriformiteit en veelstemmigheid in de literatuur, en bevordert de verspreiding en promotie van de Nederlands- en Friestalige literatuur in binnen- en buitenland. Deze missie, waarin aandacht voor aanbod, zichtbaarheid en vraag samenkomt, is het uitgangspunt bij de beleidskeuzes van het Letterenfonds.

Ten behoeve van deze missie hanteert het fonds verschillende instrumenten: enerzijds het verstrekken van subsidies aan schrijvers, vertalers en uitgevers en anderzijds de uitvoering van promotieactiviteiten (met name in het buitenland) die gekoppeld zijn aan die subsidies. Zowel in binnen- als buitenland werken we nauw samen met de uitgevers, van wie zowel bij nieuwe literaire werken als bij vertalingen van (moderne) klassieken een serieuze investering wordt verwacht.

Behalve investeren in de kwaliteit van scheppende kunstenaars en vertalers beijert het Letterenfonds zich ook voor het in stand houden van de kwaliteit van de vraag, met programma's en stimuleringsregelingen gericht op het vergroten van het lezersbereik. Dat doet het fonds onder meer door (meerjarige) ondersteuning van literaire festivals, het organiseren van schrijvers- en vertalerstournees en het investeren in (digitale) projecten die de lezer opzoeken. Daarnaast maakt het fonds middelen vrij voor programma's die de zichtbaarheid en het publieksbereik van auteurs en vertalers vergroten, waarbij we samenwerken met onze bureaus in het Letterenhuis, Schrijvers School Samenleving (SSS) en Stichting Lezen, en met de CPNB.

Ook op de buitenlandse markt stimuleert het Nederlands Letterenfonds de vraag naar Nederlandstalige en Friese literatuur. In de eerste plaats door het selecteren en bij uitgevers en agenten aanbieden van hoogtepunten uit de recente fictie- en non-fictieproductie (in de brochures *10 Books from Holland*, *Quality Non-Fiction* en *Children's Books*) en Nederlandse klassieken (*Dutch Classics*). Daarnaast presenteert het fonds de Nederlandse literatuur op de belangrijkste internationale boekenvakbeurzen in Frankfurt, Londen en Bologna, waarbij de focus op Europa en het Engelse taalgebied ligt. Van groot belang voor de verspreiding van de Nederlandse literatuur en voor de Nederlandse uitgeverij zijn de marktverkenningen en prospectiereizen die het Letterenfonds onderneemt. De kennis en nieuwe contacten die hierbij worden opgedaan worden met het Nederlandse boekenbedrijf gedeeld. Bij deze marktverkenningen richt het fonds zich specifiek op landen waar de boekenmarkt en de leescultuur in ontwikkeling is, zoals Brazilië, China en Zuid-Amerika. In het buitenland trekt het Letterenfonds veelal gezamenlijk op met de collega's van het Vlaams Fonds voor de Letteren, en wordt er samengewerkt met Dutch Culture en ambassades.

Het Nederlands Letterenfonds kent een op de literaire sector toegesneden subsidiesysteem, waarin met relatief kleine bedragen veel tot stand kan worden gebracht. Zo was in 2015 de gemiddelde beurs die auteurs ontvingen voor het schrijven van nieuw werk zo'n 17.500 euro (waarbij gemiddeld twee tot drie jaar aan het nieuwe project wordt gewerkt), voor vertalers bedroeg de gemiddelde subsidie per vertaalproject ongeveer 7.800 euro, terwijl voor een gemiddelde *translation grant* 3.000 euro werd uitgekeerd. Gehonoreerde incidentele manifestaties en projecten ontvingen in de regel rond de 14.000 euro. De beoordeling en behandeling van aanvragen op het gebied van de literatuur is een bewerkelijk en arbeidsintensief proces, mede vanwege de vele specialismen die ermee gemoeid zijn; zo is inbreng van deskundigheid in vele verschillende talen noodzakelijk. Het Letterenfonds werkt om die reden met een relatief omvangrijke poule van externe adviseurs.

Het Letterenfonds in Nederland

Het Letterenfonds is georganiseerd langs de twee belangrijkste werkterreinen, die ieder hun eigen aanpak vergen maar nauw met elkaar in verband staan: voor de afdeling binnenland ligt het accent op investeringen in creatie van nieuw literair werk (zowel werk van Nederlandse en Friese schrijvers als vertalingen van buitenlandse auteurs), op innovatie en zichtbaarheid. Voor de afdeling buitenland ligt de nadruk op promotie van Nederlands- en Friestalige literatuur door middel van informatie en activiteiten gecombineerd met stimulerings-subsidies.

Schrijvers en vertalers

De belangrijkste regelingen ter stimulering en ondersteuning van nieuw literair werk in papieren dan wel digitale vorm (e-book) zijn de regeling *Projectsubsidies voor publicaties* (ten behoeve van nieuw literair werk van in Nederland woonachtige schrijvers, bestemd voor de Nederlands- of Friestalige markt) en de regeling *Projectsubsidies voor literaire vertalingen* (ten behoeve van vertalingen van buitenlandse literaire werken bestemd voor de Nederlands- of Friestalige markt). De twee regelingen vangen samen de grootste groep aanvragers van het fonds. Dit bepaalt in belangrijke mate het karakter van het Nederlands Letterenfonds, een cultuurfonds met een sterke focus op individuele makers en een stevige verankering in de markt. De investeringen van het fonds zijn sterk verknoot met de markt; zo vormt het aantal aanvragen ook een graadmeter voor de conditie van de Nederlandse boekenmarkt. In 2015 zag het Letterenfonds het aantal aanvragen voor vertalingen voor het eerst sinds 2008 weer spectaculair stijgen. De vertaalde literatuur lijkt sneller te reageren op de ontwikkelingen in de markt dan het oorspronkelijk literair werk. Waar het aantal aanvragen voor vertalingen direct na 2008 jaarlijks een flinke daling liet zien, begon de daling bij de schrijvers pas na 2010 en zet die daling zich ook in 2015 nog door (150 aanvragen; 2014: 172). De komende jaren zal moeten blijken in hoeverre de titelreductie bij uitgeverijen zich ook voor oorspronkelijk werk herstelt én of de stijgende lijn voor vertaalde literatuur doorzet.

Van de 150 binnengekomen schrijversaanvragen dit jaar bij de regeling *Projectsubsidies voor publicaties* werden er 112 gehonoreerd. Er is alle reden om uit te kijken naar de resultaten van deze investeringen die talentvolle schrijvers in staat stellen om nieuwe romans, essays, kinderboeken en dichtbundels te schrijven die een impuls vormen voor de diversiteit en kwaliteit van de Nederlandse boekenmarkt. Daarnaast komt een groot deel van de vertaalde literatuur in de Nederlandse boekenmarkt tot stand met een projectsubsidie voor de vertaler. Van de 232 binnengekomen aanvragen werden er 202 gehonoreerd. Zonder projectsubsidies voor vertalers (meer dan de helft van het totale honorarium van een vertaler) zou het literaire boekenaanbod in Nederland een aanmerkelijk schralere indruk bieden.

In iedere beleidsperiode groeien schrijvers uit de regeling doordat hun inkomsten uit literaire arbeid dusdanig stijgen dat de gehanteerde inkomensgrens (45.000 euro verzamelinkomen per jaar) wordt overschreden en aanvragen voor projectsubsidies niet meer mogelijk maar ook niet meer nodig zijn. Andere regelingen en programma's (zoals de promotie van het werk naar het buitenland en stimuleringssubsidies voor buitenlandse uitgevers, zie hiervoor hoofdstuk buitenland) blijven wel voor deze auteurs openstaan.

In de prijzen gevallen schrijvers in 2015

Dit jaar werden weer veel door het fonds ondersteunde schrijvers en werken bekroond: dichter Hester Knibbe ontving de VSB Poëzieprijs voor *Archaïsch de dieren* (De Arbeiderspers), de Awater Poëzieprijs ging naar *Mens Dier Ding* (De Bezige Bij) van Alfred Schaffer, schrijver Maartje Wortel won de BNG Literatuurprijs, de oeuverprijs voor jong talent, mede naar aanleiding van haar tweede roman *IJstijd* (De Bezige Bij), *La Superba* (De Arbeiderspers) van Ilja Leonard Pfeiffer, dat in 2014 al werd bekroond met de Libris Literatuurprijs en de Tzum-prijs werd dit jaar bekroond met De Inktap, Jeroen Brouwers ontving de ECI Literatuurprijs voor *Het hout* (De Arbeiderspers), Remco Campert ontving de Prijs der Nederlandse Letteren voor zijn proza en poëzie, en op de valreep van dit jaar werd bekend dat de P.C. Hooftprijs voor verhalend proza naar Astrid Roemer gaat. Ook de jeugdliteratuur deed het goed: de Theo Thijssen-prijs ging naar Martha Heesen, de roman *Birk* (De Geus) van Jaap Robben werd achtereenvolgens bekroond met de Eerste Boekhandelsprijs, de publieksprijs van de Dioraphte Literatuurprijs en de ANV Debutantenprijs, *Doodgewoon* (Gottmer) van Bette Westera en Sylvia Weve ontving de Woutertje Pieterse Prijs, de Zilveren én de Gouden Griffel en de Vlag en Wimpel, de Gouden Lijst werd toegekend aan *Overspoeld* (Querido) van Gideon Samson, en Anna Woltz won de Nienke van Hichtumprijs met haar roman *Honderd uur nacht* (Querido Kinderboek). De biografie *Dwars tegen de keer. Leven en werk van Ida Gerhardt* (Athenaeum-Polak & van Gennep) van Mieke Koenen werd bekroond met de oikos-publieksprijs, de Jan Hanlo Essayprijs ging naar *En hier een plaatje van een kat* (Atlas Contact) van Arjen van Veelen, en Atte Jongstra ontving de Büchprijs. Niet door het fonds ondersteund maar hier wel vermeldenswaardig: Pieter Steinz ontving de Gouden Tulp voor zijn boek *Made in Europe* (Nieuw Amsterdam).

In de prijzen gevallen vertalers in 2015

De Aleida Schotprijs ging naar Madeleine Mes voor haar vertaling uit het Russisch *Abrikozen op sap en andere verhalen* van Alexander Solzjenitsyn (Nieuw Amsterdam), Luk van Haute ontving op het literatuurfestival City2Cities in Utrecht de Filter Vertaalprijs voor zijn bloemlezing *Liefdesdood in Kamara en andere Japanse verhalen* (Atlas Contact), Gerrit Bussink werd geëerd met de Straelener Übersetzerpreis voor zijn gehele vertaaloeuvre dat onder meer werk omvat van Martin Walser, Thomas Bernhard, Friedrich Dürrenmatt, Christa Wolf, Siegfried Lenz, Peter Handke en Uwe Timm, tegelijkertijd ontving Anne Folkertsma het stipendium van de Kunststiftung

Nordrhein-Westfalen voor haar vertaling van *Bloedbroeders* van Ernst Haffner (De Bezige Bij), de Europese Literatuurprijs ging naar *Een handvol sneeuw* van Jenny Erpenbeck, in vertaling van Elly Schippers (Van Gennep), vertaler Tsjechisch Edgar de Bruin werd bekroond met de Letterenfonds Vertaalprijs voor de vertaler als cultureel ambassadeur en de Martinus Nijhoffprijs werd dit jaar toegekend aan Babet Mossel voor haar rijke en gevarieerde oeuvre aan vertalingen uit de Britse en Amerikaanse literatuur.

Innovatie

In mei organiseerde het Letterenfonds samen met het Gamefonds (Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mediafonds) in de bibliotheek van het Letterenhuis een drukbezochte voorlichtingsbijeenkomst literaire games voor gamemakers en schrijvers. Dit naar aanleiding van een Open Oproep Literaire games die de fondsen hadden uitgeschreven. De oproep leverde een groot aantal voorstellen (47) op voor een gezamenlijke ontwikkeling van een literaire spelervaring van hoge kwaliteit. Vijf voorstellen werden door de Gamefonds-commissie geselecteerd om een prototype, demo of vertical slice uit te werken. Het streven is een of twee games te presenteren tijdens het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016.

Om het Frankfurtteam inzicht te geven in de vele mogelijkheden van virtual reality (VR) organiseerde het Letterenfonds op 19 juni een viewing van en expertmeeting rond vijf VR-installaties. In opdracht van het Letterenfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie worden voor het Vlaams-Nederlandse gastlandschap ook vier meertalige virtual reality-installaties ontwikkeld, die in Leipzig en Frankfurt worden gepresenteerd. Een commissie onder leiding van Paulien Dresscher, hoofd Nieuwe Media Cinekid, deed hiervoor de selectie.

Tot slot investeerde het Letterenfonds vanuit het beleid Digitaal in een tweetal projecten: Het digitale literaire project 'Facts & Figures' van dichter Jan Baeke en kunstenaar Alfred Marseille werd op uitnodiging van de Royal Botanic Garden op 21 juni 2015 gepresenteerd in Edinburgh. En in oktober vond tijdens het Cinekid Festival de succesvolle en drukbezochte workshop 'Alice: Storyhacks' plaats. Kinderen konden hier een kreet of zin kiezen uit het boek *De avonturen van Alice in Wonderland & Alice in Spiegelland* en die via een literatuurtattoo-printer op hun lichaam plakken.

“En bedankt, jury van de Nienke van Hichtumprijs. Anna was van ons, nu moeten we haar zeker gaan zitten delen. Dat willen we eigenlijk niet. [...] 2015. *Honderd uur nacht* verscheen, over vier kinderen die op elkaar aangewezen raken tijdens een orkaan in New York. Een rotboek. Het is namelijk zó goed dat we wisten: dit wordt springtij. Iedereen gaat dit lezen, weg Woltzwoorshippersgilde, weg Bende van de Zwarte Woltzhand, weg VrijWoltzMetselarij. En inderdaad, *Honderd uur nacht* werd vrijwel meteen genomineerd voor de Gouden Lijst, de Prijs van de Jonge Jury én de Woutertje Pieterseprijs. Maar eens te meer daalde over ons de mercy neer, want elk van die domme jury's liet na het boek daadwerkelijk te bekronen! Goed, het boek werd in De Wereld Draait Door getipt door het boekenpanel, maar dat konden we hebben, – ha, wie kijkt er nu naar De Wereld Draait Door? Maar toen, Nienke van Hichtumjury, kwamen jullie. Met deze prachtige Nienke van Hichtumprijs. Terecht toegekend natuurlijk, voor volgens ons niet alleen een belangrijk boek, maar ook een belangrijk schrijverschap. En toch: zo jammer. Nu kunnen we het niet meer geheimhouden.”

‘Jammer, Nienke van Hichtumjury, jammer’, laudatio door Edward van de Vendel bij de uitreiking van de Jan Campert-prijzen op zondag 17 januari 2015 in Den Haag.

“*Meine wunderbar seltsame Woche mit Tess* ist ein fast perfektes Beispiel für eine spannende, unterhaltsame und nah an der Gefühls- und Lebenswelt von Kindern erzählte Geschichte, die sich aber dennoch nie anbietet, sondern die Leser immer wieder herausfordert. Nicht unbedingt sprachlich – hier gibt sich der Roman, übersetzt von Andrea Kluitmann, zwar genau beobachtend, aber auch bewusst unpräzise. Was jedoch die Gedanken und die daraus resultierenden Handlungen der Kinder betrifft, hat das Buch bei aller Leichtigkeit und bei allem Humor einen sympathischen, eindringlichen Ernst, der weit entfernt ist von der Oberflächlichkeit der Kinderbuch-Massenware und durch die sparsamen, einfarbigen Illustrationen Regina Kehns noch unterstrichen wird. Das hier ist Literatur, gerade weil sie so schlendernd um die Ecke kommt!”

‘Fast in den Sand gesetzt’ door Hartmut El Kurd in *Die Zeit*, nr. 28/2015, 9. Juli 2015

Talentontwikkelingsprogramma's internationaal en nationaal

In 2013 verleende het ministerie van OCW het Letterenfonds voor de periode 2014-2016 een extra budget voor een programma gericht op talentontwikkeling in internationale context. De middelen voor dit programma werden door minister Bussemaker beschikbaar gesteld in het kader van de visiebrief *Cultuur beweegt. De betekenis van cultuur in een veranderende samenleving* (juni 2013). Onder de titel *Wanderlust* ontwikkelde het fonds een internationaal programma dat schrijvers, programmamakers en tijdschriftredacteurs de gelegenheid biedt ervaring op te doen en literaire vaardigheden te vergroten in een interdisciplinaire en internationale omgeving. Voor talentvolle schrijvers is onder meer een samenwerking aangegaan met de Jan van Eyck Academie in Maastricht. In 2015 verbleven respectievelijk Maartje Wortel, Wylske Versteeg en Rosan Hollak een periode aan de Jan van Eyck Academie.

Een ander onderdeel van het programma *Wanderlust* richt zich specifiek op de internationale ontwikkeling van bemiddelaars in de literatuur, programmamakers en redacteurs van (internet)tijdschriften. Dit jaar werden redacteur Dirk Vis en festivalprogrammeur Stefan Nieuwenhuis geselecteerd. Vis reisde naar New York voor een project over literatuur en reclame; als gast-redacteur van het tijdschrift *Paper Monuments* ging hij op zoek naar vernieuwingen op het snijvlak van literatuur, cultuur en technologie. Zijn onderzoek zal leiden tot een zelfstandige publicatie en artikelen in *De Gids*. Stefan Nieuwenhuis zal in Brussel en Angoulême onderzoek doen ter voorbereiding van een programma rond strips en poëzie op het Poetry International Festival 2016.

In 2014 besloot de minister van OCW voor 2015 en 2016 extra middelen in te zetten voor talentontwikkeling, waarbij de aansluiting tussen kunstvakonderwijs en de professionele beroepspraktijk (met ontwikkelruimte op maat door coaching en verbinding met productie- en presentatieplekken) en aandacht voor de multidisciplinaire wijze van werken van hedendaagse kunstenaars centraal komt te staan. Het fonds ontwikkelde hiervoor een plan met vier sporen, die alle vier in 2015 zijn geëffectueerd. In samenwerking met het kunstvakonderwijs en Literair Productiehuis Wintertuin is een coachingstraject voor schrijftalent gestart onder de titel *SlowWritingLab*, gericht op onderzoek, verdieping en professionele ontwikkeling van talenten. Het éénjarige programma bestaat uit workshops die afwisselend worden verzorgd door de verschillende opleidingen en uit individuele trajecten. Het tweede spoor binnen het talentontwikkelingsprogramma richt zich expliciet op (schrijf)talent met een andere culturele achtergrond aangezien talent uit andere culturen nu nog onvoldoende instroomt bij de (kunstvak)opleidingen. Stichting Beyond ontving in 2015 een bijdrage voor het project *Filling The Gap*, gericht op diversificatie van schrijvers en makers, op vernieuwing van de inhoud c.q. het aanbod van toneelteksten/scenario's en op de verbetering van de instroom van cultureel divers talent op de vervolgopleidingen. Als derde spoor richtte het fonds binnen de regeling Digitale literatuur een aanvraagmogelijkheid in voor scholingsbudget R&D voor talentvolle makers die zich willen ontwikkelen op

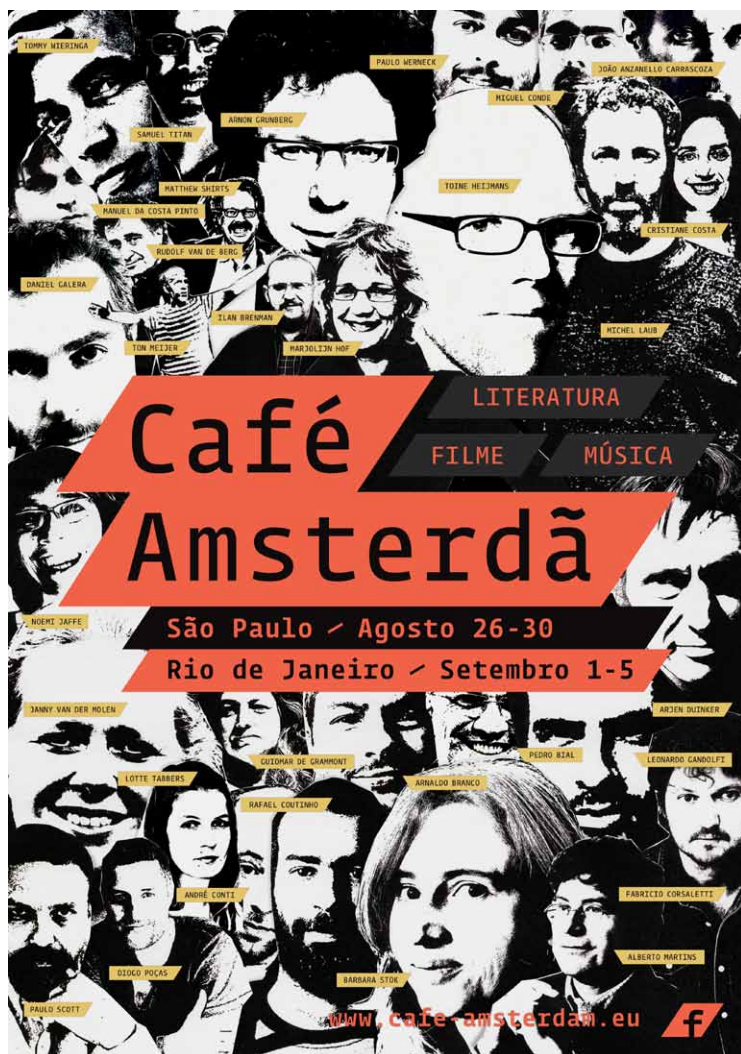
multimediaal gebied. Het vierde en laatste spoor bestaat uit een coachingstraject voor jonge literair vertalers: in het programma *De Vertalersfabriek*, dat is ingebed in het Crossing Border Festival, vertalen jonge literair vertalers werk van jonge literaire schrijvers. Daarbij worden ze begeleid door ervaren literair vertalers.

Nieuwe lezers, nieuw publiek

Meer dan ooit is het fonds zich bewust van het belang van het stimuleren van nieuwe lezers en het vinden van nieuw publiek voor de literatuur. Het fonds investeerde in 2015 dan ook in op het onderwijs gerichte programma's als *Stap op de rode loper* (gericht op vmbo-leerlingen), *Literatour* (middelbaar onderwijs) en *Vertalen in zicht* (workshops voor middelbare scholieren door literair vertalers). Daarnaast wordt structureel geïnvesteerd in (inter)nationale literaire festivals in Nederland en literair-educatieve organisaties als de School der Poëzie en het Poëziepaleis.

Ook door de ontwikkeling van eigen zichtbaarheidsprogramma's en samenwerkingsverbanden met partners in het veld wordt getracht het publiek voor literatuur te vergroten. Een goed voorbeeld zijn de activiteiten die plaatsvinden in het kader van het Schwob-programma dat is gericht op vertaalde meesterwerken. Het programma omvat zowel een productiekostenregeling voor uitgevers, een internationaal netwerk, een website – sinds 21 juni ook een Schwob-app – en een reeks van publieksactiviteiten. Zo zijn de Schwob-winteractie (januari-maart) en de Schwob-zomeractie (juni-augustus) in nauwe samenwerking met boekhandelaren en uitgevers georganiseerd. Tijdens de immer goed bezochte Schwobfesten (in Haarlem en Brussel, zowel in februari als juni) vestigen ambassadeurs met enthousiasmerende laudatio's de aandacht op nieuw vertaalde klassiekers.

Daarnaast werden met het Boek een dichter-programma in samenwerking met SSS optredens van dichters gestimuleerd (met een ferme stijging van 30% in het aantal geboekte optredens als resultaat), deden lezers en potentiële schrijvers inspiratie op tijdens de *Shut up & Write*-bijeenkomsten onder leiding van Jonas Kooyman in de Amsterdamse boekhandel Van Rossum met door het fonds gehonoreerde debutanten, en bereikte de Vertalersgeluktournee ruim 500 lezers. Voorts werd in samenwerking met SSS een pilot voor leesclubs opgezet: geïnteresseerde leesclubs konden naar eigen keuze een van de vertalers op de longlist van de Europese Literatuurprijs 2015 uitnodigen om met hem of haar in gesprek te gaan over de genomineerde roman en de vertaling ervan. Het experiment resoneerde; er volgden 13 boekingen. De bezoeken van vertalers Rien Verhoef, Pietha de Voogd, Mieke Geuzebroek en Elly Schippers aan leesclubs in Noord-Brabant, Friesland, Overijssel, Gelderland en Zuid- en Noord-Holland leidden zonder uitzondering tot enthousiaste reacties. De pilot is daarom herhaald bij de Schwob-winteractie 2015/2016 waarin negen vertaalde klassiekers centraal staan.

“Zeven Nederlandse schrijvers en drie filmmaker zijn vanaf 26 augustus in Brazilië voor het tiendaagse festival ‘Café Amsterdã’. Het evenement in São Paulo en Rio de Janeiro staat volledig in het teken van Nederlandse literatuur en film en is een initiatief van het Nederlands Letterenfonds en EYE International. Onder anderen Arnon Grunberg, Marjolijn Hof, Barbara Stok en Tommy Wieringa reizen af naar Brazilië. Van de auteurs is recent werk vertaald in het Portugees. Ze presenteren dit aan het publiek en gaan ook in gesprek met bekende Braziliaanse schrijvers.”

‘Nederlandse auteurs treden op in Brazilië’ in *De Limburger*, *De Gooi- en Eemlander*, *Noord-Hollands Dagblad* en vele andere kranten, 11 augustus 2015.

“In Brazilië kenden ze *Joe Speedboot* en *Tirza* niet, maar daar kwam dankzij het Nederlands Letterenfonds en een paar enthousiaste uitgeverijen verandering in. Nu liggen ze in stapels bij Livraria Martins Fontes en Livraria Travessa: Nederlandse kinderboeken, grottemensenboeken, en het prachtige verstripte leven van Vincent van Gogh door Barbara Stok.”

‘Nederlandse literatuur is een prachtig exportproduct’ door Toine Heijmans in *de Volkskrant*, 8 september 2015.

“‘Anne Frank, dat ben ik,’ zei een jongen in een van Rio’s sloppenwijken deze week tegen me tijdens een bezoek dat Maarten Valken van het Letterenfonds en ik brachten aan een wijkcentrum daar. ‘Anne Frank had geheimen,’ ging hij bijna fluisterend verder. ‘Maar ik mag ook niet spreken over wat ik weet.’ Hij zal ongeveer even oud geweest zijn als Anne Frank toen ze in 1942 in haar dagboek begon te schrijven en een periode aanbrak van continue angst en afgedwongen stilte.”

Schrijfster Janny van der Molen in blog ‘Het verhaal van Anne Frank in Brazilië’ op letterenfonds.nl

Het Letterenfonds in het buitenland

De grote stijging (+23%) van het aantal vertalingen van Nederlandse literatuur die vorig jaar al zichtbaar was, heeft zich in 2015 voortgezet. Het Letterenfonds ontving dit jaar 373 aanvragen voor een vertaalsubsidie (translation grant), een stijging van 32% ten opzichte van 2014.

De verzoeken voor financiële ondersteuning waren verdeeld over 44 verschillende talen, maar het grootste aandeel hadden vertalingen in het Duits. De explosieve groei daarvan is duidelijk gerelateerd aan het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Buchmesse van 2016. De twee *Publishers Tours*, die de Nederlandse en Vlaamse letterenfonds voor Duitse uitgevers organiseerden, en de geïntensiverde promotionele inspanningen van de fondsen en het Frankfurtteam zijn een grote stimulans geweest voor de aankoop van rechten. De belangrijkste literaire uitgevers in Duitsland hebben inmiddels één of meer Nederlandstalige boeken op het programma staan.

Het Duitse taalgebied is voor de Nederlandstalige boekenmarkt het belangrijkste exportgebied. Bovendien fungeert de Duitse markt vaak als springplank naar vertalingen in andere landen, zowel binnen als buiten Europa. In 2015 zijn 67 Duitse vertalingen met subsidie van het fonds gepubliceerd in totaal zijn er zo'n 250 titels in voorbereiding die voor oktober 2016 zullen verschijnen.

In 2015 werd, in aantallen door het Letterenfonds gesubsidieerde vertalingen, het Duits gevolgd door het Engels (49 titels), Turks (24 titels), Spaans (21 titels), Frans en Chinees (beide 18 titels).

De meest vertaalde auteurs waren jeugdauteur Edward van de Vendel (16 vertalingen, mede door de vertaling van *Toen kwam Sam* in 11 Afrikaanse talen), Herman Koch (17 vertalingen, dankzij het voortdurende succes van *Het diner*), Annie M.G. Schmidt (16), de dierenverhalen van Toon Tellegen (12), de prentenboeken van Mies van Hout (12) en van Ingrid en Dieter Schubert (10), diverse titels van Cees Nooteboom (9), *Waar is Rintje* en *Calder* van Sieb Posthuma (8) en literaire non-fictie van Douwe Draaisma (8).

Verheugend is de belangstelling voor klassieken van de Nederlandse literatuur. Annie M.G. Schmidt staat met *Jip en Janneke*, *Wiplala* en *Minoes* al vele jaren op de lijst meest vertaalde boeken. Andere opvallende vertalingen dit jaar waren Multatuli's *Max Havelaar* die in voorbereiding is bij de New York Review of Books Classics, een grote bloemlezing met Nederlandse korte verhalen bij Penguin, Gerard Reve's *De Avonden* die voor het eerst sinds de verschijning in 1947 in het Engels wordt vertaald, en Nescio, die een nieuwe Duitse vertaling krijgt bij Suhrkamp, waar tegelijk een geheel aan hem gewijd literair tijdschrift verschijnt. Ook de Antilliaanse klassieker *De morgen loeit weer aan* van Tip Marugg is in de V.S. verschenen. In de Arabische wereld verschenen *Het verboden rijk* van J.J. Slauerhoff en *Eline Vere* van Louis

Couperus. In Engeland publiceerde UCL Press de *Verzen* van Herman Gorter, van wie in 2016 ook een Franse poëziebloemlezing bij Al Dante zal verschijnen. Twee herontdekte Nederlandse klassiekers werden reeds in vele talen aangekocht: *Een dwaze maagd* van Ida Simons (18 talen) en *En de akker is de wereld* van Dola de Jong (7 talen).

Ook in China zijn in 2015 rechten voor Nederlandse klassieken aangekocht. In 2016 zal uitgeverij Shanghai 9 vertalingen van Annie M.G. Schmidt en Fiep Westendorp (vijf delen van *Jip en Janneke*, *Pluk van de Petteflet*, *Wiplala*, *Wiplala weer*, en *Abeltje*) en van Paul Biegel (*De grote kleine kapitein*, *De rover Hoepsika* en *De Rode Prinses*) presenteren op de Shanghai Children's Book Fair. Het fonds richt haar aandacht al 15 jaar op vertalingen in het Chinees: in 2015 bezocht de non-fictiespecialist van het fonds samen met sinoloog Mark Leenhouts de BIBF boekenbeurs in Beijing, en de kinderboekenspecialist nam deel aan een fellowship programma rondom de boekenbeurs in Shanghai – beide ter intensivering van het contact met Chinese uitgevers.

De vertaling van Nederlandse graphic novels is een relatief nieuwe focus van het Nederlands Letterenfonds en het aantal vertalingen van dit genre kent een stijgende lijn. Eén van de meest vertaalde titels is *Vincent* van Barbara Stok, een beeldverhaal over de laatste drie jaar van Van Goghs leven. Het boek verscheen al in negen talen en er worden nog drie vertalingen verwacht. Lovende recensies, herdrukken en optredens van de auteur wereldwijd waren het resultaat. Een van de hoogtepunten was de presentatie van Barbara Stok in het Metropolitan Museum of Modern Art op 10 april 2015, gevolgd door een optreden op het MoCCA Arts Festival in New York. Barbara Stok nam ter promotie van *Vincent* ook deel aan de twee grotere literaire manifestaties die het fonds in 2015 organiseerde in Tsjechië en Brazilië.

Om buitenlandse vertalers een kans te bieden rustig in Nederland te werken én kennis te maken met de door hen vertaalde schrijvers en hun uitgevers, beheert het Letterenfonds het Vertalershuis aan de Van Breestraat in Amsterdam. In 2015 verbleven er 45 vertalers voor een periode van minimaal 2 weken en maximaal 2 maanden. Met uitzondering van de deelnemers aan het talentontwikkelingsprogramma Vertalersfabriek, zijn zij allen opgenomen in 'The Dutch Foundation for Literature's List of Approved Translators', een lijst van inmiddels 616 vertalers die door het fonds beproefd zijn en die aan uitgevers worden aanbevolen wanneer zij een Nederlands boek willen laten vertalen. In 2015 werden 22 vertalers aan deze lijst toegevoegd, waaronder Albanese, Sloveense, Armeense, Chinese, Servische, Finse, Franse, Poolse, Spaanse en Tsjechische.

Buitenlandse manifestaties

Onder de titel *O lásce a nízozemí* ('Over liefde en de Lage Landen') organiseerde het fonds op 14 en 15 januari een grote manifestatie in Praag, met Esther Gerritsen, Auke Hulst, Peter Buwalda, Annelies Verbeke, Pieter De Buysser, Barbara Stok, Guus Kuijer, Francine Oomen en Benny Lindelauf. Dat gebeurde in samenwerking met het Archa Theater, waar 's avonds twee drukbezochte

literaire avonden werden gehouden. De schrijvers namen deel aan twee speciale afleveringen van de populaire talkshow 'EKG', samen met hun gerenommeerde Tsjechische collega's Jáchym Topol en Markéta Pilátová. Moderatoren waren Jaroslav Rudiš en Igor Malijevský. Sonja van Hamel en het West Side Trio verzorgden de muzikale omlijsting. In de ochtend waren er workshops voor Praagse scholieren onder leiding van jeugdauteurs Guus Kuijer, Benny Linde-lauf en Francine Oomen.

Zeven maanden later opende op woensdag 26 augustus het *Café Amsterdã Festival* in Casa das Rosas op de Avenida Paulista in São Paulo in Brazilië. Dat was de start van een tiendaags programma waarin auteurs Arnon Grunberg, Toine Heijmans, Marjolijn Hof, Janny van der Molen, Tommy Wieringa, graphic novelist Barbara Stok en dichter Arjen Duinker hun Portugese vertalingen presenteerden. Acteur Ton Meijer gaf een theatervoorstelling gebaseerd op Sieb Posthuma's prentenboek *Calder*. In São Paulo bezochten de auteurs 14 scholen, diverse boekwinkels en een bibliotheek. Ook waren Arnon Grunberg en Tommy Wieringa te gast op een literair festival in Curitiba, in het zuiden van Brazilië.

Dinsdag 1 september opende het tweede deel van het festival in Biblioteca Parque in Rio de Janeiro. Dat was tevens de opening van de tentoonstelling *Isso aqui, ôô, é um pouquinho da Holanda* met werk van 20 Nederlandse kinderboekillustratoren, en van het filmprogramma van EYE International. Regisseur Rudolf van den Berg ging met Arnon Grunberg in gesprek over de verfilming van *Tirza* en scenarioschrijver Lotte Tabbers met Marjolijn Hof over de bewerking van *Een kleine kans* tot de film *Patatje Oorlog*.

De dichters K. Michel, Mustafa Stitou en Anneke Brassinga namen in 2015 deel aan het vertaalproject Versschmuggel tijdens het Poesiefestival Berlin. In totaal werkten zes Nederlandstalige en zes Duitstalige dichters onder begeleiding van zes professionele vertalers aan nieuwe vertalingen van elkaars werk; het resultaat daarvan wordt in 2016 in een tweetalige bloemlezing en een bijbehorende tournee door Nederland, Vlaanderen en Duitsland met het publiek gedeeld.

Naast de manifestaties in het buitenland organiseerde het fonds op 1 en 2 mei de 9e editie van de tweejaarlijkse non-fictie conferentie in Amsterdam. De internationale expertmeeting stond in het teken van het thema 'fictie in non-fictie'. Onder de titel *Non\Fiction – Stress testing the genres* gingen acht sprekers nader in op het gebruik van fictie en narratieve technieken bij het vertellen van 'ware' verhalen. De sprekers op de tweedaagse conferentie waren de Nederlandstalige schrijvers Lieve Joris en Jannah Loontjens en de buitenlandse uitgevers S. Anand (schrijver en uitgever bij Navayana in India), Neil Belton (Head of Zeus, Groot-Brittannië), Gregory Martin (La Librairie Vuibert, Frankrijk), Richard Nash (strateeg, ondernemer digitale media, Verenigde Staten), Nina Sillem (S. Fischer Verlag, Duitsland) en Samuel Titan Jr. (Editora 34, Brazilië). Na de lezingen was volop ruimte voor discussie onder leiding van moderator Maarten Asscher. Een videoverslag van deze conferentie is op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds te vinden.

Vertaalprijzen

Bijzonder is de vele lof die de Nederlandse jeugdliteratuur in Duitsland en elders ten deel valt in de vorm van bekroningen: de LUCHS-prijs ging naar *Mijn bijzonder rare week met Tess* (*Meine wunderbar seltsame Woche mit Tess*) van Anna Woltz, in vertaling van Andrea Kluitmann (Carlsen Verlag). Ook werden maar liefst vier Duitse vertalingen van Nederlandse jeugdliteratuur genomineerd voor de prestigieuze Deutsche Jugendliteraturpreis: *Coco of het kleine zwarte jurkje* van Annemarie van Haeringen, in vertaling van Marianne Holberg (Freies Geistesleben), *Dertien rennende hertjes* van Edward Van de Vendel en Mattias De Leeuw, in vertaling van Rolf Erdorf (Gerstenberg), *Rosie en Moussa. De brief van papa* van Michael De Cock en Judith Vanistendael, in vertaling van Rolf Erdorf (Beltz & Gelberg) en *Het raadsel van alles wat leeft* van Jan Paul Schutten en illustrator Floor Rieder, in vertaling van Verena Kiefer (Gerstenberg). *Mikis de ezeljongen* (*Mikis and the Donkey*) van Bibi Dumon Tak en illustrator Philip Hopman werd in de Engelse vertaling van Laura Watkinson bekroond met de Mitchelder L. Batcheler Award. Tot slot werden maar liefst vier Nederlandse romans genomineerd voor de longlist van de IMPAC Dublin Literary Award: *The King* van Kader Abdolah, *Bonita Avenue* van Peter Buwalda, *News from Berlin* van Otto de Kat en *Summer House with Swimming Pool* van Herman Koch.

Om het belang van vertalers en vertalingen breder kenbaar te maken en het internationale netwerk te verstevigen reikt het Letterenfonds in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren verschillende tweejaarlijkse vertaalprijzen uit. Zo werd de Else Otten Übersetzerpreis 2014 op 3 februari 2015 uitgereikt in het Literarisches Colloquium Berlin aan Bettina Bach voor haar vertaling van *Hotel Linda* van Arjan Visser, in 2014 verschenen als *Der blaue Vogel kehrt zurück*, en aan Rainer Kersten voor zijn vertaling van *De laatkomer* van Dimitri Verhulst, in 2014 verschenen als *Der Bibliothekar, der lieber dement war als zu Hause bei seiner Frau*. Ook de jongste editie van de Vondel Translation Prize kende een dubbele bekroning: februari 2016 ontvingen Laura Watkinson (voor haar vertaling van *De brief voor de koning* van Tonke Dragt, in 2013 verschenen als *The Letter for the King*) en Donald Gardner (voor zijn vertaling van een keuze uit de gedichten van Remco Campert, in 2014 uitgegeven als *In Those Days*) in Londen deze prijs. De Prix des Phares du Nord 2015 werd toegekend aan Isabelle Rosselin voor haar vertaling van *Zomerhuis met zwembad* van Herman Koch, in 2013 verschenen als *Villa avec piscine*.

De Brockway Prize voor poëzievertalers uit het Nederlands, werd door het Letterenfonds tijdens het Poetry International Festival in Rotterdam uitgereikt aan Ard Posthuma voor zijn vertalingen in het Duits. De jury preeste in het bijzonder Posthuma's vertaling van de bundels *Licht overal* (*Licht überall*) en *Zo kon het zijn* (*So könnte es sein*) van Cees Nooteboom.

Bijzondere projecten en samenwerkingsverbanden

'Dies ist, was wir teilen' – het Nederlands-Vlaams gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016

In samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren organiseert het Nederlands Letterenfonds het Nederlands-Vlaamse Ehrengast-programma op de Frankfurter Buchmesse in 2016. Het jaar 2015 stond voor de letterenfonds in belangrijke mate in het teken van de voortgaande voorbereidingen op de gastlandpresentatie. In de loop van 2015 werden overeenkomsten aangegaan met een aantal externe partners. Het Amsterdamse ontwerpbureau Dog & Pony kwam als beste uit de bus in een pitch onder Nederlands en Vlaamse ontwerpers en verzorgt de huisstijl, het logo en de online-presentatie voor het gastlandschap. Het Berlijnse buro ARTEFAKT verwierf de opdracht voor alle communicatie en pr rond het gastland in Duitsland en ging hiermee vanaf 1 september aan de slag. Het Vlaamse buro Mortierbrigade / Group94 werd in de arm genomen voor de technische realisatie van de website, die in maart 2016 online zal gaan.

In 2014 werd begonnen met de organisatie van *Publishers Tours*, waarmee Duitse uitgeverijen worden geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen in de Nederlandstalige literatuur. De laatste twee van in totaal vijf *Publishers Tours* vonden plaats in januari (gewijd aan proza) en februari 2015 (gewijd aan non-fictie). De bezoeken hebben geresulteerd in een omvangrijke stijging van vertaalde titels; voor 2016 worden zo'n 250 Duitse vertalingen van Nederlandstalige boeken voorbereid. Daarmee is een belangrijke doelstelling van het Nederlands-Vlaams gastlandschap in feite al gerealiseerd.

Met een persconferentie in het Amsterdamse BIM-huis op 25 september 2015 werden de Nederlandse en de Vlaamse pers geïnformeerd over de plannen voor het gastlandschap; met name over de plannen voor het literair en cultureel programma, het flankerend programma in de zeven Duitse steden en de grafische huisstijl, ontwikkeld door Dog & Pony. Ook de eerste auteursnamen werden hier bekendgemaakt. Drie weken later, op 15 oktober, presenteerden Nederland en Vlaanderen zich tijdens de Frankfurter Buchmesse met een persconferentie aan de Duitse pers, die daarop massaal was afgekomen. Gedurende het jaar werd het ambitieuze en omvangrijke cultureel-literaire programma voorbereid, dat vanaf maart 2016 in Duitsland van start gaat – niet alleen in Frankfurt, maar ook in zeven andere Duitse steden, die een Nederlands-Vlaams cultureel netwerk over heel Duitsland zullen spannen: Berlijn, Leipzig, München, Karlsruhe, Münster, Keulen en Hamburg.

In 1993, toen Nederland en Vlaanderen voor het eerst eregast waren in Frankfurt, werd onze literatuur ontdekt en in de afgelopen 22 jaar zijn er circa 2.800 titels uit het Nederlands in het Duits vertaald. Nu is het de beurt aan nieuwe generaties, en zullen literaire werken van onder

anderen Mano Bouzamour, Simon van der Geest, Rozalie Hirs, Murat Isik, Ernest van der Kwast, Gustaaf Peek, Ilya Leonard Pfeijffer, Gideon Samson, Wytse Versteeg, Joost de Vries, Menno Wigman, Niña Wijers en Anna Woltz in Duitse vertaling verschijnen en aan het publiek worden gepresenteerd. De jongste generatie dichters wordt bijeengebracht in een ruime bloemlezing met onder meer Maria Barnas, Tsead Bruinja, Ellen Deckwitz, Ester Naomi Perquin en Alfred Schaffer.

Akademie van Kunsten

De Akademie van Kunsten bestaat sinds 2014 en telt momenteel 35 leden uit de breedte van de kunsten, gekozen op basis van hun artistieke verdiensten. De Akademie van Kunsten heeft tot doel de stem te vertolken van de kunsten in de Nederlandse samenleving en het bevorderen van de interactie tussen de kunsten onderling, kunst en de rest van de maatschappij en wetenschap en kunst. Voorzitter is beeldend kunstenaar Barbara Visser. De Akademie wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van het ministerie van OCW en de gezamenlijke cultuurfondsen.

In 2015 presenteerde de Akademie van Kunsten haar strategische agenda onder de titel *De verbeelding en de macht*. Zij formuleerde hierin de ambitie de stem van de kunsten te laten horen in het maatschappelijk debat en daar waar het relevante dwarsverbanden op het gebied van de kunsten en wetenschap betreft een inspirerende gesprekspartner te worden voor politici, media en maatschappelijke organisaties. Dat deed zij met uiteenlopende activiteiten, waaronder de Akademie van Kunstenlezing, waarbij filosoof en cultuurcritica Susan Neiman reflecteerde op de stand van de kunsten. Met de maandelijkse serie 'Uit de Kunst', presenteerden de leden van de Akademie zichzelf en hun werk: wat houdt hen bezig? Wat waren sleutelmomenten in hun professionele leven? Welke vaardigheden zijn onontbeerlijk en wat geven ze door aan de nieuwe generatie? Kunstenaar Arne Hendriks (1971) ontving de artist-in-residence-beurs van de Akademie van Kunsten en het Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS). Beeldend kunstenaar Maaïke Schoorel (1973) was de eerste ontvanger van het nieuwe kunstenaarsfellowship van de Akademie van Kunsten en het Koninklijk Nederlands Instituut Rome (KNIR). Dit fellowship werd ingesteld voor een project dat concreet bijdraagt aan het bevorderen van de kruisbestuiving tussen kunst en wetenschap en bestaat uit een verblijf van drie maanden aan het KNIR in Rome.

The Art of Impact

The Art of Impact is een tijdelijk stimuleringsprogramma voor de periode 2014-2016 dat in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is ontwikkeld door de zes landelijke publieke cultuurfondsen. Het programma heeft tot doel de relatie tussen de kunsten en andere maatschappelijke domeinen te stimuleren, te versterken en beter zichtbaar te maken. Het programma kent drie wegen waarlangs dit doel bereikt moet worden: materiële en immateriële ondersteuning van projecten, onderzoek en communicatie.

The Art of Impact streeft ernaar in de periode 2015-2016 ongeveer 80 nieuwe projecten en 45 bestaande

“het huidige hoorspel bereikt in technisch opzicht een hoger werkelijkheidsgehalte. Dat maakt het filmischer dan voorheen: de luisteraar schakelt sneller over van iets wat hij hoort, naar iets wat hij meent te zien. [...] Is het oude hoorspel met zijn tot de verbeelding sprekende geluidseffecten geheel verdwenen? Nee. Pfeijffer keert in zijn spel *Een soort van Middeleeuwen* (regie: Vibeke von Saher) terug naar de tijd van de bloei van het hoorspel. Spelers René van 't Hof en Raymond Thiry zijn uitgedost met een vergiet op het hoofd en deksels van wastobben als een maliënkolder. De band met het oude hoorspel is niet verdwenen, integendeel, de nieuwe technieken zorgen voor grotere dynamiek.”

'De radiofilm is het nieuwe hoorspel' door Kester Freniks in *NRC Handelsblad*, 6 maart 2015.

“Zes auteurs werken aan nieuw radiodrama voor de publieke omroepen. Maria Stahlie en Niña Weijers gaan met AVROTROS samenwerken, Ronald Giphart en Jamal Ouariachi met de NTR. Elke Geurts en Gilles van der Loo schrijven voor de VPRO.”

Zes auteurs schrijven nieuwe hoorspelen', *HP/De Tijd*, 21 oktober 2015.

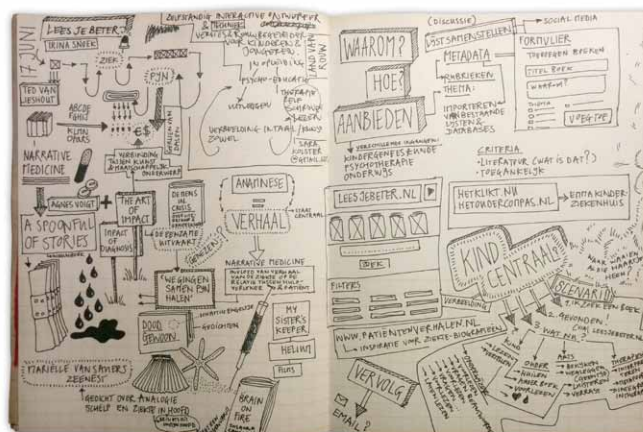

“Fluiten in het donker is een samenwerking tussen het Mediafonds en het Nederlands Letterenfonds. Best uniek want het loopt geen storm in de literatuur, in de boekenwereld, veel erger moet het nog wel zijn op het gebied van het hoorspel, en dit is een huwelijk tussen die twee disciplines. Dat is een heel spannend gegeven, en ook best moedig van beide initiatiefnemers. Vorig jaar is het een enorm succes geweest en ik heb een aantal dingen teruggeluisterd en daar was ik toch wel erg van onder de indruk. Bovendien is het natuurlijk verschrikkelijk leuk om aan zoiets mee te kunnen werken, en ook met de andere schrijvers te kunnen praten over wat hun plannen zijn. Ik denk dat we iets heel gaafs gaan maken.”

Radio-interview met schrijver Gilles van der Loo door June Hoogcarspel op *RTV NH*, 21 oktober 2015.

In het najaar van 2015 heeft The Art of Impact het initiatief genomen voor de *Impact Award*, een prijs voor de beste 'impactproducent': de matchmaker tussen een kunstenaar en een (maatschappelijke) organisatie. Op deze manier wordt deze belangrijke functie, die een schakel is tussen kunst en de rest van de samenleving, extra

Op 17 juni vond in de bibliotheek van het Letterenhuis een bijeenkomst plaats met zo'n veertigtal genodigden rond het thema bibliotherapie voor kinderen onder de titel 'Lees je beter'. De bijeenkomst was een initiatief van het Nederlands Letterenfonds, Stichting Lezen, schrijver Ted van Lieshout, kinderchirurg Irina Snoeck (Juliana Kinderziekenhuis, Den Haag) en hoogleraar jeugdliteratuur Helma van Lierop (Tilburg University). Doel was alle aanwezigen te informeren en te enthousiasmeren voor een op te zetten register kinder- en jeugdliteratuur in relatie tot ziektes en (geneeskundige) problemen. De middag werd geopend met lezingen van Ted van Lieshout en Irina Snoeck waarna er een levendige discussie plaatsvond. De belangstelling voor een dergelijk register bleek groot.

Evaluatie en onderzoek

Het jaar 2015 vormde in veel opzichten ook de aanloop naar de beleidsperiode 2017-2020. Er werden door het Letterenfonds informatiebijeenkomsten georganiseerd voor verschillende groepen aanvragers, regelingen werden geëvalueerd en zo nodig herzien, er werd een aanvang gemaakt met het SMART (of START) formulieren van de regelingen en programma's, en beleidsgesprekken zowel intern als extern resulteerden in de loop van 2015 in het beleidsplan voor de periode 2017-2020. Bij het SMART formulieren werd de werkwijze die het Mondriaanfonds hanteert als uitgangspunt genomen.

Het fonds kende in 2015 meerdere periodieke evaluatiemomenten. Intern zijn de regelingen zowel geëvalueerd door de commissies (vast agendapunt op commissievergaderingen) als door de medewerkers (eind van het jaar, tevens vaststelling subsidieplafonds voor volgend jaar). Daarnaast werden regelingen en programma's extern geëvalueerd via gesprekken met het veld en potentiële aanvragers: zo is eind 2015 een bijeenkomst belegd over het debutantenprogramma met drie jaargangen debutanten, ook werd een bijeenkomst gehouden voor festival-directeuren over de nieuwe regeling meerjarige literaire manifestaties voor de beleidsperiode 2017-2020.

Effectmeting van aanvragen

De grootste groep aanvragers bij het Nederlands Letterenfonds zijn de schrijvers en vertalers. Deze groep bestaat uit regelmatig terugkerende aanvragers. Bij een nieuwe aanvraag beoordelen zowel externe lezers als commissieleden het resultaat van een eerdere aanvraag (boekpublicatie) aan de hand van beoordelingsrichtlijnen. De effectmeting van de aanvragen (of het beoordelen/monitoren van resultaten van aanvragen) is zowel bij de Projectsubsidies voor publicaties (drie rondes) als bij de Projectsubsidies voor literaire vertalingen (drie rondes) een doorlopend proces.

Ook in andere regeling zijn checkpoints ingebouwd: zo worden vertaalsubsidies (translation grants) pas uitbetaald na ontvangst van de bewijsexemplaren en een vergelijkbare procedure wordt gehanteerd bij productiesubsidies voor uitgevers in Nederland.

Monitoring van aanvragers

Medewerkers vragen regelmatig informatie op bij aanvragers over de voortgang van het project. Dit is met name van belang bij incidentele aanvragers met langlopende projecten. In 2015 heeft het fonds met biografen van langlopende projecten individuele voortgangsgesprekken gevoerd.

Effectmeting internationalisering

Voor het registreren en meten van ontwikkelingen op het gebied van vertalingen uit het Nederlands en Fries beschikt het Letterenfonds over een Vertalingendatabase: www.vertalingendatabase.nl. In deze door het

fonds ontwikkelde database worden alle vertalingen geregistreerd van Nederlandse en Friestalige literatuur die in het buitenland zijn verschenen of in voorbereiding zijn. De Vertalingendatabase behoort tot de meest geraadpleegde onderdelen van de Letterenfonds-website en is een onmisbaar instrument voor de promotie van de Nederlandse literatuur in het buitenland.

Onderzoek

December 2015 is het fonds in samenwerking met de VvL een groot kwantitatief onderzoek gestart naar de inkomenspositie van schrijvers en vertalers. Welke invloed heeft de veranderende boekenmarkt op de inkomens van schrijvers en vertalers? De uitvoering van het onderzoek naar de schrijf-, vertaal- en andere inkomsten van auteurs en vertalers ligt bij onderzoeksbureau Ape. Maart 2016 zullen de resultaten gepubliceerd worden. Het ligt in de bedoeling van VvL en het fonds dit onderzoek na twee en na vier jaar te herhalen.

Herschrijven regelingen

Veel aandacht ging er naar de ondersteuning van de meerjarig gesubsidieerde festivals en manifestaties. De regeling ten behoeve van grootschalige Nederlandse literaire manifestaties werd in 2015 herzien. De nieuwe regeling, getiteld Regeling meerjarige subsidies Nederlands Letterenfonds 2017-2020, is op 17 december 2015 in de *Staatscourant* gepubliceerd. In het voortraject vond overleg plaats met onder meer het ministerie van OCW en de G9 (de negen grote gemeentes in Nederland). De regeling werd mede aangepast op grond van de beleidsprioriteiten zoals benoemd in de uitgangspuntenbrief *Ruimte voor cultuur* van het ministerie, waarbij er naast een basisbedrag aangevraagd kan worden voor een of meerdere toeslagen (voor 'internationalisering', 'manifestatie op specifiek genre' en 'multidisciplinair'). De belangrijkste wijziging is dat subsidie voor een periode van vier jaar kan worden aangevraagd in plaats van voor slechts twee jaar. Hierdoor ontstaat er bij de landelijke en gemeentelijke overheid eenzelfde aanvraagcyclus, op die manier wordt de administratieve last voor de aanvragende organisaties beperkt.

Ook de Regeling digitale projecten 2013-2014 werd herzien, zodat het voor individuele aanvragers mogelijk werd een ontwikkelingsbeurs aan te vragen (zie ook de paragraaf over talentontwikkeling hierboven), die benut kan worden voor: (a) onderzoek naar artistieke verdieping op multimediaal vlak of de ontwikkeling van multimediale vaardigheden voor de eigen professionele beroepspraktijk van schrijven en vertalen in het kader van een persoonlijk ontwikkelingsplan, of, (b) een voorstudie voor een uit te voeren Nederlands- of Friestalig project, die resulteert in een reëel projectplan. De herschreven regeling, getiteld Regeling voor Digitale literatuur, is op 27 juli 2015 gepubliceerd in de *Staatscourant* en trad per 1 augustus in werking. De regeling bestaat uit drie deelregelingen: (1) Digitale literaire projecten stimuleert door projectinvesteringen digitale vernieuwing op literair gebied, (2) Talentontwikkeling interdisciplinair is speciaal ontwikkeld in het kader van talentontwikkeling van schrijvers en vertalers en (3) Online tijdschriften richt zich op de digitale verschijningsvorm van literaire tijdschriften.

In 2015 had iedere deelregeling één eigen aanvraagronde, waarbij zowel de aanvragers voor Digitale literaire projecten als voor Talentontwikkeling interdisciplinair hun plannen live voor de commissie presenteerden.

Evaluatiebijeenkomsten met het veld/aanvragers

In september stonden de deuren van het Letterenfonds open voor de in 2013-2015 met een startersbeurs gehonoreerde debutanten en hun redacteurs. Tijdens deze debutantenmiddag werden ervaringen gedeeld en evalueerden schrijvers en redacteurs het door het fonds ingezette debutantenprogramma. Op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds is een videoverslag van deze bijeenkomst te vinden.

In december organiseerde het Letterenfonds een bijeenkomst voor directeurs en bestuurders van landelijke festivals over de Regeling Meerjarige Subsidies en de aandachts- en knelpunten voor de toekomst. Nu er vanuit het ministerie voor 2017-2020 geen extra structureel budget beschikbaar komt voor de festivals vrezen de organisaties met name voor de continuïteit en de professionaliteit. Meer en meer wordt er gewerkt met vrijwilligers in plaats van betaalde krachten, meer en meer functioneren de festivals als projectorganisaties.

“»Wir wissen relativ wenig über unsere nächsten Nachbarn. Da gibt es viel zu entdecken», verspricht Buchmessen-Direktor Juergen Boos. Und die Organisatoren haben sich auch schon mächtig ins Zeug geworfen und präsentieren am Donnerstag auf der Buchmesse ein detailreiches Programm. Der künstlerische Leiter Bart Moeyaert verrät dazu erste Details. Vier Inseln mit Virtual Reality Präsentationen sollen die Besucher in bislang unbekannte Welten entführen. Bücherdoktoren wollen - mit einem guten Buch als Heilmittel - manch Zipperlein vergessen machen. «Niederländischsprachige Bücher in Übersetzung helfen da natürlich am besten», scherzt Moeyaert.”

Hessischer Rundfunk / Buchmesse. ARD. de, 15 oktober 2015.

“ook economisch is het zijn van eregast in 2016 interessant, zegt Judith Uytterlinde, schrijver en coördinator van het literaire programma: ‘Sinds 1993, de vorige keer dat Nederland gastland was, zijn er 2.800 titels uit Nederland in het Duits vertaald. Nu willen we een nieuwe generatie schrijvers in Duitsland introduceren.’”

‘Strijdbaarheid versus lucratieve deals op Buchmesse Frankfurt’ door Irene Start in Elsevier, 15 oktober 2015.

“De Duitse pers, uitgevers en beursorganisatie verheugen zich zeer op het Nederlands-Vlaamse gastlandschap van volgend jaar. Juergen Boos gaf ons nog een advies mee. Onze persconferentie was goed - maar iets te goed, vond hij. De Duitse pers heeft nu de indruk dat we de zaken iets te goed onder controle hebben. *You need a little scandal.* Daar gaan we dan maar eens over nadenken, het komend jaar.”

‘Hand-over ceremony’, blog van Bas Pauw op website Boekblad, 19 oktober 2015.

Vooruitzichten

Op 1 februari 2016 is het Beleidsplan 2017-2020 van het Nederlands Letterenfonds voorgelegd aan minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen Jet Bussemaker. De afgelopen cultuurperiode kenmerkte zich door ingrijpende veranderingen in de boekenmarkt die zich ook in het literaire segment lieten voelen. Deze veranderingen hebben veel dynamiek in het letterenveld gebracht, die belangrijke nieuwe impulsen aan de sector geeft, maar ook uitdagingen met zich meebrengt. Ook in het beleid van het Nederlands Letterenfonds zijn, mede als gevolg van de bezuinigingen op kunst en cultuur, belangrijke wijzigingen doorgevoerd. Nu de boekenmarkt een voorzichtig herstel laat zien, wil het Letterenfonds met de beleidsvoornemens voor de nieuwe cultuurperiode in de eerste plaats rust en stabiliteit bieden om innovatie een kans te geven. Dit betekent dat het Letterenfonds de in 2013 ingeslagen koers voortzet, en geen grote wijzigingen in het subsidie-instrumentarium voorstelt. Wel worden de mogelijkheden op specifieke onderdelen verruimd en accenten in beleid verlegd. De belangrijkste regelingen voor creatie en productie, waaronder de regelingen voor schrijvers en vertalers van nieuw Nederlandstalig literair werk, worden gecontinueerd.

De belangrijkste veranderingen die in het Beleidsplan 2017-2020 worden voorgesteld zijn:

- samen met het Fonds Podiumkunsten is een nieuwe regeling voor het schrijven van theaterteksten in voorbereiding, die meer tegemoetkomt aan de eisen van de theaterpraktijk;
- vanaf 2017 is een nieuwe regeling meerjarige subsidies voor literaire festivals en literair-educatieve organisaties van kracht, waarin onder meer de subsidieperiode is verlengd van twee naar vier jaar.
- in het belang van talentontwikkeling worden ondersteuningsmogelijkheden voor literaire tijdschriften verruimd;
- om innovatie te stimuleren vervult het fonds een makelaarsfunctie, waarbij de wereld van de literatuur wordt verbonden met die van de creatieve industrie;
- het buitenlandse promotie- en manifestatiebeleid van het fonds richt zich de komende jaren in de eerste plaats op de grote, strategisch belangrijke taalgebieden: het Duitse, het Franse en het Engelse;
- zichtbaarheidsprogramma's en literaire manifestaties buitenland zullen in nog nauwere samenwerking met andere partijen worden georganiseerd en waar nodig uitbesteed;
- (culturele) diversiteit zal een nog nadrukkelijker rol spelen in het beleid van het fonds, in lijn met de Code culturele diversiteit;
- het fonds maakt formatie vrij ten behoeve van structurele dataverzameling en sectoranalyses.

De Wet op de vaste boekenprijs wordt de komende vier jaar onder voorwaarden voortgezet. Een van de voorwaarden betreft de oprichting van een Kenniscentrum voor het boekenvak. Dit centrum, KVB Boekwerk, gaat in 2016 van start. De oprichting van KVB Boekwerk en het door de Minister gevraagde onafhankelijk onderzoek naar de interne kruissubsidiëring bij boekverkopers en uitgevers, zullen de kennis over de werking van het literair bedrijf vergroten en tegemoetkomen aan de behoefte aan harde cijfers. Het Nederlands Letterenfonds onderschrijft de behoefte aan meer cijfers over het literair bedrijf en participeert daarom vol overtuiging in het Kenniscentrum, dat de volgende kernfuncties zal hebben:

- het op structurele wijze verzamelen en duiden van harde data over ontwikkelingen in het boekenvak;
- het op structurele wijze in kaart brengen van de culturele en leesbevorderende prestaties van het boekenvak;
- het tot stand brengen van een innovatie-agenda of een agenda voor de toekomst.

In het kader hiervan is het fonds samen met de VvL een onderzoek gestart naar de inkomenspositie van schrijvers en vertalers. Dit onderzoek zal in 2017 en 2019 worden herhaald.

In 2016 vindt het gastlandschap ter gelegenheid van de Frankfurter Buchmesse plaats; het wordt het grootste internationaliseringsproject in de geschiedenis van het Letterenfonds. De internationale inspanningen van het Letterenfonds zullen in 2016 dan ook vrijwel geheel in het teken staan van dit gastlandschap, dat naast Frankfurt in zeven verschillende steden in Duitsland zal plaatsvinden (zie p. 9). Een bescheiden, maar niet onaanzienlijke bijdrage levert het fonds aan de realisatie van een gastlandprogramma aan de Feria Internacional del Libro de Bogotá (Filbo), dat van 19 april tot 2 mei 2016 plaatsvindt en waarvan de organisatie in handen is van de Nederlandse Ambassade in Bogotá. In 2016 vinden voorts gesprekken plaats met het Syndicat International de l'Edition in Frankrijk ter voorbereiding op een mogelijk gastlandprogramma op de Salon du Livre Paris in 2018.

Governance-structuur

Het Letterenfonds heeft een Raad van Toezichtmodel. Tiziano Perez is sinds 1 april 2014 door de minister van OCW benoemd tot bestuurder van het Nederlands Letterenfonds voor de duur van vijf jaar. Hij is als directeur-bestuurder belast met het besturen van het fonds en met het beheer en de beschikking over het vermogen van het fonds, waaronder het nemen van de beslissingen op subsidieaanvragen. Hij vertegenwoordigt het fonds en is belast met de dagelijkse leiding van het fondsbureau.

De Raad van Toezicht is in het bijzonder verantwoordelijk voor het houden van toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad van Toezicht staat de directeur-bestuurder met advies terzijde.

De directeur-bestuurder wint waar nodig over de ingediende subsidieaanvragen advies in bij adviescommissies, die per subsidieronde worden samengesteld uit de Raad van advies van het Letterenfonds. De leden van de Raad van advies worden door de directeur-bestuurder benoemd voor de duur van twee jaar, met de mogelijkheid van herbenoeming voor twee jaar. Aan de benoeming gaat een voordracht door de selectiecommissie vooraf; de selectiecommissie bestaat uit twee externen, een uit VvL-kringen (Arnoud van Adrichem) en een vertegenwoordiger van de LUG (Leonoor Broeder). Bij enkele subsidieregelingen maken de adviescommissies op hun beurt gebruik van adviezen van externe adviseurs. Bijvoorbeeld bij de subsidieregeling voor literair vertalers, waarbij literaire werken en vertalingen uit zeer veel verschillende taalgebieden worden beoordeeld, en die expertises niet allemaal in één commissie vertegenwoordigd kunnen zijn.

Wet, regelgeving en gedragscodes

Het Letterenfonds is een zelfstandig bestuursorgaan. Het is gebonden aan onder meer de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en het daarin verankerde gelijkheidsbeginsel. Subsidiebeslissingen van het fonds zijn gebaseerd op het Algemeen reglement en de deelreglementen van het fonds, die door de directeur-bestuurder worden vastgesteld en aan de voorafgaande goedkeuring door de minister van OCW zijn onderworpen. De beslissingen van de directeur-bestuurder zijn voor bezwaar vatbaar, en kunnen ter toetsing worden voorgelegd aan de bestuursrechter.

Naast de Awb past het fonds zowel de Gedragscode Cultuurfondsen als de Governance Code Cultuur toe. Deze twee codes werken volgens het principe 'pas toe of leg uit'. Van de Gedragscode Cultuurfondsen wordt op één punt afgeweken. Paragraaf 6 van deze code schrijft voor dat het jaarverslag informatie dient te bevatten over afgewezen projecten. Het Letterenfonds past dit gedeeltelijk toe. Bij de afweging van belangen tussen volledige openheid over de behandeling van bij het fonds ingediende subsidieaanvragen enerzijds en

privacy van individuele aanvragers anderzijds, wordt door het fonds geen informatie verstrekt over afgewezen aanvragen van natuurlijke personen. Afgewezen aanvragen van rechtspersonen worden wel in de publiekseditie van het jaarverslag opgenomen. De negen principes van de Governance Code Cultuur worden door het fonds onderschreven en zijn waar nodig in de nieuwe fondsreglementen verwerkt. Integriteit en het vermijden van de schijn van belangenverstrengeling binnen de hele organisatie (Raad van Toezicht, directeur-bestuurder, medewerkers en adviseurs) zijn, zoals deze code voorschrijft, een terugkerend punt van aandacht. Openheid met respect voor de privacy van aanvragers en het intellectuele eigendom van creatieve plannen en een goed evenwicht tussen de verschillende geledingen van het fonds, met vastgelegde advies- en besluitprocedures, zijn daarbij richtsnoer. Over alle subsidiebesluiten wordt achteraf aan de Raad van Toezicht gerapporteerd.

Toegekende subsidies worden op de website van het fonds bekendgemaakt, via de digitale nieuwsbrief verspreid en in de uitgebreidere, digitale publiekseditie van dit jaarverslag gepubliceerd. Bij betalingen wordt uitvoering gegeven aan het vierogenprincipe.

Het Letterenfonds heeft een klokkenluidersregeling. Sinds september 2014 is Greetje van den Bergh benoemd tot extern vertrouwenspersoon van het fonds voor de duur van vier jaar.

Functies en nevenfuncties van de Raad van Toezicht, directeur-bestuurder, directeur en leden van de Raad van advies zijn op de website van het fonds te vinden. Samenstelling en werkzaamheden van de Raad van Toezicht zijn ook hierna, in het verslag van de Raad van Toezicht vermeld. Nevenfuncties van de overige medewerkers zijn in kaart gebracht, en worden periodiek besproken op wijzigingen. In 2015 had Tiziano Perez de volgende nevenfuncties: qualitate qua directeur-bestuurder van de Stichting Bert Schierbeekfonds en de Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur; penningmeester Stichting Vluchtstad; lid van de Raad van advies van de Koninklijke Vereniging van het Boeken- vak en lid van de Raad van advies van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek.

WNT

De beloning van de directeur-bestuurder voldoet aan de normen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Zijn bezoldiging, inclusief belastbare vaste onkostenvergoeding en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn bedroeg in 2015 € 95.426. Het sectorale plafond voor deze functie is voor het Letterenfonds vastgesteld op € 123.024 per jaar bij een voltijds dienstverband. De bezoldiging van directeur Steinz lag boven deze norm op basis van contractuele afspraken die reeds voor de instelling van het sectorale plafond met hem werden gemaakt. Met hem was een afbouwregeling overeengekomen. Zijn dienstverband eindigde per november.

Personeelsbeleid en medezeggenschap

Het Letterenfonds kent een eigen arbeidsvoorwaarden-reglement. Voor de beloningssystematiek hanteert het de ook voor de Rijksoverheid geldende loonschalen en periodieken van het ARAR. Bij goed functioneren, dat jaarlijks door de direct leidinggevende in een gesprek met de medewerker wordt besproken, wordt gegroeid totdat de hoogste trede binnen een schaal is bereikt. Het fonds is aangesloten bij het ABP. Als 'trendvolger' wordt in beginsel de loonontwikkeling bij de Rijksoverheid gevolgd. In 2015 was sprake van een loonstijging voor ambtenaren en stegen ook de lonen van de fondsmedewerkers met hetzelfde percentage. Per 2016 zijn de secundaire arbeidsvoorwaarden versoberd. Dit betreft met name het ouderschapsverlof en de leeftijdsdagen. Het ziekteverzuimpercentage van het Nederlands Letterenfonds bedroeg in 2015 5,7%. Daarvan betreft 2,7% zeer langdurig verzuim. Het verzuim tot 41 dagen bedroeg 1,9%. De verwachting is dat het totale verzuimpercentage het komende jaar daalt. In 2015 was één medewerkster met zwanger- en ouderschapsverlof.

Als onderdeel van de opgelegde bezuinigingen (ZBO-korting Rutte I) en volgens het beleidsplan 2013-2016, werd de vaste formatie van het fonds eind 2015 verder ingekrompen met 2,4 fte. Ten behoeve van het project gastlandschap Frankfurt 2016 is het personeelbestand tijdelijk uitgebreid met 2,5 fte. De totale formatie bedroeg ultimo 2015: 29,5 fte.

Het fonds beschikt over een personeelsvertegenwoordiging (PVT). De PVT heeft in 2015 vier keer overleg gevoerd met de directeur-bestuurder en een keer met de Raad van Toezicht. In alle vijf de overleggen stond onder meer de toegenomen werkdruk op de agenda. Besproken werd dat het fonds in de komende beleidsperiode, nog sterker dan de in de huidige, zal focussen op zijn kerntaken om die druk beheersbaar te houden.

Huisvesting

Het Letterenfonds is gevestigd in het Letterenhuis in Amsterdam. De panden Nieuwe Prinsengracht 89 en 91 zijn eigendom van het fonds. Zowel nummer 91 als een deel van het hoofdgebouw op nummer 89, wordt door het Letterenfonds verhuurd. In het najaar werd de overkapping van de patio voltooid, waardoor op de begane grond extra werk- en vergaderruimte ontstond. In november volgde een grootschalige interne verhuizing, en per december kon de nieuwe huurder, Amsterdam University Press, de vrijgekomen ruimte betrekken. CEEBP verliet het pand, en vond onderdak bij de OBA. De organisaties in het Letterenhuis hebben een gezamenlijk bedrijfshulpverleningsteam. Dit team heeft in 2015 een gezamenlijke cursusdag gehouden.

Het Vertalershuis, een onderdeel van het Letterenfonds, is gevestigd aan de Van Breestraat 19 in Amsterdam, en is eveneens fondseigendom. In 2015 werd een renovatie uitgevoerd van de gemeenschappelijke ruimten en werd het pand aan de buitenzijde geschilderd.

De schrijversresidentie aan het Spui in Amsterdam en de residentie aan het Merwedeplein (Amsterdam Vluchtstad) waar het Letterenfonds jaarlijks verblijf biedt aan buitenlandse schrijvers, worden door het Letterenfonds gehuurd.

De residentie aan het Merwedeplein werd – na brand in 2014 – begin 2015 door woningbouwvereniging Ymere in samenwerking met de Anne Frank Stichting, zorgvuldig gerestaureerd opgeleverd. Het appartement, het voormalige woonhuis van de familie Frank, werd in het voorjaar met financiële steun van de Nederlandsche Bank en giften van particulieren, geheel opnieuw gestoffeerd en van huisraad voorzien. Daarna kon het zijn oude functie als veilige woon- en werkplaats voor vervolgde schrijvers en journalisten weer vervullen. Het huis werd in 2015 achtereenvolgens bewoond door een journalist en een dichter met gezin.

Bezwaar, beroep en klachten

Bij de invoering van het Raad van Toezichtmodel is ook de bezwaar- en klachtprocedure gewijzigd. Er is sindsdien sprake van een interne commissie met een externe onafhankelijke voorzitter. De bezwaar- en klachtprocedure is beschreven in het huishoudelijk reglement. Tegen de voor bezwaar en beroep vatbare besluiten van de directeur-bestuurder werden in 2015 in totaal 18 bezwaarschriften ingediend. Daarnaast werden twee bezwaarschriften uit 2014 afgehandeld. Er werden vier bezwaarschriften gegrond en zeven ongegrond verklaard. Vijf bezwaren werden ingetrokken. Eind 2014 waren er nog vier bezwaarschriften in behandeling. Er werden geen beroepschriften ingediend en geen uitspraken gedaan door de bestuursrechter of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake besluiten van het Nederlands Letterenfonds. Het fonds ontving geen klachten.

Exploitatieresultaat, financiële positie, realisatie doelstellingen

De structurele subsidie van OCW voor de periode 2013-2016 bedraagt € 41.783.251 (inclusief loon- en prijsbijstellingen). Dat is inclusief structurele middelen voor de grote literaire festivals, die voorheen door het ministerie van OCW werden gefinancierd en inclusief de projectsubsidie voor vier jaar van totaal € 1.195.668 voor internationale activiteiten op het gebied van marktverruiming in het kader van de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS-middelen). Het fonds ontving een frictiekostensubsidie van € 22.341. Incidentele projectsubsidies van € 290.973 respectievelijk € 336.000 zijn verleend ten behoeve van Talentontwikkeling in internationale context (Wanderlust), respectievelijk Talentontwikkeling nationaal letteren 2015 en 2016. Verder ontving het fonds al in 2013 een eenmalige subsidie van € 118.181 voor de aanpassing van het pand en een eenmalige doorloopsubsidie van € 968.436 voor AENA-pensioenen. In 2015 werden verder incidentele subsidies ontvangen voor het projectbureau Dichter des Vaderlands van € 50.000 en een subsidie van € 216.180 om extra kosten onder andere in verband met de Frankfurter Buchmesse te financieren.

Eind april werd het door de Europese Unie gesubsidieerde deel van het Schwob-project *A European Gateway To The Best Unknown Books* succesvol afgerond. De subsidie van € 200.000 voor het fonds en zijn samenwerkingspartners, die in 2013 was verleend, werd door de EU vastgesteld.

De jaarrekening 2015 toont dat het fonds voor wat betreft zijn doelstellingen in deze beleidsperiode op koers ligt. In overeenstemming met de plannen laat de exploitatierekening van het Nederlands Letterenfonds in 2015 een afname van het eigen vermogen zien met € 648.257. Bij de subsidies voor het binnenland zijn de uitgaven lager dan verwacht. Bij de overige activiteiten zijn de bestedingen eveneens lager dan gepland, maar de verwachting is dat deze in het laatste jaar van de beleidsperiode volledig worden ingelopen. Met name het gastlandschap Frankfurt 2016 zal tot een substantieel hoger activiteiten- en uitgavenniveau leiden in 2016.

Bij beheerlasten personeel en materieel zijn de uitgaven in 2015 lager dan bij aanvang van de subsidieperiode voorzien. Dit is mede het resultaat van de reorganisatie. De activiteitenlasten personeel zijn hoger vanwege de tijdelijke uitbreiding met projectmedewerkers in verband met het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016. Het eigen vermogen van het Letterenfonds inclusief de bestemmingsreserves, en het bestemmingsfonds OCW bedraagt eind 2015, totaal € 2.047.991. Van dit bedrag is € 1.278.616 gereserveerd voor bekostiging van activiteiten in verband met de Frankfurter Buchmesse 2016 en € 56.899 voor enkele andere doelen. Gezien de omvang en aard van de risico's, is dit vermogen bescheiden.

Financiële instrumenten

Sinds 2011 worden de liquide middelen van het Letterenfonds op grond van wettelijke bepalingen volledig aangehouden op een rekening courant bij het ministerie van Financiën. Daarbij wordt gebruik gemaakt van 12-maandsdeposito's.

Risicomanagement

Risicomanagement is integraal onderdeel van het gevoerde beleid en omvat de onderdelen: strategie, operationeel, financieel, financiële verslaggeving en wet- en regelgeving. Directeur-bestuurder en Raad van Toezicht van het Nederlands Letterenfonds zijn goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden van een publiek cultuurfonds en de literaire sector, en zijn van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatiebrede risico's worden beheerst, in 2015 goed hebben gewerkt.

De belangrijkste strategische risico's voor het Nederlands Letterenfonds zijn het behouden van de (wettelijke) functie en financiering door het ministerie van OCW en de reputatie van het Nederlands Letterenfonds. Operationele risico's betreffen met name de rechtmatigheid van de te verstrekken subsidies, de kwaliteit en tijdigheid van de door het fonds georganiseerde activiteiten en het beheer van het Letterenhuis en het Vertalershuis. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van financiële risico's vindt periodiek plaats.

Financiële en organisatorische vooruitzichten

De vaste personeelsformatie zal in 2016 nog licht dalen, niettemin zullen de loonkosten stijgen als gevolg van de koppeling met de gestegen lonen bij de Rijksoverheid. De huisvestingskosten zullen afnemen als gevolg van

extra inkomsten uit verhuur. De mogelijkheden om digitaal aan te vragen worden verder uitgebreid, en zullen naar verwachting tot enige verlaging van de werkdruk leiden. Voor het overige zijn er geen grote organisatorische wijzigingen voorzien. Naast de uitvoering van de subsidie-regelingen zal alle aandacht zijn gericht op de uitvoering van het gastlandschap Frankfurt 2016.

Voor de periode 2017-2020 is 1 februari 2016 een subsidieaanvraag met beleidsplan ingediend bij het Ministerie van OCW. De beslissing daarop wordt in september 2016 verwacht, en wordt met vertrouwen tegemoetgezien.

“Het bijzondere van de keuze voor debutanten is dat we op precies hetzelfde punt in onze schrijfcarrière zijn. Hoe pak je je tweede boek aan? Mag je zelf bepalen wat er op de kaft van je boek verschijnt? Verdiep je de stijl die je tot nu toe hebt ontwikkeld of ga je juist een hele nieuwe richting op? En soms is het ook gewoon fijn om dingen bij elkaar te herkennen, zoals toen de Poolse deelnemer verzuchtte dat mensen altijd vragen als ze vertelt dat ze schrijft: ‘Oh nice, but what do you really do?’”

‘Een verkouden hotelsmaak’, blog van schrijfster Elisabeth van Nimwegen over haar deelname aan het European First Novel Festival Boedapest op letterenfonds.nl, 12 mei 2015.

“Het werkt verhelderend als er wordt gevraagd wat ik precies doe, hoe ik het doe en wat ik wil in dit project. Anders zit alles in mijn hoofd en nu moet het eruit door middel van vragen en antwoorden. Zo wordt alles realistischer en blijft het niet iets vaags of abstract en merk ik dat ik zowel mijn werk als mezelf serieuzer neem.”

Sytske van Koevinge over haar coachingstraject in tussentijdse evaluatie *Slow Writing Lab*, 22 februari 2016.

“Goed nieuws.”

Redacteur Jelte Nieuwenhuis over *SlowWritingLab*, Facebook, 11 februari 2016.

“Gita Hacham weet als geen ander hoe ze je leert je talent aan te boren, te ontdekken wat voor schrijver je bent en je echt te leren schrijven. Schrijven in de breedste zin, van poëzie naar proza, theater en film. Dankzij Gita's geweldige netwerk worden we blootgesteld aan zoveel diversiteit met zo veel diepgang. Ik ben zo blij met de lessen en de medestudenten die ook allemaal hele mooie inspirerende mensen zijn.”

Stokely Dichtman, deelnemer *FillingtheGap*.

Bijlage 1: Verslag Raad van Toezicht 2015

Samenstelling Raad van Toezicht en bevoegdheden

De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de minister van OCW en houden toezicht op het functioneren van het fonds. Er wordt gewerkt volgens het Reglement Raad van Toezicht en de Governance Code Cultuur.

Aan de samenstelling van de Raad van Toezicht ligt een profielschets ten grondslag, die regelmatig zal worden geëvalueerd. Deze profielschets gaat uit van een raad met vijf tot zeven leden die breed is samengesteld en een evenwichtige opbouw kent met oog voor diversiteit (o.a. man-vrouwverhouding en leeftijdsopbouw), een onafhankelijke positionering en een kritische en integere taakvervulling. Leden mogen geen belangen hebben bij de subsidieverstrekking van het Letterenfonds. In het profiel wordt expliciet een aantal terreinen benoemd waarop specifieke deskundigheid vereist is.

Per 1 juli 2015 vertrok Gemma Nefkens als lid van de Raad van Toezicht. Haar plaats werd ingenomen door Ruben Maes. De samenstelling van de Raad van Toezicht is sindsdien zoals hieronder in de tabel weergegeven. De leden hebben de volgende relevante (neven)functies:

– Jan Hoekema

Burgemeester gemeente Wassenaar. Lid Raad van Toezicht NIMD, Lid Raad van Advies Prodemos, Voorzitter Raad van Advies Prins Claus Conservatorium, co-voorzitter Vereniging Schouwburg- en concertgebouwdirecties, lid bestuur Codart Foundation Den Haag, voorzitter bestuur Vrienden van de Pieterskerk Leiden, lid Ledenraad Koninklijk Instituut voor de Tropen Amsterdam, lid Raad van Toezicht Nationale Commissie Duurzame Ontwikkeling (NCDO) Amsterdam, voorzitter Raad van Toezicht Museum van Oudheden in Leiden, lid bestuur IDFA Bertha Fund Amsterdam, voorzitter Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

– Kasper van Noppen

Zelfstandig tekstschrijver en communicatieadviseur. Bestuurslid Vondelpark Open.Lucht.Theater, bestuurslid Meer Democratie, lid algemeen bestuur Vereniging

Amsterdam City, lid Raad van Advies van de Weekend Academie, lid Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

– Willem Otterspeer

Hoogleraar Universiteitsgeschiedenis Universiteit Leiden; conservator Academisch Historisch Museum, Leiden. Voorzitter Stichting De Gids; essayist en biograaf; publicist *de Volkskrant*. Bestuurslid Clusius-Stichting, lid Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

– Michele Lopes Cardozo

Financieel manager en consultant, nu controller bij Overgemeenten. Bestuurslid van de Stichting Blooming, lid Raad van Toezicht van Stichting Primo NH in liquidatie, Bestuurslid van de Mgr. A. van Loon Stichting, lid Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

– Gemma Nefkens (tot 1 juli 2015)

Voormalig lid directie van Uitgeverij Van Oorschot. Lid bestuur Stichting Menno ter Braak, voorzitter bestuur P.C. Hooftprijs Stichting, voorzitter Stichting De Gouden Ganzenveer, lid Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

– Ruben Maes (per 1 juli 2015)

Eigenaar/directeur &MAES. Lid raad van advies Teylers Museum, vertrouwenspersoon Dutch Culture, bestuurslid PELS, onafhankelijk voorzitter ledenvergadering BNNVARA, co-voorzitter Raad van Toezicht PS Theater, lid Raad van Toezicht van Stichting Bert Schierbeekfonds en Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur.

Uitgangspunten bij het toezicht

Uitgangspunt bij het toezicht is dat de Raad van Toezicht moet kunnen vaststellen dat de directeur-bestuurder 'in control' is. De financiële risico's van het Letterenfonds zijn voor wat betreft de inkomende geldstromen beperkt. De grootste geldstroom is die van het ministerie van OCW en ligt steeds voor vier jaar vast. Een substantiële bron vormt de verhuur van delen van het Letterenhuis. De focus bij het toezicht ligt met name op de wijze waarop het Letterenfonds de middelen die het van het ministerie krijgt, verdeelt. Gebeurt dat rechtmatig, doelmatig en effectief? Daarnaast zijn aan de buitenlandse activiteiten

	Profiel en functie	Geboortejaar	Einde termijn	Herbenoembaar
J. Th. Hoekema (m)	Voorzitter; Politiek en bestuur, management, juridische expertise	1952	1 mei 2018	Nee
K. van Noppen (m)	Voorlichting en marketing	1958	1 nov 2019	Nee
W. Otterspeer (m)	Kennis literatuur in brede zin	1950	1 mei 2016	Ja
M. Lopes Cardozo (v)	financiën	1964	1 april 2018	Ja
R. Maes (m)	Beleidsprocessen Media, (verander)management	1976	1 juli 2019	Ja

van het fonds – in het bijzonder de grote internationale samenwerkingsprojecten – risico's, waaronder financiële, verbonden. Deze krijgen speciale aandacht. Tot slot zijn het gevoerde personeelsbeleid, de ICT-infrastructuur en het beheer van het Letterenhuis, terugkerende thema's in de gezamenlijke vergaderingen van de Raad van Toezicht met de directeur-bestuurder.

De bevoegdheden van de Raad van Toezicht op basis van de statuten, zoals het goedkeuren van de begroting, de jaarrekening en de tussentijdse rapportages die door de directeur-bestuurder worden verstrekt, zijn belangrijke sturingsinstrumenten bij het toezicht. Bij het invullen van het toezicht wordt verder rekening gehouden met het toezicht dat de minister van OCW als opdrachtgever van het Letterenfonds uitvoert.

De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Jaarlijks voert een delegatie uit de Raad van Toezicht een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder.

Vertrekpunt bij de rolverdeling tussen de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder is de formele bevoegdheidsverdeling zoals die voortvloeit uit de statuten. De Raad van Toezicht stelt de dialoog en het gewenste resultaat voorop. De Raad van Toezicht fungeert tevens als adviseur van de directeur-bestuurder als het gaat om strategische keuzes. De voorzitter van de Raad van Toezicht vervult daarnaast, in het bijzonder in het kader van de organisatie van het Vlaams-Nederlandse gastlandlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016, diplomatieke en representatieve taken.

De Raad van Toezicht vindt het van belang zich breed te laten informeren om een goed beeld te krijgen van het functioneren van het Letterenfonds. Daarom wordt naast de informatie die de Raad van de directeur-bestuurder ontvangt ook actief gezocht naar andere informatiebronnen. Naast de meer gebruikelijke externe bronnen, zoals relevante publicaties over het Letterenfonds in de media en externe evaluaties over het functioneren van het fonds, informeert de raad zich ook langs andere wegen. De voorzitter van de Raad van Toezicht voert overleg met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW. Er is een jaarlijks gesprek tussen leden van de Raad van Toezicht en het managementteam, en ook met de personeelsvertegenwoordiging is een jaarlijks contactmoment. Daarnaast wonen leden van de Raad van Toezicht met enige regelmaat bijeenkomsten bij die door het fonds worden georganiseerd.

Verslag 2015

De Raad van Toezicht heeft vijf keer samen met de directeur-bestuurder vergaderd.

In de bijeenkomsten is een gevarieerd spectrum van onderwerpen aan de orde gekomen. Daarbij zijn onder meer de volgende zaken besproken:

- De uitvoering van de subsidieregelingen
- Financiële zaken (o.a. halfjaarcijfers 2015, begroting 2016, meerjarenbegroting 2017-2020)
- Voorbereiding gastlandlandschap boekenbeurs Frankfurt 2016 in samenwerking met Vlaanderen
- Huisvesting – verbouwing
- Integriteitsbeleid
- Personeelsbeleid

Daarnaast heeft de Raad van Toezicht tweemaal zonder de directeur-bestuurder vergaderd en éénmaal gesproken met het managementteam en met de personeelsvertegenwoordiging zonder directeur. In de laatste vergadering van het jaar werd het functioneren van de Raad geëvalueerd. Het voornemen om in 2015 een zesde Raad van Toezicht-lid aan te trekken werd niet vervuld, doordat Gemma Nefkens halverwege het jaar besloot haar functie neer te leggen. Met het oog op de code diversiteit is bureau ATANA benaderd om te assisteren bij het werven voor een zesde lid. Het streven is om begin 2016 de gewenste uitbreiding met één lid te realiseren. Overwogen werd dat de Raad een goed institutioneel contact heeft met de directeur-bestuurder en dat de Governance Code Cultuur goed wordt gevolgd, ook na de visitatie. De accountant werd onderworpen aan een volledige herbeoordeling. Besloten werd bij gelijkblijvende omstandigheden en prijs de accountant aan te houden tot en met de controle van de jaarrekening 2016 en in 2017 een nieuw een vergelijkend onderzoek te doen tussen drie kantoren.

WNT-verantwoording

De uitbetaalde bedragen zijn opgenomen in de exploitatierekening en blijven ruim onder de maximale WNT-norm (zie tabel).

functie	voorzitter	Van Noppen	Otterspeer	Lopes Cardozo	Nefkens	Maes
periode	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 1/7	1/7 - 31/12
WNT-maximum	€ 18.454	€ 12.302	€ 12.302	€ 12.302	6/12 x € 12.302	6/12 x € 12.302
beloning	€ 6.833	€ 2.788	€ 1.124	€ 2.662	€ 1.024	€ 710

Bijlage 2: Raad van advies, externe lezers & bureau

Bureau

De website van het Letterenfonds biedt onder 'Over het fonds' een actueel overzicht van alle medewerkers en hun werkzaamheden. Er zijn drie afdelingen, met elk een eigen hoofd: binnenland, buitenland en bedrijfsvoering. Enkele medewerkers, zoals de directeur van het Vertalershuis Amsterdam en communicatie, vallen rechtstreeks onder de directeur. Daarnaast is er een tijdelijk ingericht projectbureau dat vanuit de Nederlandse en Vlaamse letterfondsen het uitgebreide literaire en culturele programma voorbereidt dat in het kader van het gezamenlijk gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse wordt georganiseerd en dat word geleid door Bas Pauw en artistiek intendant Bart Moeyaert.

In totaal waren er per 31 december 2015 op het bureau van het Letterenfonds 35 mensen werkzaam, gezamenlijk 29,47 fte. Als volgt (alfabetisch op achternaam):

Orli Austen
Peter Bergsma
Mireille Berman
Martine Bibo
Joyce Bonaparte
Dick Broer
Lucette Chatelain
Onno de Graaff
Greetje Heemskerk
Marlies Hoff
Jaja Holisova
Jacques Huiskes
Henk Ibelings
Jan Kamp
Alexandra Koch
Fleur van Koppen
Melle van Loenen
Hanneke Marttin
Suzanne Meeuwissen
Thomas Möhlmann
Barbara den Ouden
Bas Pauw
Maaïke Pereboom
Tiziano Perez
Julia Priesman
Ilonka Reintjes
Victor Schiferli
Petra Schoenmaker
Anne Swarttouw
Lisa Thunissen
Welmoet Tideman
Judith Uytterlinde
Pieter Jan van der Veen
Agnes Vogt
Machteld de Vries

In de loop van 2015 ondersteunden tien stagiairs parttime het werk van het fonds, het Letterenfonds hanteert daarbij een vaste stagevergoeding. De duur van de stages varieerde van drie tot vijf maanden. De afdeling buitenland werd bijgestaan door Baan Al-Othmani (Master Literatuur en Cultuurkritiek, UU), Ruxandra Ciuculescu (Master Boekwetenschap, UvA), Anne-Romee Coebergh (Nederlandse Taal en cultuur, Universiteit Groningen), Maarten Gooskens (Bachelor Engelse Taal en cultuur, UU) en Lisa Grob (Master Interculturele communicatie, UU). De communicatie werd ondersteund door Daan Frerichs (Master vertaalwetenschap, UvA) en Sarinah Garssen (Bachelor Nederlandse Taal en cultuur, UU). Annemieke van Plateringen (Master Redacteur/editor, UvA), Amber Bakkeren (Cultuurgeschiedenis, UU) en Rik Kleuver (Nederlandse taal en cultuur, UvA) assisteerden Schwob op de afdeling binnenland.

In de loop van het jaar werd afscheid genomen van een vijftal zeer gewaardeerde collega's. Vier mensen zijn (tijdelijk) aangesteld. Zomer 2015 ging Maarten Valken met pensioen. Hij werkte sinds 1997 bij het NLPVF als non-fictie specialist en na de fusie (van NLPVF en FvdL tot Letterenfonds) ook als hoofd van de afdeling vertaalbeleid, later hoofd buitenland. Twee collega's namen zijn taken over: Mireille Berman is nu de genrespecialist non-fictie voor het buitenland, per 2016 werd Agnes Vogt hoofd van de afdeling buitenland. Op het secretariaat werd begin september Tijmen de Graaff uitgezwaaid. Lucette Chatelain volgt Tijmen op het secretariaat op. Ook directeur Pieter Steinz verliet het fonds, maar de banden blijven: zijn niet aflatende belangstelling voor het werk van het Letterenfonds is hartverwarmend. Eind november nam Roos de Ridder afscheid van het fonds, waar ze zowel op de afdeling binnenland als buitenland heeft gewerkt. In december ging administrateur Nico de Wit met pensioen, daarmee verliest het fonds ook een deel van haar 'levende' geheugen. Nico de Wit was 37 jaar lang voor vele schrijvers en vertalers een vertrouwde stem. In een speciaal voor deze gelegenheid samengesteld boekje noemden zij hem hun 'steun en toeverlaat', 'Rustige Rots in de Werkbeursbranding', redder in nood zelfs. "Om de zoveel tijd," aldus schrijver Atte Jongstra, "tref je mensen die er altijd zijn. Je hoeft er niet mee bevriend te raken om toch te denken: 'dit is een vriend.' [...] Zonder zulke vrienden staan de zaken stil, je bent ze dankbaar voor hun stille maar ook warme kracht, in onze wereld vol harde cijfers." Vanwege enkele zwangerschapsverloven is Lisa Thunissen in 2015 tijdelijk aangesteld bij het fonds; eerder werkte zij onder meer voor het Expertisecentrum Literair Vertalen. Speciaal voor het Duitse taalgebied hielp Reintje Gianotten de afdeling buitenland. Tot slot werd het Frankfurt-team in de loop van 2015 versterkt met Judith Uytterlinde (coördinator literair programma) en Ilonka Reintjes (teamcoördinator).

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) van het Nederlands Letterenfonds bestond in 2015 uit Marlies Hoff, Victor Schiferli en Pieter Jan van der Veen (voorzitter). De maximum termijn voor PVT-leden is twee jaar. De PVT kwam vier keer voor overleg bijeen met de directeur-bestuurder. Belangrijke gespreksonderwerpen in 2015 vormden de verdere invulling van de bezuinigingen op de beheerskosten (zoals

de aankondiging van nieuwe ZBO-kortingen), de functiebeschrijvingen, interne verhuizing, omgang met mogelijke belangenverstrengeling en aanpassingen in het rechtspositiereglement.

De PVT voerde in september 2015 een gesprek met de Raad van Toezicht, over onder andere bovenstaande punten. In december 2015 vond een overleg plaats met alle medewerkers in het kader van de aanpassingen in het rechtspositiereglement. In september 2015 nam de voorzitter deel aan een overleg tussen de (vertegenwoordigers van) de personeelsvertegenwoordigingen van de cultuurfondsen. Er vond informatie-uitwisseling plaats over het functioneren van de PVT's binnen de verschillende organisaties en er werd gesproken over onderwerpen die in alle fondsen spelen zoals integriteit en de (toegenomen) werkdruk. Afgesproken is om dergelijke bijeenkomsten vaker te beleggen. Het is zinvol om kennis te delen en waar nodig fondsenbreed af te stemmen.

Samenstelling, (neven)functies en rooster van aftreden Raad van advies per 31 december 2015

– Arie Altena (1966), *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar.*

Werkt als redacteur en curator voor Sonic Acts en is redacteur bij V2_ Instituut voor de instabiele media. Hij studeerde literatuurwetenschap en schrijft over kunst en technologie.

– Mischa Andriessen (1970), *benoemd tot 1 februari 2017, niet herbenoembaar.*

Dichter, schrijver en recensent. Publiceert over jazz en beeldende kunst. Daarnaast is hij als redacteur verbonden aan het literaire tijdschrift *Terras*.

– Jan Willem Anker (1978), *benoemd tot 1 juni 2017, herbenoembaar.*

Dichter en prozaschrijver. Hij publiceerde drie dichtbundels en debuteerde in 2012 als romanschrijver met de historische roman *Een beschaafde man*, gevolgd door *Beproevingen*, een bundel zeer kort proza. In 2015 verscheen zijn dagboek *Het plein*.

– Roel Bentz van den Berg (1949), *benoemd tot 1 januari 2017, herbenoembaar.*

Studeerde filosofie, maakte gedurende vijftientig jaar programma's voor de VPRO, was medewerker van *NRC Handelsblad* en is redacteur van *De Gids*. Publiceerde de essaybundels *De luchtgitaar*, *De overdaad*, *Zapdansen* en *Engelen in regenjas*. Zijn roman *Dagen van vertrek* haalde net als *De overdaad* de longlist van de AKO-literatuurprijs. Recent verscheen zijn roman *Het naderen van een brug*.

– Arjen IJsbrand van den Berg (1967), *benoemd tot 1 juli 2016, niet herbenoembaar.*

Zelfstandig onderzoeker en journalist. Gespecialiseerd in de inwerking van ICT op media, maatschappij en recht. Hij publiceert sinds 2005 op boeklog.info dagelijks leesverslagen; zowel in het Nederlands als in het Fries, zijn vaders taal. Hij was lid van de redactie van het literaire tijdschrift *Farsk* en van de jury van de Fedde Schurerprijs, de prijs van de provincie Friesland voor literaire debuten.

– Peter Claessens (1958), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar.*

Auteur, redacteur en vertaler. Hij was uitgever bij J.M. Meulenhoff, en hoofdredacteur non-fictie/redacteur Duitstalige en Nederlandse fictie bij De Arbeiderspers. Als vertaler bezorgde hij onder meer een keuze uit de dagboeken van Harry Graaf Kessler, *De dans op de vulkaan*, en uit Alma Mahlers dagboeken, *Het is een vloek een meisje te zijn*. In 2008 verscheen *Alle lust wil eeuwigheid, het magistrale levensscenario van Friedrich Nietzsche*. Daarnaast schrijft hij over kunst, filosofie, literatuur, theater en muziek. Hij studeerde cum laude af in de klassieke taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

– Brigitte Coopmans (1969) *benoemd tot 1 augustus 2017, herbenoembaar*.

Studeerde Spaanse taal- en letterkunde in Nijmegen, Salamanca en Granada en vertaalt sinds 1997 Spaanstalige literatuur (o.a. Rosa Montero, Marcelo Figueras, Emiliano Monge, Juan Gabriel Vásquez). Daarnaast geeft ze les aan de Vertalersvakschool in Amsterdam en is ze mentor voor startende literair vertalers.

– Maarten Dessing (1974), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar*.

Freelance journalist, gespecialiseerd in de boekenwereld. Hij schrijft over het boekenvak, literatuur, schrijven, taal en alles eromheen. Dessing levert regelmatig bijdragen aan *Boekblad*, *Knack*, *BOEK*, *Bibliotheekblad* en *Schrijven magazine* en incidenteel aan tal van andere bladen. Ook was hij van 2009 tot en met 2012 jurylid van de AKO Literatuurprijs. Hij schreef het boek *Uitgeven in eigen beheer* en verzorgde de Nederlandse editie van *De boeken-apotheek* van Susan Elderkin en Ella Berthoud.

– Paulien Dresscher (1967) *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar*.

Sinds 1994 actief als onderzoeker, curator, filmmaker en docent op het kruisvlak van beeldende kunst en (digitale) cultuur. Ze is als Hoofd nieuwe media bij Cinekid verantwoordelijk voor de programmering van het jaarlijkse MediaLab. Daarnaast is zij als adviseur betrokken bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie in Rotterdam en het Mediafonds en Filmfonds in Amsterdam.

– Sjoerd van Faassen (1949), *benoemd tot 1 januari 2017, niet herbenoembaar*.

Cultuurhistoricus. Was langdurig werkzaam als hoofd Collecties bij het Letterkundig Museum. Extern redacteur van de RKD Bronnenreeks, redactielid van de Oerboekreeks en lid van de kernredactie van *Zacht Lawijd*, *Literair-historisch tijdschrift*.

– Annelies Fontijne (1965), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar*.

Zelfstandig redacteur voor verschillende uitgeverijen en schrijfcoach voor particulieren. Tot 2012 werkte ze in dienstverband als acquirierend redacteur kinder- en jeugdboeken. Bij uitgeverij Nieuw Amsterdam richtte ze samen met Maria Holtrop een kinderboekenfonds op. Tot 2005 was ze beleidsmedewerker kinder- en jeugdliteratuur bij het NLPVF.

– Ilke Froyen (1971), *benoemd tot 1 juni 2017, herbenoembaar*.

Algemeen directeur van het internationale literatuurhuis Passa Porta in Brussel en festivaldirecteur van het Passa Porta Festival. Werkt sinds 2002 als literair programmamaker in Brussel, onder meer voor de literaire organisatie Het beschrijf.

– Eva Gerrits (1974) *benoemd tot 1 januari 2017, niet herbenoembaar*.

Freelance tekstschrijver en redacteur. Ze voert onder meer de eindredactie over het magazine *Lezen*, schrijft recensies en artikelen voor *Vrij Nederland* en *BOEKmagazine*

en verzorgt auteursinterviews voor *Literatuur [NU]*, een Nederlandse literatuuronderwijsmethode voor havo/vwo-scholieren.

– Mireille Geus (1964), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar*.

Auteur, schrijfcoach en redacteur. Ze publiceerde een twintigtal kinder- en jeugdboeken en schrijft daarnaast ook jeugdtheater. Haar debuut *Virenzo en ik* (Lemniscaat) werd in 2004 bekroond met een Vlag en Wimpel; met haar tweede kinderboek *Big* won ze een Gouden Griffel. Voor haar derde boek *Naar Wolf* kreeg ze in 2008 een Vlag en Wimpel. Recent verschenen de YA-roman *Joe en ik* (Lemniscaat), *Het meisje met de parel en andere verhalen over de meesterwerken uit het Maurits-huis* (Leopold) en *De andere weg* (Gottmer).

– Iannis Goerlandt (1980), *benoemd tot 1 augustus 2017, herbenoembaar*.

Docent Engels, vertaler en redacteur van het literaire tijdschrift *nY*. Eerder werkte hij als literatuurwetenschapper aan de KU Leuven, waar hij verscheidene boekpublicaties bezorgde, onder meer over wereldliteratuur, en over Thomas Meinecke en Marica Bodrožić.

– Niels 't Hooft (1980), *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar*.

'Hybride' schrijver. Hij combineert literatuur met innovatieve projecten, zoals de leestest voor zijn roman *De verdwijners* en de iPad-app voor zijn debuut *Toiletten*. Hij ontwikkelt nu de approman *GeometryGirl*, waarmee hij onderzoek doet naar onder meer auteursplatformen, nieuwe leesmechanismes en subtiele audiovisuele verrijking. Eerder werkte hij als gamejournalist; inmiddels schrijft hij voor de games zelf, waaronder *RIVE* van Two Tribes, *Vrije Vogels* van Hubbub en *Antegods* van Codeglue.

– Michele Hutchison (1972), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar*.

Werkt als literair vertaler (Nederlands-Engels), freelance redacteur en blogger. Eerder werkte ze bij uitgeverij De Arbeiderspers als acquirierend redacteur, bij uitgeverij Cossee en Poetry International, en in Londen bij drie toonaangevende uitgeverijen.

– Benny Lindelauf (1964), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar*.

Auteur van kinder-, jeugd- en adolescentenboeken. Zijn werk is veelvuldig vertaald en bekroond. Voor *De Hemel van Heivisj* ontving hij de Woutertje Pieterse Prijs, de Dioraphte literatuurprijs en de Nienke van Hichtumprijs 2012. Lindelauf schrijft ook voor (jeugd)theater. Daarnaast is hij docent jeugdliteratuur aan de HKU en docent creatief schrijven aan de docentenopleiding DOCS van de HVA te Amsterdam.

– Harminke Medendorp (1974), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar*.

Zelfstandig literair redacteur, schrijfcoach en scriptdokter. Eerder was ze negen jaar (hoofd)redacteur bij Uitgeverij Podium, waar ze gelauwerde prozaschrijvers, dichters en journalisten begeleidde.

- Eric Metz (1971), *benoemd tot 1 juli 2016, niet herbenoembaar.*

Slavist, verbonden aan de UvA als universitair docent Vertaalwetenschap en Tsjechische Letterkunde. Literair vertaler, met name van hedendaagse poëzie uit Centraal- en Oost-Europa.

- Tanja Mlaker (1970), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar.*

Literair vertaler Nederlands-Sloveens en zakelijk leider van De Nationale Opera. Ze is tevens vice-voorzitter van de Federatie Cultuur. Mlaker werkt al bijna twee decennia als vertaler van voornamelijk hedendaagse literatuur – proza, poëzie, non-fictie en toneel – uit het Nederlands en Duits in het Sloveens. Ze vertaalde werken van gerenommeerde auteurs als Cees Nooteboom, Adriaan van Dis, Margriet de Moor, Connie Palmen, Dimitri Verhulst en Annelies Verbeke. Daarnaast is ze sinds 1996 werkzaam in de podiumkunsten: eerst als dramaturg bij Theater Malpertuis, later als manager in de culturele sector in Nederland.

- Kaweh Modiri (1982), *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar.*

Nederlandse schrijver en filmmaker van Iraanse afkomst. In 2010 studeerde hij af aan de afdeling Beeld & Taal van de Gerrit Rietveld Academie met de film *Mijn inbreker en ik*, die werd bekroond met de Rene Coelho Award van het Nederlands Instituut voor Mediakunst. In 2012 debuteerde hij als schrijver met de roman *Meneer Sadek en de anderen*, dat werd genomineerd voor de Academica Literatuurprijs. Begin 2016 ging zijn speelfilm *Bodkin Ras* op het International Film Festival Rotterdam in première, waar die werd bekroond met de FIPRESCI Award.

- Jephtha Peijs (1986), *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar.*

Werkt als onderzoeker en ontwerper bij IJsfontein, één van de grootste interactieve mediaontwerpers van Nederland.

- Ester Naomi Perquin (1980), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar.*

Dichter en schrijver van essays en korte verhalen. Geeft met regelmaat workshops en masterclasses. Voor haar poëzie ontving Perquin onder meer de Anna Blamanprijs, de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs, de J.C. Bloemprijs en de VSB Poëzieprijs 2013 voor *Celinspecties*. Perquin was redacteur van literair tijdschrift *Tirade* en columnist voor *De Groene Amsterdammer*, en is presentator bij 'Nooit meer slapen' van de VPRO op NPO Radio 1.

- Chantal Samson (1970), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar.*

Werkt als zelfstandig marketingstrateeg en conceptontwikkelaar. Heeft zowel ervaring binnen de commerciële sector (uitgeverij, fast moving consumer goods, zakelijke dienstverlening) als de semi-publieke sector (hoger onderwijs, cultuur). Zo was ze eerder werkzaam als hoofd Marketing bij het Van Gogh Museum.

- Suze van der Poll (1975), *benoemd tot 1 juli 2016, niet herbenoembaar.*

Gepromoveerd op de moderne Noorse Letterkunde. Universitair docent letterkunde onderzoeksmaster Literary Studies (UvA). Docent bij de leerstoelgroep Scandinavische talen. Mede-organisator van Scandinavische vertaaldagen en andere symposia.

- Marloes Schrijver (1989), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar.*

Werkt als promovenda aan de Universiteit van Amsterdam. Haar onderzoek richt zich op de vraag hoe literatuuronderwijs zou kunnen bijdragen aan de zelfontwikkeling en sociale ontwikkeling van adolescenten in de bovenbouw van havo en vwo. Daarnaast is ze lid van de redactie van *Literatuur zonder leeftijd*, een Nederlandstalig vakblad over (leeftijdloze) jeugdliteratuur, en schreef ze enkele jaren prentenboekrecensies voor *De leeswelp*.

- Floor van Spaendonck (1971), *benoemd tot 15 november 2017, herbenoembaar.*

Hoofd Beleid, Internationale en actuele zaken van Het Nieuwe Instituut, het Nederlandse instituut voor architectuur, design en e-cultuur, waar zij leiding geeft aan de regionale programmering in Rotterdam en Eindhoven en de internationale projecten. Eerder was zij directeur van het Virtueel Platform en programmamaker bij de Waag Society.

- Reinier Spielman (1957), *benoemd tot 1 januari 2018, niet herbenoembaar.*

Docent Italiaanse taal en cultuur/letterkunde aan de UU. Coördinator van de taalspecifieke cursussen Vertalen Italiaans. Geeft daarnaast colleges Interculturele communicatie. Vertaler sinds 1981, onder meer van werk van Foscolo, Pirandello, Primo Levi en Claudio Magris. Hij publiceerde over vertalingen van Dante, Machiavelli en Renaissancepoëzie.

- Joost Swarte (1947), *benoemd tot 15 april 2017, herbenoembaar.*

Striptekenaar en grafisch ontwerper. Hij ontwierp onder veel meer glas-in-loodramen (voor de Toneelschuur Haarlem) en postzegels en vervaardigde talloze illustraties voor boeken en tijdschriften, waaronder *The New Yorker*. In 2013 verscheen *Bijna Compleet* bij De Bezige Bij, een verzameling van vrijwel alle strips die hij sinds 1974 tekende; zijn verzamelde cartoons werden een jaar eerder uitgegeven door Oog & Blik onder de titel *Niet zo, maar zo!*

- Aleid Truijens (1955), *benoemd tot 1 februari 2016, niet herbenoembaar.*

Zelfstandig schrijver en biograaf van F.B. Hotz. Bestuurslid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde en PEN Nederland. Voormalig literair criticus van *de Volkskrant* en chef boekenkatern Cicero; nu aan die krant verbonden als journaliste/columniste.

Annemiek Neefjes functioneerde tot 1 mei 2015 als toegevoegd adviseur voor de regeling Literaire Manifestaties; Daan Stoffelsen werd als toegevoegd adviseur voor

de Projectsubsidie voor publicaties van literaire auteurs benoemd tot 1 juli 2015. Hij zal als toegevoegd adviseur over de talentontwikkelingsprogramma's functioneren tot eind 2016.

Leden voor de Raad van advies worden op voordracht van de selectiecommissie door het bestuur benoemd voor een periode van twee jaar. De benoeming kan maximaal één keer worden verlengd. In de loop van 2015 zijn 11 leden van de Raad van advies afgetreden: Jasper Henderson, Nicolette Hoekmeijer, Sara Kolster, Nynke Kruidenink, Leen Laconte, Berthold van Maris, Anne-Marie van der Poel, Daan Stoffelsen, Jasper Visser, Peter de Voogd en Manon Warmenhoven.

Uit de Raad van advies worden per regeling adviescommissies gevormd voor de beoordeling van specifieke aanvragen. Op de volgende pagina's vindt u per regeling de samenstelling van de betreffende adviescommissie en vervolgens per regeling (waar relevant) de externe lezers.

Samenstelling selectiecommissie

De selectiecommissie bestaande uit Jeanne Holierhoek (namens de VsenV/VvL), Joost Nijsen (namens de GAU/LUG) en Tiziano Perez (directeur Letterenfonds) kwam voorjaar 2015 bijeen om de voordrachten op te stellen voor vacatures in de adviescommissies Projectsubsidies voor publicaties van literaire auteurs, Literaire manifestaties en projecten, en Geïllustreerde kinder- en jeugdboeken.

Per 1 mei 2015 eindigde de benoemingstermijn van de externe leden van de selectiecommissie van de Raad van advies, Jeanne Holierhoek en Joost Nijsen.

Op voordracht van de GAU/LUG werd Leonoor Broeder benoemd tot opvolger van Joost Nijsen. Broeder is uitgever non-fictie bij uitgeverij Atlas Contact. Op voordracht van de VSenV/VvL is Arnoud van Adrichem voorgedragen als opvolger van Jeanne Holierhoek. Van Adrichem is dichter en lid van de kernredactie van *DW B*. Daarnaast is hij medeoprichter en hoofdredacteur van het platform voor literaire kritiek *De Reactor*. De eerste benoemingstermijn voor beide nieuwe leden van de selectiecommissie loopt tot 1 juni 2017. Beiden zijn herbenoembaar voor een termijn van twee jaar. De directeur van het Letterenfonds maakt q.q. deel uit van de commissie.

De selectiecommissie kwam in deze nieuwe samenstelling in 2015 twee keer bijeen om voordrachten op te stellen voor vacatures in de Raad van advies, respectievelijk in de adviescommissie Projectsubsidies voor literaire vertalingen en in de adviescommissie Digitale literatuur. Eén keer werd in een schriftelijke ronde een voordracht opgesteld.

Samenstelling adviescommissies per regeling

Biografie-regeling

Aleid Truijens (voorzitter), Roel Bentz van de Berg en Sjoerd van Faassen.
secretariaat: Greetje Heemskerk en Jan Kamp.

Projectsubsidies voor publicaties (voorheen: werkbeurzen auteurs)

ronde ervaren schrijvers: Aleid Truijens (voorzitter),
Roel Bentz van den Berg, Maarten Delsing, Benny Lindelauf, Ester Naomi Perquin en Daan Stoffelsen.
secretariaat: Orli Austen, Jacques Huisjes en Jan Kamp.
ronde starters: Aleid Truijens (voorzitter), Mischa Andriessen, Arjen Ijsbrand van den Berg, Maarten Delsing, Benny Lindelauf, Ester Naomi Perquin en Daan Stoffelsen (toegevoegd adviseur).
secretariaat: Orli Austen en Maaïke Pereboom.
ronde oeuvrebouwers: Aleid Truijens (voorzitter), Mischa Andriessen, Jan-Willem Anker, Arjen Ijsbrand van den Berg, Maarten Delsing, Annelies Fontijne en Ester Naomi Perquin.
secretariaat: Orli Austen, Jacques Huisjes en Jan Kamp.

Projectsubsidies voor literaire vertalingen

(voorheen: projectwerkbeurzen voor literair vertalers)
eerste ronde: Peter de Voogd (voorzitter), Peter Claessens, Nicolette Hoekmeijer, Berthold van Maris, Suze van der Poll en Reinier Speelman.
secretariaat: Fleur van Koppen (Frans, Italiaans, Slavische en Overige talen), Petra Schoenmaker (Duits, Spaans en Scandinavische talen) en Anne Swarttouw (Engels).
tweede ronde: Nicolette Hoekmeijer (voorzitter), Peter Claessens, Berthold van Maris, Eric Metz en Reinier Speelman.
secretariaat: Fleur van Koppen, Petra Schoenmaker en Anne Swarttouw (verdeling taalgebieden als in eerste ronde).
derde ronde: Suze van der Poll (voorzitter), Peter Claessens, Brigitte Coopmans, Eric Metz en Reinier Speelman.
secretariaat: Fleur van Koppen (Frans, Italiaans, Slavische en Overige talen), Petra Schoenmaker (Duits, Spaans en Scandinavische talen) en Lisa Thunnissen (Engels).

Pilot beginnende vertalers in literaire tijdschriften

secretariaat: Peter Bergsma, Anne Swarttouw/
Lisa Thunnissen en Greetje Heemskerk.

Verblijfsbeurzen buitenland Ledig House/Banff

secretariaat: Orli Austen en Anne Swarttouw/
Fleur van Koppen.

Reiskosten buitenland

secretariaat: Maaïke Pereboom

Verblijfsbeurzen binnenland WIR/NIAS/Vluchtstad

secretariaat: Orli Austen, Fleur van Koppen, Greetje Heemskerk en Martine Bibo.

Reis- en verblijfsbeurzen Vertalershuis Amsterdam
secretariaat: Peter Bergsma en Machteld de Vries.

Kousbroek Essay Opdrachtregeling
secretariaat: Greetje Heemsker.

Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur
Annelies Fontijne, Mireille Geus, Joost Swarte en
Marloes Schrijvers.
Secretariaat en voorzitter: Agnes Vogt.

Schwob-regeling
eerste ronde: Michele Hutchison, Eric Metz en
Manon van Warmenhoven.
secretariaat: Alexandra Koch (voorzitter), Jan Kamp en
Rik Kleuver (stagiair).
tweede ronde: Steven Van Ammel, Michele Hutchison
en Eric Metz.
secretariaat: Alexandra Koch (voorzitter) en Jan Kamp.

Literaire uitgaven
Manon Warmerhoven (tot 1 juni 2015), Annelies Fontijne,
Sjoerd van Faassen en Arjen IJsbrand van den Berg.
secretariaat: Jan Kamp en Alexandra Koch.

Digitale literatuur
Arie Altena, Paulien Dresscher, Niels 't Hooft, Kaweh
Modiri, Jephtha Peijs, Chantal Samson en Floor van
Spaendonck.
secretariaat: Suzanne Meeuwissen (voorzitter) en
Lucette Chatelain.

Incidentele subsidies literaire projecten en manifestaties
eerste ronde: Eva Gerrits, Michele Hutchison,
Annemiek Neefjes (toegevoegd adviseur) en
Daan Stoffelsen.
tweede ronde: Ilke Froyen, Eva Gerrits, Michele Hutchison,
Harminke Medendorp en Tanja Mlaker.
secretariaat: Pieter Jan van der Veen (voorzitter) en
Suzanne Meeuwissen.

*Meerjarige subsidies festivals en literair educatieve
organisaties*
Eva Gerrits, Michele Hutchison, Leen Laconte, Annemiek
Neefjes, Daan Stoffelsen, Frank Siddiqui.
secretariaat en voorzitter: Pieter Jan van der Veen.

Wanderlust, talentontwikkeling in internationale context
Mischa Andriessen, Michele Hutchison en Daan
Stoffelsen (toegevoegd adviseur).
secretariaat: Suzanne Meeuwissen en
Pieter Jan van der Veen.

Externe lezers (per regeling)

*nieuwe adviseur

Biografie-regeling
Piet Couttenier

Projectsubsidies voor publicaties
(voorheen: werkbeurzen auteurs)
Totaal 77 externe lezers waarvan 16 nieuw.

Proza: Karin Amatmoekrim*, Hassan Bahara, Sander
Bax, Persis Bekkering*, Willem Bongers-Dek, Graa
Boomsma, Elke Brems, Els Broeksma, Baukje Brug-
man, Daan Cartens, Harold van Dijk*, Jakob Faber*,
Cilla Geurtsen, Tom Van Imschoot, Marijn van der Jagt,
Brigitte Jonkers, Jeroen van Kan, Yves van Kempen,
Dirk Leyman*, Rutger Martens, Jan van Mersbergen,
Maaïke Meijer, Joost Minnaard*, Dries Muus, Esther Op
de Beek, Mieke Opstaele*, Coen Peppelenbos, Barber
van de Pol, Matthijs Ponte, Floor van Renssen, Matthijs
de Ridder, Rob Schouten, Esther Segaar, Roderik Six*,
Fleur Speet, Judith Stoelinga-Janssen, Hylke Tromp,
Albert Verbeek, Ivo Victoria*, Annette de Vries, Jeroen
Vullings, Liliane Waanders*, Gerti Wouters, Gijs IJlander.

Non-fictie: Leen Huet, Sara Kee, Guus Middag,
Cyril Offermans, Barber van de Pol, Rob Schouten,
Coen Simon, Monica Soeting, Annette de Vries,
Claire Weeda, Nell Westerlaken*.

Poëzie: Jan-Willem Anker*, Jeroen Dera, Esther Op de
Beek, Dirk De Geest, Luuk Gruwez, Laurens Ham,
Guus Middag, Barber van de Pol, Jan Pollet, Johan
Reijmerink, Rob Schouten, Johan Sonnenschein*,
Peter Swanborn, Anne Vegter.

Kinder- en jeugdliteratuur: Joukje Akveld*, Toin Duijx,
Lieke van Duin, Lien Fret*, Harm de Jonge, Sanne
Parlevliet, Veerle Vandenbosch, Floortje Zwigtman.

Fries: Joke Corporaal*, Klaas van der Hoek, Eric Hoekstra,
Alpita de Jong, Rieuwert Krol, Hylke Tromp, Akky van
der Veer, Jant van der Weg-Laverman.

Projectsubsidies voor literaire vertalingen
(voorheen: projectwerkbeurzen voor literair vertalers)
Totaal 94 externe adviseurs waarvan 8 nieuw.

Arabisch: Rehab Chaker, Remke Kruk,
Abdurraouf Oueslati.

Chinees: Daan Bronkhorst.

Duits: Henri Bloemen, Anneke Brassinga, Sander Brouwer,
Gerrit Bussink, Andrea Kluitmann, Iwona Maczka,
Menno Lievers, Ingrid Paulis.

Engels: Gerda Baardman, Jaap van der Bent, Erik Coenen,
Sjaak Commandeur, Harm Damsma, Odin
Dekkers, Jan Fastenau, Aleid Fokkema, Molly van
Gelder, Iannis Goerlandt*, Johan Hos, Toef Jaeger,
Christine de Jong, Andrea Kluitmann, Hanco Kolk*,
Cees Koster, Barbara de Lange, Peter Liebrechts,
Menno Lievers, Berthold van Maris, Kathy Mathys,
Niek Miedema, Michiel Nijenhuis, Jelle Noorman,
Diederik Oostdijk, Barber van de Pol, Maria
Postema, Jochem Riesthuis, Guido Snel, Jan-Jaap
Spies, Tjadine Stheeman, Daan Stoffelsen, Tom
Toremans, Axel Vandevenne, Rob van der Veer,
Rien Verhoef, Marijke Versluys, Peter de Voogd,
Frans van der Wiel.

Fins: Sanna van Leeuwen.

Frans: Anneke Alderlieste*, Marjo Ariës, Maarten van Buuren, Danielle Bourgois, Roosje Dejonghe, Rokus Hofstede, Henri Krop, Marlene Lokin*, Rebecca van Raamsdonk*, Henk van der Waal, Sabine van Wesmael.

Grieks: Pieter Borghart.

Hebreeuws: Uzi Hagai, Emile Schrijver.

Hongaars: Tamas Tasnady, Erika Winkler.

IJslands: Daisy Neijmann, Arend Quak.

Indonesisch: Angela Rookmaaker.

Italiaans: Alpita de Jong, Tom de Keyzer, Eric Moormann*, Linda Pennings.

Latijn: Vincent Hunink, Henri Krop.

Noors: Suze van der Poll.

Portugees: Fernando Venancio, Hans van Wetering.

Russisch: Otto Boele, Thomas Langerak*, Ellen Rutten, Willem Weststeijn.

Sloveens: Han Steenwijk.

Slowaaks: Jana Beranova.

Spaans: Marieke Brijder, Ton Ceelen, Hub Hermans, Jacqueline Hulst, Berthold van Maris, Barber van de Pol, Mariolein Sabarte Belacortu, Fedde van Santen, Klaas Wellinga.

Tsjechisch: Eric Metz, Willem Weststeijn.

Turks: Ruud Keurentjes.

Zweeds: Lisette Keustermans, Maydo van Marwijk Kooy, Suze van der Poll.

Schwob-regeling

Totaal 13 externe lezers waarvan 6 nieuw.

Engels: Aleid Fokkema, Nicolette Hoekmeijer, Barbara de Lange, Peter de Voogd.

Frans: Matthijs Engelberts, Sjef Houppermans, Rebecca van Raamsdonk.

Spaans: Barber van der Pol.

Duits: Henri Bloemen, Wil Rouleaux.

Italiaans: Reinier Speelman.

Russisch: Willem Weststeijn.

Arabisch: Abdurraouf Oueslati.

Literaire uitgaven

Totaal 14 externe lezers waarvan 5 nieuw.

Fries: Arjen IJsbrand van den Berg, Babs Gezelle Meerburg*, Klaas van der Hoek, Eric Hoekstra, Rieuwert Krol, Hylke Tromp, Jant van der Weg.

Nederlands: Micha Andriessen*, Sander Bax*, Harry Bekkering, Sjoerd van Faassen, Ben Hurkmans, Wanda Reisel*, Rob Schouten.

Bijlage 3: Subsidies 2015

Subsidies

	aantal aanvragen	aantal afwijzingen	aantal toekenningen*	aantal aangehouden	aantal bezwaren**	aantal ingetrokken	besteed budget*
Biografiereregeling	11	2	10		3		260.000
Projectsubsidies publicaties	150	37	112		4	1	1.950.000
Projectsubsidies literaire vertalingen	232	27	202	2	6	1	1.571.600
Eregelden	18		18				132.500
Reiskosten buitenland: promotie	92	1	89	2			48.999
Reiskosten buitenland: studie	33	3	26	2	2	2	57.455
Writer in Residence Spui Amsterdam	6		6				6.300
Vertalershuis	47		45				58.052
Kousbroek Essay opdrachtregeling	4	1	3				11.210
Geïllustreerde Kinder- en Jeugdboeken	28	15	11	2	1		50.871
Schwob	17	2	14	1			59.588
Literaire uitgaven (oorspronkelijk)	22	2	18			2	95.760
Digitale Projecten	16	6	10				122.122
Digitale Tijdschriften	9		8	1			143.000
Literaire manifestaties: incidenteel	48	29	19				267.360
Literaire festivals meerjarige subsidies***	8		8				230.000
Vertaalsubsidies buitenland	373	20	344	14		5	996.925
Algemeen reglement	50		50				353.494

* inclusief toegekende bezwaren en aanhoudingen uit 2014.

** in 2015 afgehandelde bezwaren.

*** zie jaarverslag 2014.

Er werden geen beroepschriften en klachten ingediend.

Prijzen

	aantal	prijzengeld
Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs 2015 voor de vertaler als cultureel bemiddelaar: Edgar de Bruin	1	10.000
Europese Literatuurprijs: <i>Een handvol sneeuw</i> van Jenny Erpenbeck (auteur) Elly Schippers (vertaler)	2	15.000
Else Ottenprijs: Rainer Kersten voor de Duitse vertaling van <i>De Laatkomer</i> van Dimitri Verhulst, en Bettina Bach voor haar vertaling in het Duits van <i>Hotel Linda</i> van Arjan Visser. (i.s.m. het Vlaams Fonds voor de Letteren).	1	5.000

Subsidies

Aanvragen voor een subsidie dienen altijd voorafgaand aan het project te worden voorgelegd.

Aanvragen kunnen ofwel worden ingediend door natuurlijke personen (individuele schrijvers en vertalers) ofwel door rechtspersonen, zoals in Nederland gevestigde reguliere literaire uitgeverijen met een (inter)nationaal distributienetwerk en aansluiting bij de erkende boekhandel. Organisaties die zich uitsluitend bezighouden met wetenschap of onderwijs kunnen geen subsidie aanvragen. Conform de Gedragscode Cultuurfondsen zijn hieronder de gehonoreerde aanvragen en de afgewezen aanvragen van rechtspersonen vermeld (zie ook p. 16).

Subsidies zijn in principe brutobedragen waarover nog belasting moet worden betaald.

Biografieregeling

De biografieregeling stimuleert de totstandkoming van biografieën met als onderwerp één of meer hoofdpersonen die toonaangevend dan wel van groot belang zijn (geweest) voor de letterkunde of cultuurgeschiedenis van Nederland en Vlaanderen. Biografen kunnen binnen deze regeling subsidie aanvragen om (archief)onderzoek te kunnen doen en voor het schrijven van de biografie. Een maximale beurs bedraagt € 40.000.

De volgende aanvragen uit 2015 zijn gehonoreerd. Ook twee aanvragen uit 2014 zijn gehonoreerd, deze zijn te vinden in het jaarverslag over 2014:

Hugo Arlman voor een biografie van **J.L. Heldring**, Van Oorschot, € 10.000

Sander Bink voor een biografie van **Carel de Nerée tot Babberich**, Wbooks, € 10.000

Marco Daane voor een biografie van **Jacobus van Looy**, Bas Lubberhuizen, € 40.000

Jaap Goedegebuure voor een biografie van **Frans Kellendonk**, Querido, € 9.400

Mieke Koenen voor een biografie van **Jeroen Willems**, Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 20.600

Sandra Langereis voor een biografie van **Desiderius Erasmus**, De Bezige Bij, € 40.000

Arie Pos voor een biografie van **Gerrit Komrij, 1944-2012**, De Bezige Bij, € 40.000

Menno Voskuil voor een biografie van **Aad Donker**, Uitgeversmaatschappij Ad. Donker, € 10.000

Projectsubsidies voor publicaties

*eerste toekenning

Projectsubsidies voor publicaties worden door het Nederlands Letterenfonds toegekend als investering in de totstandkoming van literair Nederlands- en Friestalig werk dat bij een reguliere uitgever in een redelijke oplage wordt uitgegeven en dat in de reguliere boekhandel verkrijgbaar is. Het kan daarbij gaan om werk in alle literaire genres: romans, verhalen, literaire non-fictie, poëzie en kinder- en jeugdboeken. De regeling vervangt sinds 2013 de eerdere werkbeurs- en stimuleringsregeling voor auteurs. Een projectsubsidie is een brutobedrag waarover nog belasting betaald wordt.

Binnen de regeling worden drie groepen auteurs onderscheiden met elk een eigen aanvraagmoment: de groep recent gedebuteerde schrijvers alsmede de schrijvers die inmiddels twee literaire titels hebben gepubliceerd, de *starters*; de groep schrijvers die al minimaal drie literaire titels hebben gepubliceerd en nog geen vijf projectsubsidies c.q. werkbeurzen hebben ontvangen, de *oeuvrebouwers* en tot slot de schrijvers die al minimaal vijf projectsubsidies c.q. werkbeurzen hebben ontvangen, de *ervaren schrijvers*.

In totaal zijn 112 aanvragen gehonoreerd; 23 aanvragers ontvingen voor het eerst een beurs*, waaronder acht debutanten.

In de '**startersgroep**' konden 46 aanvragen (2014: 45) in behandeling worden genomen en 21 (2014: 21) gehonoreerd. Aan acht debutanten zijn subsidies verstrekt van € 10.000; de subsidiebandbreedte voor de aanvragers voor een derde boek liep van € 5.000 tot € 30.000.

Debutanten*:

Neske Beks voor een roman, De Harmonie, € 10.000

Frank Gunning voor een roman, Querido, € 10.000

Bregje Hofstede voor een roman, Cossee, € 10.000

Emily Kocken voor een roman, Querido, € 10.000

Nina Polak voor een roman, Prometheus, € 10.000

Eva Vriend voor een non-fictieboek, Balans, € 10.000

Niña Weijers voor een roman, Atlas Contact, € 10.000

Olivier Willemsen voor een roman, De Harmonie, € 10.000

voor het schrijven van een derde boek:

Naomi Rebekka Boekwijt voor een roman, De Arbeiderspers, € 20.000

Rebekka W.R. Bremmer voor een roman, Querido, € 10.000

Ricus van de Coevering voor een roman, Van Gennep, € 10.000

Annemarie de Gee voor een roman, Atlas Contact, € 10.000

Kerim Göçmen* voor een roman, Van Oorschot, € 10.000

Maarten van der Graaff* voor een dichtbundel Atlas Contact, € 15.000

Hanneke Hendrix* voor een roman, De Geus, € 10.000

Pieter Hoexum* voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 20.000
Caspar Janssen* voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 10.000
Sander Kollaard voor een roman, Van Oorschot, € 15.000
Ralf Mohren* voor een roman, Meulenhoff, € 10.000
Robert Schuit* voor een roman, Atlas Contact, € 10.000
Marleen de Vries* voor een non-fictieboek, Panchaud of Balans, € 10.000

Voor de oeuvrebouwers loopt de subsidiebandbreedte van € 5.000 tot € 50.000. In totaal konden 47 aanvragen van 44 auteurs worden gehonoreerd:

Arnoud van Adrichem voor een dichtbundel, Atlas Contact, € 25.000
Joukje Akveld voor een kinderboek, Gottmer, € 20.000
Karin Amatmoekrim voor een non-fictieboek, Prometheus, € 15.000
Karin Anema voor een non-fictieboek, Van Genneep, € 10.000
Martijn Benders voor een dichtbundel, Van Genneep, € 15.000
Pauline de Bok voor een non-fictieboek, Ambo|Anthos, € 10.000
Désanne van Brederode voor een dichtbundel, Querido, € 10.000
Désanne van Brederode voor een non-fictieboek, Querido, € 20.000
Kreek Daey Ouwens voor een dichtbundel, Wereldbibliotheek, € 20.000
A.H.J. Dautzenberg voor een roman, Atlas Contact, € 30.000
Esther Ending voor een roman, Lebowski, € 10.000
Stephan Enter voor een roman, Van Oorschot, € 50.000
Anne Feddema voor een dichtbundel, Afûk, € 15.000
Annemieke Gerrist voor een dichtbundel, De Bezige Bij, € 15.000
Annemieke Gerrist voor een roman, De Bezige Bij, € 10.000
Anne-Gine Goemans voor een roman, Ambo|Anthos, € 15.000
Said El Haji voor een roman, Uitgeverij Jurgen Maas, € 10.000
Micha Hamel voor een dichtbundel, Atlas Contact, € 30.000
Marjolijn van Heemstra* voor een roman, De Bezige Bij, € 10.000
Daan Heerma van Voss voor een roman, De Bezige Bij, € 15.000
Thomas Heerma van Voss voor een roman, Thomas Rap, € 20.000
Mary Heylema* voor een kinderboek, Querido, € 10.000
Auke Hulst voor een non-fictieboek, Ambo|Anthos, € 10.000
Auke Hulst voor een roman, Ambo|Anthos, € 23.000
Tjitske Jansen voor een roman, Querido, € 10.000
Ferdinand de Jong* voor een roman, Bornmeer,

€ 10.000
Elske Kampen* voor een dichtbundel, Afûk, € 20.000
Marco Kamphuis voor een roman, Wereldbibliotheek, € 15.000
Enne Koens voor een kinderboek, Luitingh-Sijthoff, € 10.000
Auke Kok* voor een non-fictieboek, Thomas Rap, € 10.000
Benny Lindelauf voor een kinderboek, Querido Kinderboeken, € 35.000
Jannah Loontjens voor een non-fictieboek, Ambo|Anthos, € 15.000
Wayne McLennan* voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 10.000
Koos Meinderts voor een kinderboek, De Fontein, € 10.000
Peter Middendorp voor een roman, Prometheus, € 20.000
Rashid Novaire voor een roman, Ambo|Anthos, € 25.000
Jamal Ouariachi voor een dichtbundel, Querido, € 10.000
Jaap Robben voor een roman, De Geus, € 25.000
Daniël Rovers voor een roman, Wereldbibliotheek, € 15.000
Gideon Samson voor een kinderboek, Leopold, € 30.000
Coen Simon voor een non-fictieboek, Ambo|Anthos, € 20.000
Naema Tahir voor een roman, Prometheus, € 10.000
Marit Törnqvist* voor een kinderboek, Querido, € 10.000
Vrouwkje Tuinman voor een roman, Cossee, € 25.000
Anton Valens voor een roman, Atlas Contact, € 35.000
Jan Vantoortelboom voor een roman, Atlas Contact, € 15.000
Maartje Wortel voor een roman, De Bezige Bij, € 15.000

Voor de ervaren schrijvers loopt de subsidiebandbreedte van € 5.000 tot € 30.000. In totaal konden 44 aanvragen van 40 auteurs worden gehonoreerd. De volgende aanvragen zijn gehonoreerd:

Rodaan Al Galidi voor een roman, Jurgen Maas, € 25.000
Robert Anker voor een roman, Querido, € 13.000
H.C. ten Berge voor een non-fictieboek, Atlas Contact, € 10.000
H.C. ten Berge voor een dichtbundel, Atlas Contact, € 30.000
Erik Bindervoet als aandeel in een non-fictieboek, Prometheus, € 7.500
Marion Bloem voor een roman, De Arbeiderspers, € 15.000
Alex Boogers voor een roman, Podium, € 15.000
Alex Boogers voor een roman, Podium, € 20.000
Pieter Boskma voor een dichtbundel, De Bezige Bij, € 30.000
Fleur Bourgonje voor een roman, De Geus, € 30.000
Chrétien Breukers voor een roman, Marmer, € 15.000

Chrétien Breukers voor een dichtbundel, Marmer, € 10.000

Tsead Bruinja voor een dichtbundel, Afûk, € 15.000

Peter Drehmanns voor een roman, Marmer, € 15.000

Peter Drehmanns voor een dichtbundel, Marmer, € 10.000

Nico Dros voor een roman, Van Oorschoot, € 25.000

Inez van Dullemen voor een prozaboek, De Bezige Bij, € 20.000

Bibi Dumon Tak voor een kinderboek, Querido Kinderboeken, € 20.000

Lida Dykstra voor een kinderboek, Afûk, € 15.000

Jacob Groot voor een dichtbundel, De Harmonie, € 30.000

Hans Hagen voor een kinderboek, Querido Kinderboeken, € 15.000

Elma van Haren voor een roman, De Harmonie, € 15.000

Robbert-Jan Henkes als aandeel in een non-fictieboek, Prometheus, € 7.500

Joke Hermesen voor een non-fictieboek, De Arbeiderspers, € 30.000

Oek de Jong voor een roman, Atlas Contact, € 30.000

Atte Jongstra voor een non-fictieboek, De Arbeiderspers, € 30.000

Sjoerd Kuyper voor een kinderboek, Lemniscaat, € 30.000

Liesbeth Lagemaat voor een roman, Wereldbibliotheek, € 10.000

Erik Lindner voor een dichtbundel, De Bezige Bij, € 20.000

Nicolaas Matsier voor een non-fictieboek, De Bezige Bij, € 30.000

Jan van Mersbergen voor een roman, Cossee, € 30.000

Selma Noort voor een kinderboek, Leopold, € 10.000

Tonnis Oosterhoff voor een dichtbundel, De Bezige Bij, € 30.000

Christine Otten voor een roman, Atlas Contact, € 20.000

Rob Schouten voor een roman, De Arbeiderspers, € 15.000

Albertina Soepboer voor een dichtbundel, Atlas Contact, € 20.000

Maria Stahlie voor een roman, Prometheus, € 30.000

Karlijn Stoffels voor een kinderboek, Leopold, € 20.000

Carolina Trujillo voor een roman, Querido, € 15.000

Manon Uphoff voor een roman, De Bezige Bij, € 30.000

Henk van der Waal voor een dichtbundel, Querido, € 30.000

L.H. Wiener voor een roman, Atlas Contact, € 24.000

Pim Wiersinga voor een roman, In de Knipscheer, € 10.000

Koos van Zomeren voor een prozaboek, De Arbeiderspers, € 20.000

Hoorspelopdracht i.s.m. het Mediafonds

Algemeen reglement

Met dit initiatief willen het Mediafonds en het Nederlands Letterenfonds schrijftalent voor het medium radio interesseren, en de totstandkoming van kwalitatief hoogstaande hoorspelen stimuleren.

In 2014 kregen Esther Gerritsen, *Verhaal voor het slapen gaan*, Kahweh Modiri, *Vrouw zonder schaduw*, Ilya Leonard Pfeijffer, *Een soort Middeleeuwen*, Wanda Reisel, *De jachtclub*, Christiaan Weijts, *Probeer om te keren*, en Maartje Wortel, *Een lege plek*, als eersten de opdracht een hoorspel van 30 minuten te schrijven, dat door een radiomaker verklankt werd. De resultaten zijn op 19 februari 2015 in De Balie te Amsterdam gepresenteerd aan de pers, in maart en april uitgezonden op NPO Radio 1 en nu te beluisteren via Woord.nl – het online platform voor verhalende radio van de publieke omroep.

Geënthousiasmeerd door het succes van de eerste editie besloten de betrokken partijen medio 2015 een tweede editie van *Fluiten in het donker* te starten. In 2015 is aan **Elke Geurts**, **Ronald Giphart**, **Gilles van der Loo**, **Jamal Ouariachi**, **Maria Stahlie** en **Niña Weijers** een opdracht verstrekt voor het schrijven van een nieuw hoorspel van 30 minuten. Per schrijver was hiervoor 7.500 euro beschikbaar. De hoorspelen worden door de drie betrokken omroepen VPRO, AVROTROS en NTR geproduceerd voor Radio 1 en Woord.nl. Zie ook pagina 11 van dit Jaarverslag.

Projectsubsidies voor literaire vertalingen

*eerste toekenning

Met de projectsubsidies voor literaire vertalingen investeert het fonds in de kwaliteit van nog tot stand te komen literaire vertalingen in het Nederlands in alle genres: romans, verhalen, literaire non-fictie, poëzie, drama, en kinder- en jeugdboeken. Aanvragen kunnen zowel worden ingediend door beginnende als door ervaren vertalers. Voor de vertaling dient een Modelcontract te zijn afgesloten met een reguliere uitgever. Bij de beoordeling spelen onder meer de literaire kwaliteit en de moeilijkheidsgraad van de brontekst en de literaire (vertaal)kwaliteit van eerder werk van de aanvrager een belangrijke rol.

In 2015 zijn in totaal 232 aanvragen ingediend door 214 vertalers. Hiervan waren 30 aanvragen afkomstig van beginnende vertalers (met minder dan vijf literaire vertaalpublicaties). Vijftien vertalers vroegen voor de eerste keer een projectsubsidie aan, van tien vertalers* werd de eerste aanvraag gehonoreerd. In totaal zijn 202 aanvragen gehonoreerd. Voorts ontvingen 14 vertalers een aanvullend subsidiebedrag voor het schrijven van een nawoord:

Mari Alföldy voor de vertaling uit het Hongaars van Szilárd Borbély *Nincstelenek*, Lebowski, € 10.315 en László Krasznahorkai *Az ellenallas melankoliaja*, Wereldbibliotheek, € 12.577

Heijo Alting voor de vertaling uit het Spaans van Yuri Herrera *La transmigración de los cuerpos*, Wereldbibliotheek, € 3.275

Frouke Arns voor de vertaling uit het Engels van Elif Shafak *The Architect's Apprentice*, De Geus, € 3.900

Gerda Baardman voor de vertaling uit het Engels van Ryan Gattis *All Involved*, Nijgh & Van Ditmar, € 16.380

Mathilda Banfield* voor de vertaling uit het Chinees van Liu Zhenyun *[Wo bu shi Pan Jinlian]*, De Arbeiderspers, € 3.400

Jos den Bekker voor de vertaling uit het Spaans van Tomás González *Primero estaba el mar* en het schrijven van een nawoord, Meridiaan uitgevers, € 3.986 en Tomás González *Los caballitos del diablo*, Meridiaan uitgevers, € 3.817 en Héctor Abad Faciolince *La Oculta*, De Geus, € 11.766

Lidewij van den Berg* voor de vertaling uit het Frans van Maurice Leblanc *Arsène Lupin, gentleman-cambrioleur*, Uitgeverij Oevers, € 4.320 en Julia Deck *Viviane Elisabeth Fauville*, Studio 3005, € 2.391

Lidwien Biekman voor de vertaling uit het Engels van Margaret Atwood *The Heart Goes Last*, Prometheus, € 7.012 en Jeanette Winterson *The Gap of Time*, Nijgh & Van Ditmar, € 6.000 en Margaret Atwood *The Stone Mattress*, Prometheus, € 9.164

Erik Bindervoet voor de vertaling uit het Engels van James Joyce *Dubliners* en het schrijven van een nawoord, Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 5.055

Femke Blekkingh-Muller voor de vertaling uit het Deens van Peter Høeg *Effekten af Susan*, Meulenhoff, € 8.700

Yolanda Bloemen voor de vertaling uit het Italiaans van Pier Paolo Pasolini *L'usignolo della chiesa cattolica*, Uitgeverij Huis Clos, € 5.561 en voor de vertaling uit het Russisch van Ljoedmila Petroesjevskaja *[Strasjnye skazki*

istorii], De Geus, € 3.000

Ankie Blommesteijn voor de vertaling uit het Engels van Amitav Ghosh *Flood of Fire*, De Bezige Bij, € 23.235

Yond Boeke voor de vertaling uit het Italiaans van Marco Lodoli *Sorella*, Serena Libri Uitgeverij, € 1.502

en Umberto Eco *Numero Zero*, Prometheus, € 2.213

Anneke Bok voor de vertaling uit het Engels van Virginia Reeves *Work Like Any Other*, Hollands Diep, € 8.000

Adri Boon voor de vertaling uit het Spaans van César Aira *Cómo me hice monja*, Meulenhoff, € 3.080

Edu Borger voor de vertaling uit het Frans van Patrick Modiano *La ronde de nuit*, Querido, € 3.640

Floor Borsboom voor de vertaling uit het Frans van Eric Reinhardt *L'amour et les forêts*, De Arbeiderspers, € 12.568

Tjalling Bos voor de vertaling uit het Engels van Dan Gemeinhart *The Honest Truth*, Lemniscaat, € 4.000 en voor de vertaling uit het Duits van Andreas Steinhöfel *Anders*, Hoogland & Van Klaveren, € 6.240

Edgar de Bruin voor de vertaling uit het Tsjechisch van Marek Šindelka *Mapa Anny*, Das Mag, € 4.221 en Jaroslav Rudiš *Konec punku v Helsinkách*, Nobelman, € 8.265 en Richard Glazar *Treblinka, slovo jak z dětské říkanky*, Atlas Contact, € 10.809

Miriam Bunnik voor de vertaling uit het Italiaans van Margaret Mazzantini *Splendore*, Wereldbibliotheek, € 4.800

Sjaak Commandeur voor de vertaling uit het Engels van Thomas Wolfe *Look Homeward, Angel* en het schrijven van een nawoord, Van Oorschot, € 29.725

Brigitte Coopmans voor de vertaling uit het Spaans van Rodrigo Hasbún *Los afectos*, Meridiaan uitgevers, € 2.378 en Jorge Franco *El mundo de afuera*, Meulenhoff, € 7.100

Kiki Coumans voor de vertaling uit het Frans van korte verhalen van Boris Vian, Studio 3005, € 5.490

Bernadette Custers voor de vertaling uit het Noors van Anne Audhild Solberg *Kampen mot superbitchene*, Querido Kinderboek, € 4.637

Harm Damsma voor de vertaling uit het Engels van David Mitchell *Slade House*, Nieuw Amsterdam, € 5.725 en Garth Risk Hallberg *City on Fire*, Atlas Contact, € 16.500

Els de Roon Hertoge* voor de vertaling uit het Russisch van Alisa Ganieva *[Prazdnitsnaja gora]*, Wereldbibliotheek, € 2.064 en Olga Gromova *[Saxarnyj rebënok]*, Clavis, € 2.942

Toon Dohmen voor de vertaling uit het Frans van Riad Sattouf *L'Arabe du futur 2*, De Geus, € 1.895 en voor de vertaling uit het Engels van Laura Cumming *The Vanishing Man: In Pursuit of Velázquez*, Atlas Contact, € 8.530 en Roz Chast *Can't We Talk About Something More Pleasant?*, Nijgh & Van Ditmar, € 2.512

Hans Driessen voor de vertaling uit het Duits van Per Leo *Flut und Boden*, De Arbeiderspers, € 4.400 en Hugo Ball *Die Flucht aus der Zeit*, Vantilt, € 6.500

Pieter van der Drift voor de vertaling uit het Italiaans van Fabio Genovesi *Chi manda le onde*, Signatuur, € 7.641

Maarten Elzinga voor de vertaling uit het Frans van Patrick Modiano *Pour que tu ne te perdes pas dans le quartier*, Querido, € 3.300

Arie van der Ent voor de vertaling uit het Russisch van

Roman Sentsjin [*Jeltysjevy*], Uitgeverij Douane, € 6.250 en Dmitri Danilov [*Opisanie goroda*], Uitgeverij Douane, € 4.267 en voor het schrijven van een nawoord bij beide titels

Jan Fastenau voor de vertaling uit het Engels van William Boyd *Sweet Caress*, Atlas Contact, € 12.500 en Howard Jacobson *J*, Prometheus, € 13.287

Peter Gelauff voor de vertaling uit het Spaans van Isaac Rosa *La habitación oscura*, Wereldbibliotheek, € 5.428

Molly van Gelder voor de vertaling uit het Engels van Anne Enright *The Green Road*, De Bezige Bij, € 9.000

Rob Gerritsen voor de vertaling uit het Italiaans van Sandro Veronesi *Terre rare*, Prometheus, € 10.799

Reintje Ghoos voor de vertaling uit het Frans van Georges Simenon *Les anneaux de Bicêtre*, De Bezige Bij, € 3.500

Aline Glastra van Loon voor de vertaling uit het Spaans van Javier Marías *Así empieza lo malo*, Meulenhoff, € 19.370

Marianne Gossije voor de vertaling uit het Engels van Chigozie Obioma *The Fishermen*, De Geus, € 9.432

Lisette Graswinckel* voor de vertaling uit het Engels van Claire North *Touch*, Nieuw Amsterdam, € 9.727 en Neil Smith *Boo*, Nieuw Amsterdam, € 6.400

Eef Gratama voor de vertaling uit het Frans van Timothée de Fombelle *Le Livre de Perle*, Querido Kinderboek, € 6.500

Nico Groen voor de vertaling uit het Engels van Gavin Francis *Adventures in Human Being*, Uitgeverij Nieuwezijds, € 6.697 en Helen Macdonald *H is for Hawk*, De Bezige Bij, € 6.176

Martin de Haan voor de vertaling uit het Frans van Michel Houellebecq *Soumission*, De Arbeiderspers, € 8.840 en Choderlos de Laclos *Les Liaisons dangereuses* en het schrijven van een nawoord, De Arbeiderspers, € 20.562 en Georges Simenon *La veuve Couderc*, De Bezige Bij, € 4.600

Jan van der Haar voor de vertaling uit het Italiaans van Wu Ming *Altaï*, Leesmagazijn, € 12.000 en Pier Vittorio Tondelli *Camere separate* en het schrijven van een nawoord, Gibbon Uitgeefagentschap, € 6.480

Marion Hardoar voor de vertaling uit het Duits van Per Leo *Flut und Boden*, De Arbeiderspers, € 4.400

Goverdien Hauth-Grubben voor de vertaling uit het Duits van Thomas Willmann *Das finstere Tal*, Meridiaan uitgevers, € 8.600 en Mirna Funk *Winternähe*, Meridiaan uitgevers, € 7.685 en Julia Franck *Der neue Koch*, Wereldbibliotheek, € 4.267

Hanneke van der Heijden voor de vertaling uit het Turks van Orhan Pamuk *Kafamda bin Tuhaflik*, De Bezige Bij, € 9.067

Ria van Hengel voor de vertaling uit het Duits van Jan Wagner *Regentonnenvariationen* en het schrijven van een nawoord, Podium, € 7.626 en Herta Müller *Mein Vaterland war ein Apfelkern*, De Geus, € 6.131 en Elias Canetti *Das Buch gegen den Tod*, De Arbeiderspers, € 8.300

Robbert-Jan Henkes voor de vertaling uit het Engels van James Joyce *Dubliners* en het schrijven van een nawoord, Athenaeum – Polak & Van Gennepe, € 5.055

Nicolette Hoekmeijer voor de vertaling uit het Engels van Elizabeth Harrower *The Watch Tower*, Atlas Contact,

€ 7.800 en David Bezmozgis *The Betrayers*, De Bezige Bij, € 5.530 en Jess Walter *We Live in Water*, Marmer, € 4.600 en Edward St. Aubyn *Never Mind*, Prometheus, € 4.716

Rokus Hofstede voor de vertaling uit het Frans van Guy Debord *Commentaires sur la société du spectacle*, Uitgeverij IJzer, € 3.250 en Georges Simenon *Maigret et la jeune morte*, De Bezige Bij, € 5.225

Hero Hokwerda voor de vertaling uit het Grieks van Nikos Kazantzakis *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται* en het schrijven van een nawoord, Wereldbibliotheek, € 14.819

Jeanne Holierhoek voor de vertaling uit het Frans van Achille Mbembe *Critique de la raison nègre*, Boom, € 6.110 en Fiston Mwanza Mujila *Tram 83*, De Bezige Bij, € 6.175

Sylvie Hoyinck voor de vertaling uit het Hebreeuws van Abraham B. Yehoshua [*Nitsevet*], Wereldbibliotheek, € 8.622

Astrid Huisman voor de vertaling uit het Engels van Emily St. John Mandel *Station Eleven*, Atlas Contact, € 7.880

Piet Janssen voor de vertaling uit het Portugees van Chico Buarque *O Irmão Alemão*, De Bezige Bij, € 6.890

Sjaak de Jong voor de vertaling uit het Engels van Marybeth Hughes *The Loved Ones*, Hollands Diep, € 8.000 en Karen Armstrong *Paul, The Apostle We Love to Hate*, Hollands Diep, € 4.500

Jenny de Jonge voor de vertaling uit het Engels van Kevin Brooks *The Danger Game*, De Harmonie, € 8.383 en Meg Rosoff *Picture Me Gone*, Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, € 5.764 en Kevin Brooks *The Ultimate Truth*, De Harmonie, € 7.102

Annelies Jorna voor de vertaling uit het Engels van Jesse Browner *Everything Happens Today*, Leopold, € 7.217

Marianne Kaas voor de vertaling uit het Frans van Sylvain Tesson *Bérézina*, De Arbeiderspers, € 3.980

Jan Bert Kanon voor de vertaling uit het Duits van Joachim Meyerhoff *Ach, diese Lücke, diese entsetzliche Lücke*, Signatuur, € 9.129

Edith Koenders voor de vertaling uit het Deens van Dorthe Nors *Kantslag*, Podium, € 3.186 en Dorthe Nors *Minna mangler et øvelokale*, Podium, € 1.779

Inge Kok voor de vertaling uit het Engels van Petina Gappah *The Book of Memory*, Atlas Contact, € 7.811

Ko Koorman voor de vertaling uit het Engels van Flannery O'Connor *Wise Blood*, Bananafish, € 5.850 en Jim Shepard *The Book of Aron*, De Bezige Bij, € 5.900

Maartje de Kort voor de vertaling uit het Frans van Laura El Makki *Un été avec Proust*, Athenaeum – Polak & Van Gennepe, € 5.700

Rob Kuitenbrouwer voor de vertaling uit het Engels van Edith Pearlman *Honeydew*, Lebowski, € 3.900

Barbara de Lange voor de vertaling uit het Engels van Sarah Leipziger *The Mountain Can Wait*, Ambo|Anthos, € 8.069 en Gavin Extence *The Mirror World of Melody Black*, Prometheus, € 8.000

Paul van der Lecq voor de vertaling uit het Engels van Harry Parker *Anatomy of a Soldier*, Hollands Diep, € 8.775 en Edith Pearlman *Honeydew*, Lebowski, € 3.900

Mark Leenhouts voor de vertaling uit het Chinees van Cao Xueqin & Gao E. [*Honglou meng*], Athenaeum – Polak & Van Gennepe, € 7.644

Auke Leistra voor de vertaling uit het Engels van Tom McCarthy *Satin Island*, De Bezige Bij, € 6.565 en Kevin Barry *Beatlebone*, De Bezige Bij, € 7.020

Harrie Lemmens voor de vertaling uit het Portugees van José Eduardo Agualusa *Teoria Geral do Esquecimento* en het schrijven van een nawoord, Koppertnik, € 3.450 en José J. Veiga *Sombras de Reis Barbudos*, Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 4.940

Kim Liebrand voor de vertaling uit het IJslands van Steinar Bragi *Hálendið*, Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, € 5.776

Saskia van der Lingen voor de vertaling uit het Engels van Rebecca Lee *Bobcat and Other Stories*, Nijgh & Van Ditmar, € 2.055 en Patrick deWitt *Undermajordomo Minor*, Nijgh & Van Ditmar, € 4.550 en Max Porter *Grief Is the Thing with Feathers*, De Bezige Bij, € 1.761

Gertrud Maes* voor de vertaling uit het Frans van Nicolas Dickner *Six degrés de liberté*, Nieuw Amsterdam, € 4.082

Silvia Marijnissen voor de vertaling uit het Chinees van Cao Xueqin & Gao E. *[Honglou meng]*, Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 7.644

Caroline Meijer voor de vertaling uit het Engels van Patrick deWitt *Undermajordomo Minor*, Nijgh & Van Ditmar, € 4.550 en Rebecca Lee *Bobcat and Other Stories*, Nijgh & Van Ditmar, € 2.511

Kees Mercks voor de vertaling uit het Tsjechisch van J.A. Comenius *Het labyrint van de wereld en het paradijs*, Comenius Leergangen, € 3.500

Janny Middelbeek-Oortgiesen voor de vertaling uit het Zweeds van Sara Stridsberg *Beckomberga – ode till min familj*, Hollands Diep, € 4.300 en Astrid Lindgren *Krigsdagböcker 1939-1945*, Ploegsma, € 6.792

Niek Miedema voor de vertaling uit het Engels van Garth Risk Hallberg *City on Fire*, Atlas Contact, € 16.500

Babet Mossel voor de vertaling uit het Engels van Arthur Miller *Focus*, Van Oorschot, € 9.287

Abram Muller voor de vertaling uit het Slowaaks van div. auteurs *Verhalenbundel Slowaaks*, Uitgeverij Douane, € 4.404

Liesbeth van Nes voor de vertaling uit het Frans van Laurent Binet *La septième fonction du langage*, Uitgeverij J.M. Meulenhoff, € 15.194

Jan de Nijs voor de vertaling uit het Engels van Matt Haig *Reasons to Stay Alive*, Lebowski, € 3.800 en Sara Taylor *The Shore*, Ambo|Anthos, € 12.242

Arjaan van Nimwegen voor de vertaling uit het Engels van David Vann *Aquarium*, De Bezige Bij, € 3.000 en Marlon James *A Brief History of Seven Killings*, Lebowski, € 15.730 en Antonio Ruiz-Camacho *Barefoot Dogs*, Lebowski, € 2.075

Thijs van Nimwegen voor de vertaling uit het Engels van David Vann *Aquarium*, De Bezige Bij, € 2.400 en Marlon James *A Brief History of Seven Killings*, Lebowski, € 12.584 en Antonio Ruiz-Camacho *Barefoot Dogs*, Lebowski, € 1.660.

Frans Oosterholt voor de vertaling uit het Catalaans van Villalonga *Mort de dama / les temptacions*, Menken Kasander & Wigman Uitgevers, € 9.750 en Baltasar Porcel *L'emperador o L'ull del vent*, Menken Kasander & Wigman Uitgevers, € 9.654 en voor het schrijven van een nawoord bij beide titels

Marcel Otten voor de vertaling uit het IJslands van Jón

Kalman Stefánsson *Eitthvao á staero vío alheiminn*, Ambo|Anthos, € 10.752

Hilde Pach voor de vertaling uit het Hebreeuws van Amos Oz *[Habesora al-pi Jehoeda]*, De Bezige Bij, € 11.000

Ruud van de Plassche* voor de vertaling uit het Engels van John Gray *The Soul of the Marionette*, Ambo|Anthos, € 3.948

Els van der Pluijm voor de vertaling uit het Italiaans van Giorgio Falco *La gemella H*, Wereldbibliotheek, € 9.903 en Nicola Lagioia *La Ferocia*, De Bezige Bij, € 11.600

Djûke Poppinga voor de vertaling uit het Arabisch van Mohammed Sjoekri *[Woedjoeh]*, Uitgeverij Jurgen Maas, € 4.300 en Alaa al-Aswani *[Nadi as-Sajaraat]*, De Geus, € 17.000

Jantsje Post* voor de vertaling uit het Duits van Nino Haratischwili *Das achte Leben (für Brilka)*, Meridiaan uitgevers, € 14.360

Kitty Pouwels voor de vertaling uit het Engels van Hanya Yanagihara *A Little Life*, Nieuw Amsterdam, € 15.275

Annemarie Raas voor de vertaling uit het Fins van Jussi Valtonen *He eivät tiedä mitä tekevät*, Signatuur, € 19.926

Nadia Ramer voor de vertaling uit het Spaans van Arturo Pérez-Reverte *El tango de la Guardia Vieja*, Wereldbibliotheek, € 11.040 en Maria Dueñas *La Templanza*, Wereldbibliotheek, € 12.837

José Rijnaarts voor de vertaling uit het Duits van Regina Ullmann *Die Landstraße*, Lebowski, € 6.338

Josephine Rutenberg* voor de vertaling uit het Engels van Hanya Yanagihara *A Little Life*, Nieuw Amsterdam, € 15.275

Kathleen Rutten voor de vertaling uit het Engels van Parker Bilal *The Ghost Runner*, De Geus, € 11.872

Karina van Santen voor de vertaling uit het Afrikaans van S.J. Naudé *Alfabet van die voëls*, Podium, € 3.890 en voor de vertaling uit het Engels van DBC Pierre *Breakfast with the Borgias*, Podium, € 2.164 en Salman Rushdie *Two Years, Eight Months and Twenty-Eight Nights*, Atlas Contact, € 4.833 en voor de vertaling uit het Frans van Catherine Millet *Une enfance de rêve*, De Bezige Bij, € 3.350

Mara Schepers voor de vertaling uit het Italiaans van Margaret Mazzantini *Splendore*, Wereldbibliotheek, € 4.800

Roel Schuyt voor de vertaling uit het Sloveens van Evald Flisar *Velika zival samote*, Querido, € 6.200

Froukje Slofstra voor de vertaling uit het Russisch van Boris Pasternak *Proza* en het schrijven van een nawoord, Van Oorschot, € 20.625

Manon Smits voor de vertaling uit het Italiaans van Fabio Genovesi *Chi manda le onde*, Signatuur, € 7.641 en Francesco Pacifico *Class*, Prometheus, € 14.045 en voor de vertaling uit het Engels van Elif Shafak *The Architect's Apprentice*, De Geus, € 9.750

Jan Pieter van der Sterre voor de vertaling uit het Frans van Georges Simenon *Les anneaux de Bicêtre*, De Bezige Bij, € 3.500

Paula Stevens voor de vertaling uit het Noors van Lars Mytting *Svøm med dem som drukner*, Atlas Contact, € 14.963

Tjadine Stheeman voor de vertaling uit het Engels van Margaret Atwood *The Heart Goes Last*, Prometheus,

€ 7.012

Annelous Stiggelbout voor de vertaling uit het Chinees van Liu Zhenyun [*Wo bu shi Pan Jinlian*], De Arbeiderspers, € 3.400

Lia van Strien voor de vertaling uit het Zweeds van Torgny Lindgren [*Klingsor*], De Geus, € 3.612

Philip Supèr voor de vertaling uit het Italiaans van Giorgio Fontana [*Morte di un uomo felice*], Wereldbibliotheek, € 4.327

Maya Sutedja-Liem voor de vertaling uit het Indonesisch van Eka Kurniawan [*Cantik itu Luka*], Lebowski, € 11.856

Nina Targan Mouravi voor de vertaling uit het Russisch van Lev Rubinstein [*Gedichten*], Pegasus, € 2.912

Hester Tollenaar voor de vertaling uit het Frans van Mouloud Mammeri [*La colline oubliée*], Uitgeverij Jurgen Maas, € 5.686

Willem van Toorn voor de vertaling uit het Duits van Franz Kafka [*Amerika*], Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 8.940

Jabik Veenbaas voor de vertaling uit het Duits van Jürgen Habermas [*Strukturwandel der Öffentlichkeit*], Boom, € 15.484 en voor de vertaling uit het Engels van Adam Smith [*The Wealth of Nations*], Boom, € 42.020 en voor het schrijven van een nawoord bij beide titels

Han van der Vegt voor de vertaling uit het Engels van Derek Walcott [*Omeros*], Bananafish, € 11.520

Ruben Verhasselt voor de vertaling uit het Hebreeuws van Dorit Rabinyan [*Gadeer chaja*], Meridiaan uitgevers, € 9.443 en David Grossman [*Soes echad nichnas le-bar*], Cossee, € 8.758 en Aharon Appelfeld [*Pitom ahava*], Ambo|Anthos, € 5.187

Boukje Verheij voor de vertaling uit het Engels van Tom Holland [*Dynasty: The Rise and Fall of the House of Caesar*], Athenaeum – Polak & Van Gennep, € 10.489

Corinna Vermeulen voor de vertaling uit het Latijn van René Descartes [*Meditationes de prima philosophia*], Boom, € 8.008

Joris Vermeulen voor de vertaling uit het Engels van Helen Macdonald [*H is for Hawk*], De Bezige Bij, € 6.176

Marijke Versluys voor de vertaling uit het Engels van Angela Carter [*The Magic Toyshop*], Nieuw Amsterdam, € 7.065 en Michael Cunningham [*A Wild Swan and Other Tales*], Prometheus, € 2.669

Jan Albert Versteeg voor de vertaling uit het Frans van Virginie Despentes [*Vernon Subutex*], De Geus, € 14.641

Mirjam de Veth voor de vertaling uit het Frans van Mathias Menegoz [*Karpathia*], Meridiaan uitgevers, € 17.230 en Emmanuel Bove [*Le pressentiment*] en het schrijven van een nawoord, De Arbeiderspers, € 3.700

Jacqueline Visscher voor de vertaling uit het Spaans van Care Santos [*Deseo de chocolate*], Wereldbibliotheek, € 11.750

Willem Visser voor de vertaling uit het Latijn van Francis Bacon [*Instauratio Magma*], Boom, € 10.660

Ronald Vlek voor de vertaling uit het Engels van Toni Morrison [*God Help the Child*], De Bezige Bij, € 4.100 en Julian Barnes [*The Noise of Time*], Atlas Contact, € 4.967

Onno Voorhoeve voor de vertaling uit het Engels van Don Carpenter & Jonathan Lethem [*Fridays at Enrico's*], Meulenhoff, € 11.000

Bart Voorzanger voor de vertaling uit het Engels van Richard Dawkins [*Brief Candle in the Dark*], Nieuw

Amsterdam, € 13.800

Arie van der Wal voor de vertaling uit het Spaans van Guadalupe Nettel [*Después del invierno*], Signatuur, € 7.528 en David Trueba [*Blitz*], Meulenhoff, € 3.422

Roos van de Wardt voor de vertaling uit het Engels van Evie Wyld [*All the Birds, Singing*], De Geus, € 7.406 en Jenny Offill [*Last Things*], De Geus, € 6.125 en Peter Mendelsund [*What We See When We Read*], Atlas Contact, € 2.297

Mark Wildschut voor de vertaling uit het Duits van Rüdiger Safranski [*Zeit. Was sie mit uns macht und was wir aus ihr machen*], Atlas Contact, € 7.265

Eva Wissenburg* voor de vertaling uit het Frans van Tristan Garcia [*Faber, le destructeur*], Leesmagazijn, € 9.600

Paul van der Woerd* voor de vertaling uit het Russisch van Jevgeni Vodolazkin [*Lavr*], Glagoslav Publications Ltd., € 8.976

Martine Woudt voor de vertaling uit het Frans van Jean-Marie Blas De Roblès [*L'île du Point Némé*], Nieuw Amsterdam, € 14.820 en Nicolas Dickner [*Six degrés de liberté*], Nieuw Amsterdam, € 5.103

Beginnende vertalers in literaire tijdschriften

Algemeen reglement

In het kader van de deskundigheidsbevordering voor literair vertalers is in 2013 gestart met een pilot, die beginnende vertalers (in alle genres) de gelegenheid biedt werk te publiceren in Nederlandse literaire tijdschriften. De pilot is gericht op de genres literair proza, literaire non-fictie en poëzie. Per jaar is een bedrag van € 20.000 beschikbaar, met een maximum van € 5.000 per literair tijdschrift.

Na het ontbreken van aanvragen in 2014, waren er in 2015 weer net zo veel aanvragen als in het eerste jaar van de pilot. De stijging komt wellicht door het wegvallen van het Initiatief literaire tijdschriften 2013-2014 i.s.m. het Prins Bernhard Cultuurfonds (tijdschriften die voor deze subsidie in aanmerking kwamen, mochten geen aanvragen indienen voor de pilot), en door het persoonlijk benaderen van redacteurs van de tijdschriften.

In 2015 zijn in totaal zes aanvragen ingediend door de tijdschriften. Alle aanvragen konden worden gehonoreerd:

De Gids

Voor de vertaling van het verhaal 'Documents' van Charles d'Ambrosio door Anita van Binsbergen (Engels) onder begeleiding van mentor Regina Willemse: € 392

Filter

Voor de vertaling van het essay 'The Hermeneutic Motion' van George Steiner door Patricia Moerland (Engels) onder begeleiding van mentor Cees Koster: € 322

Voor de vertaling van het essay 'Die aufflatternde Dankbarkeit der Wörter' van Katja Petrowskaja door vertaler Mara van Duijn (Duits) onder begeleiding van mentor Ton Naaijken: € 355

Terras

Voor de vertaling van het essay 'Anonieme citaten over tekenen' van Barry Schwabsky en het verhaal 'The city without windows' van Charl-Pierre Naudé door Jeske van der Velden (Engels) onder begeleiding van mentor Juriaan Benschoop: € 830

Voor de vertaling van een fragment uit *In the City* van Nigel Peake door Anniek Kool (Engels) onder begeleiding van mentor Ton Naaijken: € 260

Tirade

Voor de vertaling van het verhaal 'The Cinderella Waltz' van Ann Beattie door Theo Schoemaker (Engels) onder begeleiding van mentor Nicolette Hoekmeijer: € 677

Talentbeurzen

Ook in 2015 heeft het Nederlands Letterenfonds een aantal talentbeurzen gefinancierd voor studenten van de Master Literair Vertalen in Utrecht en de Vertalers-Vakschool in Amsterdam. Met deze beurzen kunnen de meest getalenteerde studenten zich bij een vertaalproject laten begeleiden door een ervaren collega. Tevens is een organisatorische en financiële bijdrage geleverd aan het Chronicles-project van Crossing Borders in Den Haag, dat tot doel heeft beginnende jonge auteurs te laten vertalen door beginnende jonge vertalers (in én uit het Nederlands); zie hiervoor het Algemeen Reglement. Ten slotte is een mentorship gesteund van het British Center for Literary Translation in Norwich.

Talentbeurzen Master Literair Vertalen

De Talentbeurzen bestaan uit een geldbedrag (€ 2.000) dat besteed dient te worden aan individuele begeleiding door een professioneel vertaler bij het maken van een vertaling. De beurzen worden toegekend aan de meest talentvolle studenten literair vertalen van de Universiteit Utrecht en de KU Leuven. De Nederlandse beurzen worden mogelijk gemaakt door het Nederlands Letterenfonds. Deze gingen in 2015 naar **Heleen Oomen** (Spaans) en **Jeske van der Velden** (Engels). De Vlaamse beurs wordt aangeboden door de Orde van den Prince, een genootschap dat zich inzet voor de Nederlandse Taal en Cultuur. Deze ging in 2015 naar **Dieter de Wilde** (Engels) die afstudeerde aan het Postgraduaat Literair Vertalen in Antwerpen. Verder werd met steun van het Nederlands Letterenfonds een aantal gastcolleges door beroepsvertalers georganiseerd voor de masterstudenten van de Universiteit Utrecht. Inzet van dit beleid is om professionele literair vertalers meer bij de opleidingen te betrekken dan binnen de universitaire kaders mogelijk is.

Mentorship Summer School British Center for Literary Translation

Ook in 2015 is een bijdrage van € 5.000 geleverd aan de Summer School van het British Center for Literary Translation. Tijdens de Summer School werden vijf vertaalworkshops Nederlands-Engels gehouden, onder leiding van vertaler David Colmer en auteur Jeroen Thijssen.

Individuele deskundigheidsbevordering vertalers in en uit het Nederlands i.s.m. het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV)

Onderstaande mentoraten, coachingstrajecten en ontwikkelingsbeurzen vormen een aanvulling op de beschreven cursussen, workshops etc in 'Deskundigheidsbevordering literair vertalers buitenland' en 'Deskundigheidsbevordering literair vertalers binnenland' in het activiteitenoverzicht in Bijlage 5.

Mentoraten

Het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) biedt beginnende literair vertalers individuele ondersteuning in de vorm van mentoraten. Bij deze opleidingsvorm wordt de beginnend vertaler begeleid door een ervaren vertaler bij het vertalen van een literair werk. Het ELV verzorgt de aanvragen. De mentoraten worden voor de helft door het Nederlands Letterenfonds betaald en voor de helft door het ELV. In 2015 zijn in totaal tien mentoraten toegekend door het ELV, waarvan er vijf in het lopende jaar zijn afgerond. Voorts zijn vijf mentoraten die in 2014 gestart waren in 2015 afgerond. In totaal zijn in 2015 dus tien van de in totaal 15 lopende mentoraten afgerond.

In 2015 zijn tien mentoraten aangevraagd door beginnende vertalers in het Nederlands, waarvan er zes zijn toegekend. Twee van de zes zijn in het lopende jaar afgerond.

vertaler: Seijo Epema
mentor: Yolanda Bloemen
titel: *Zhila-byla zhenshina, kotoraya hotela ubit' sosedskogo robenka*
auteur: Ljoedmila Petroesjevskaja
brontaal: Russisch

vertaler: Gijs Franssen
mentor: Karol Lesman
titel: *Zabójca Z Miasta Moreli*
auteur: Witold Szablowski
brontaal: Pools

vertalers: Gretske de Haan (en Annelies de Hertogh)
mentor: Helen Saelman
titel: *День опричника: роман*
auteur: Vladimir Sorokin
brontaal: Russisch

vertalers: Martine Matusz en Izaak Hilhorst (afgerond)
mentor: Gerrit Bussink
titel: *Finale Berlin*
auteur: Heinz Rein
brontaal: Duits

vertaler: Elles Tukker (afgerond)
mentor: Caroline Meijer
titel: *A Manual for Cleaning Women*
auteur: Lucia Berlin
brontaal: Engels

vertaler: Pol van de Wiel
mentor: Jeanne Holierhoek

titel: divers (artikelen)
auteur: Claude Lefort
brontaal: Frans

In 2015 zijn via het ELV vier mentoraten aangevraagd door beginnende vertalers uit het Nederlands, die alle vier zijn toegekend. De mentoraten zijn inmiddels allemaal afgerond (drie in 2015 en één begin 2016):

vertaler: Micaela van Muylem (afgerond in januari 2016)
mentor: Diego Puls
titel: *Dit zijn de namen*
auteur: Tommy Wieringa
doeltaal: Spaans

vertaler: Eli Pujovska (afgerond)
mentor: Roel Schuyt
titel: *De verdronkene*
auteur: Margriet de Moor
doeltaal: Macedonisch

vertaler: Andrea Prins (afgerond)
mentor: Ira Wilhelm
titel: *Het pauperparadijs*
auteur: Suzanna Jansen
doeltaal: Duits

vertaler: Alexa Stoicescu (afgerond)
mentor: Jan Willem Bos
titel: *De wandelaar*
auteur: Adriaan van Dis
doeltaal: Roemeens

Coachingstrajecten

Daarnaast biedt het ELV coachingstrajecten aan voor ervaren vertalers. Bij deze vorm van ondersteuning kan een gevorderde vertaler de hulp inschakelen van een coach bij het vertalen van werken waar specialistische kennis voor nodig is. Het ELV verzorgt de aanvragen. Een coachingstraject wordt volledig gefinancierd door het Letterenfonds. In 2015 zijn géén aanvragen voor een coachingstraject ingediend.

Ontwikkelingsbeurzen

In het najaar van 2014 is in samenwerking met het ELV en het Vlaams Fonds voor de Letteren een pilotprogramma gestart voor jong vertaaltalent voor wie de stap naar een boekvertaling nog te groot is, de zogeheten ontwikkelingsbeurzen. Onder begeleiding van een mentor, een ervaren vertaler, wordt gewerkt aan een zelfgekozen tekst met als beoogd resultaat een publicatie in een literair tijdschrift of publicatie van het gekozen boek.

De uitvoering is in handen van het ELV. De helft van de kosten wordt betaald door het ELV, de andere helft komt voor rekening van de fondsen.

In de eerste lichting (zie Jaarverslag 2014) zijn Anne Habermann (Duits), Lisete Rodriguez (Portugees) en Renske Wiltink (uit het Deens), middels een dergelijke beurs aan de slag gegaan, twee vertalers uit en één in het Nederlands. In de tweede lichting, halverwege 2015 werden nog eens twee beurzen vergeven aan onderstaande vertalers. Vier van de vijf projecten zijn inmiddels afgerond.

vertaler: Linda Broeder
mentor: Harm Damsma
titel: drie hoofdstukken uit *The Sleepwalker's Guide to Dancing*
auteur: Mira Jacob
brontaal: Engels

vertaler: Sander Schoen
mentor: Luk van Haute
titel: drie verhalen
auteur: Teru Miyamoto
brontaal: Japans

Eregelden

Sinds 1992 werd door het fonds de regeling eregelden uitgevoerd waarbij ongeveer 25 oudere schrijvers en vertalers een jaarlijks eregeld ontvingen. Deze regeling is enkele jaren geleden in opdracht van het Ministerie van OCW stopgezet; nieuwe toekenningen zijn niet meer mogelijk. Zij die reeds een eregeld kregen toegekend van het Nederlands Letterenfonds zullen dit ook in de toekomst blijven ontvangen.

Reeds voor 1960 verleende het toenmalige ministerie van CRM eregelden aan letterkundigen. Kunstenaarsverenigingen konden leden voor deze eregelden voordragen. In 1992 hevelde het ministerie het lopende 'eregeldbudget' over naar het fonds.

Een eregeld werd verleend op grond van de verdiensten van de schrijver of vertaler voor de Nederlandstalige of de Friestalige literatuur, de leeftijd van de schrijver en de daarmee verband houdende vermindering van de mogelijkheid het schrijver- en/of vertalerschap op de oude voet voort te zetten. De hoogte van de subsidie is maximaal 7.500 euro per jaar.

In 2015 ontvingen 18 schrijvers en vertalers een eregeld: H.H. ter Balkt[†], J.M.A. Biesheuvel, Remco Campert, Thérèse Cornips^{††}, Miep Diekmann, Aline Glastra van Loon, Anton Haakman, Margriet Heymans, Else Hoog, Hannes Meinkema, Marga Minco, Els Pelgrom, Sybren Polet[†], Ton van Reen, Jean Schalekamp[†], Bea Vianen, Hans Vlek, en Frans van Woerden.

[†] overleden in 2015

^{††} overleden in 2016

Reiskosten buitenland

Met ingang van 2013 zijn de eerdere reisbeursregeling voor schrijvers en vertalers in het Nederlands, de verblijfsbeurzen voor buitenlandse residenties en het zogenoemde schrijversprogramma buitenland samengebracht in de regeling Reiskosten buitenland.

Met deze regeling stelt het Letterenfonds subsidies beschikbaar ter vergoeding van reiskosten voor de deelname van Nederlands- of Friestalige auteurs en vertalers in het Nederlands aan literaire programma's, manifestaties en/of promotionele activiteiten ten behoeve van vertaald eigen werk in het buitenland – de zogenoemde **promotiereizen**, dan wel ter vergoeding van reiskosten buitenland (inclusief Bonaire, Sint-Eustasius en Saba en Aruba, Curaçao en Sint Maarten) gemaakt ten behoeve van totstandkoming van nieuw literair werk – de zogenoemde **studiereizen**.

Daarnaast bieden de Nederlandse Taalunie, het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren sinds 2013 gezamenlijk aan buitenlandse vakgroepen Nederlands de gelegenheid om een gastschrijver te ontvangen. Naast vier vaste 'standplaatsen' zijn er ieder jaar twee roulerende plekken waarvoor elke vakgroep kan aanvragen. Meer informatie over het gastschrijverprogramma **buitenlandse Neerlandistiek** is via de Nederlandse Taalunie te verkrijgen.

In 2015 zijn de volgende aanvragen voor een **promotiereis** gehonoreerd:

24 januari-30 januari: **Tsead Bruinja** neemt deel aan workshops en festivals in Hyderabad, Bangalore, Delhi and Kolkata, Delhi (India), € 1.261

2 februari-5 februari: Promotiereis **Jan Brokken**, Rome (Italië), € 236

6 februari: Lezing **Franca Treur** op Goethe universiteit, Frankfurt (Duitsland), € 120

9 februari-11 februari: Boekpresentatie **Joris Luyendijk**, Helsinki (Finland), € 362

14 februari-21 februari: Deelname **Erik Lindner** aan Granada poëziefestival, Managua (Nicaragua), € 837

16 februari-20 februari: **Saskia Goldschmidt** neemt deel aan De Euregio leest, Aken e.v. (Duitsland), € 150

7 maart-10 maart: **Stephan Enter** neemt deel aan De Euregio leest, Bad Münstereifel e.v. (Duitsland), € 150

9 maart-16 maart: Deelname **Jeroen Funke** aan het Fumetto Comix festival, Luzern (Zwitserland), € 299

9 maart-16 maart: Deelname **Boris Peeters** aan het Fumetto Comix Festival in Luzern, Zwitserland, Luzern (Zwitserland), € 444

11 Maart-12 maart: Deelname **Edward van de Vendel** aan lit.COLOGNE Festival, Keulen (Duitsland), € 110

20 maart-21 maart: Deelname **Bibi Dumon Tak** aan lit.kid, onderdeel van lit.COLOGNE Festival, Keulen (Duitsland), € 100

21 maart-22 maart: Deelname **Eva Gerlach** aan Poetry Day, Malmö (Zweden), € 350

27 maart-29 maart: Deelname **Tommy Wieringa** aan International literature festival Incroci di Civiltà, Venetië (Italië), € 243

1 april-7 april: Promotiebezoek **Paul Verhoeven**, Parijs

(Frankrijk), € 700

9 april-13 april: **Barbara Stok** neemt deel aan MoccA stripfestival, New York (Verenigde Staten), € 1.086

14 april-15 april: Publiek gesprek **Stephan Enter** met Franse schrijver Sylvain Coher, Parijs (Frankrijk), € 180

16 april-24 april: **Joost Swarte** neemt deel aan Fumetto International Comix festival, Luzern (Zwitserland), € 650

22 april-26 april: Deelname **Elisabeth van Nimwegen** aan First Novel festival, Budapest (Hongarije), € 222

23 april-27 april: Deelname **Barbara Stok** aan Comicdom Con Athens, Athene (Griekenland), € 357

23 april-24 april: Optreden **Tommy Wieringa** in Maison de la Poésie, Parijs (Frankrijk), € 170

24 april-26 april: Deelname **Tommy Wieringa** aan International Book Festival, Budapest (Hongarije), € 544

24 april-29 april: Deelname **Paul Glaser** aan Limmud Moscow Conference, Moskou (Rusland), € 487

7 mei-11 mei: **Barbara Stok** neemt deel aan Toronto Comic Arts Festival, Toronto (Canada), € 817

8 mei-11 mei: Deelname **Typex** aan Budapest International Comics festival, Budapest (Hongarije), € 460

13 mei-18 mei: Promotiereis **Martin Bossebroek**, Johannesburg en Kaapstad (Zuid-Afrika), € 1.200

13 mei-17 mei: Deelname vertalers **Manon Smit** en **Pieter van der Drift** aan boekenbeurs, Turijn (Italië), € 400

18 mei-19 mei: Deelname **Jaap Blonk** aan Prague Micro-festival, Praag (Tsjechië), € 260

21 mei-24 mei: Deelname **Tommy Wieringa** aan Sydney Writers Festival, Sydney (Australië), € 1.500

21 mei-22 mei: Gesprek **Anne Vegter** met Charles Ducal over Dichter des Vaderlands, Frankfurt (Duitsland), € 192

23 mei-25 mei: Deelname **Willem van Toorn** aan Europees Poëziefestival Frankfurt, Frankfurt (Duitsland), € 167

23 mei-28 mei: Promotiebezoek **Gerbrand Bakker**, London en deelname Hay Festival, Londen (Groot-Brittannië), € 268

25 mei-30 mei: Deelname **Daniel Vis** aan City of Poetry Festival, Lublin (Polen), € 152

28 mei-31 mei: Deelname **Bertram Koeleman** en redacteur **Jelte Nieuwenhuis** aan European Festival of the First Novel, Kiel (Duitsland), € 428

28 mei-29 mei: Promotiebezoek **Ernest van der Kwast**, Hamburg (Duitsland), € 169

2 juni-11 juni: Deelname **Peter van Dongen** aan Makassar International Writers Festival, Makassar (Indonesië), € 546

3 juni-4 juni: Gesprek **Frank Westerman** met Laurent Binet in het Maison de la Poésie, Parijs (Frankrijk), € 170

5 juni-7 juni: Promotiebezoek **Joep Dohmen**, Basel, Zürich (Zwitserland), € 300

9 juni-5 juli: Promotiereis **Typex**, Brussel, Parijs, Lyon, Uzès (Frankrijk), € 869

10 juni-13 juni: Promotiereis **Ted van Lieshout**, München, Berlijn (Duitsland), € 371

30 juni-3 juli: Promotiereis **Tommy Wieringa**, Rome (Italië), € 480

7 juli-8 juli: Lezing **Marente de Moor** en **Ina Hanika** in Literaturhaus Hamburg, Hamburg (Duitsland), € 200

8 juli-31 juli: Deelname **Kader Abdolah**, **Tommy Wieringa**, **Arjen Visser** en **Ernest van der Kwast** aan Literarischer Sommer Neuss, Neuss (Duitsland), € 651

10 juli-17 juli: Deelname **Kader Abdolah** aan The Free

State International Literary Festival, Bloemfontein (Zuid-Afrika), € 1.242

30 juli-28 augustus: Reeks lezingen van vertaler **Gerd Busse** over *Het bureau* van J. Voskuil, Krefeld, Mönchengladbach, Aken, Düsseldorf (Duitsland), € 246

15 augustus-31 augustus: Promotiereis **Gaston Dorren**, **Tommy Wieringa** en **Esther Gerritsen**, Edinburgh (Groot-Brittannië), € 958

22 augustus-30 augustus: Deelname **Hester Knibbe** en **Jan Baeke** aan Days of Poetry and Wine, Ptuj (Slovenië), € 806

24 augustus-22 oktober: Deelname **Mirjam Mous** aan International Book Fair, Krakau (Polen), € 150

3 september-6 september: Promotiebezoek **Douwe Draaisma**, Berlijn (Duitsland), € 206

3 september-5 september: Promotiereis **Frank Westerman**, Milaan, Sarzana (Italië), € 275

6 september-9 september: Deelname **Gerbrand Bakker** aan Catalan Book Week, Barcelona (Spanje), € 206

8 september-15 september: Deelname **Hans Boland** aan Lviv Book Fair, Lviv (Oekraïne), € 1.144

9 september-13 september: Promotiereis **Saskia Goldschmidt** en deelname aan Open Book festival, Kaapstad (Zuid-Afrika), € 1.090

10 september-20 september: Deelname **Philip Hopman** en **Ted van Lieshout** aan Unisa Storytelling Festival, Pretoria, Noordkaap (Zuid-Afrika), € 2.111

16 september-30 september: Promotiereis **Anne Vegter**, Wellington (Zuid-Afrika), € 1.067

16 september-20 september: Promotiebezoek **Arnon Grunberg**, Parijs (Frankrijk), € 500

21 september-30 september: Promotiebezoek **Joke van Leeuwen**, Yerevan (Armenië), € 744

22 september: Boekpresentatie **Jan Brokken**, Literatuurforum in Brecht-Haus, Berlijn (Duitsland), € 200

23 september: Promotiebezoek **Tonnu Oosterhoff**, Londen (Groot-Brittannië), € 189

24 september-27 september: Promotiebezoek **Rozalie Hirs**, Kopenhagen (Denemarken), € 229

25 september-27 september: Deelname **Erik Kriek**, **Joost Swarte** en **Roelof Wijtsma** aan gezamenlijke expositie over Nederlandse stripverhalen, Treviso (Italië), € 551

6 oktober-8 oktober: Promotiebezoek **Louise Fresco**, Parijs (Frankrijk), € 400

6 oktober-9 oktober: Promotiereis **Ernest van der Kwast**, Duitsland, Bremen, Achim, Osterholz-Scharmbeck (Duitsland), € 350

8 oktober-28 oktober: Promotiereis **Otto de Kat**, Berlin, Frankfurt am Main, Wiesbaden, Offenbach, Darmstadt (Duitsland), € 556

10 oktober-18 oktober: Promotiereis **Fokke Obbema**, Beijing, Shanghai, Hong-Kong (China), € 850

15 oktober-18 juni: **Laura Watkinson** neemt deel IBBY Regional Conference, New York, (Verenigde Staten), € 865

15 oktober-18 oktober: Deelname **Marcel Ruijters** aan International Comics Art Festival, Lake District, Kendal, Cumbria (Groot-Brittannië), € 229

19 oktober-1 november: Promotiereis **Arnon Grunberg**, Kaapstad, Pretoria, Bloemfontein (Zuid-Afrika), € 1.830

23 oktober-25 oktober: Lezingen **Martin de Haan**, Tirana en Elbasan (Albanië), € 382

26 oktober-31 oktober: Promotiebezoek **Anne-Gine Goemans**, Milaan, Novara, Sardinië (Italië), € 417

28 oktober-8 november: Deelname **Evelien van Dort** een Kinderboekenfestival, Willemstad (Curaçao), € 1.036

30 oktober-7 november: Deelname **Curt Fortin** aan Kinderboekenfestival Aruba, Oranjestad (Aruba), € 1.095

3 november-9 november: **Daan Doesborgh** neemt deel aan Poëziefestival FLUPP, Rio de Janeiro (Brazilië), € 591

5 november-20 november: Promotiebezoek **Marit Törnqvist**, Tokyo, Kyoto en Osaka (Japan), € 705

6 november-7 november: Promotiebezoek **Laura Starink** en **Marc Schaevers**, Frankfurt (Duitsland), € 150

7 november-8 november: Boekpresentatie **Miek Zwamborn**, Brig (Zwitserland), € 250

11 november-19 november: Deelname **Daniël Vis** aan FLUPP, Rio de Janeiro (Brazilië), € 618

11 november-5 december: Promotiereis **Jaap Blonk**, Acht steden in zes landen (Zuidoost-Azië), € 750

12 november-25 oktober: Promotiereis **Harrie Lemmens**, Porto Alegre (Brazilië), € 1.047

13 november-16 november: Deelname **Marcel Ruijters** aan Art Bubble Festival, Kopenhagen (Denemarken), € 164

15 november-16 november: Lezing **Dubravka Ugresic**, Malmö (Zweden), € 264

19 november-24 november: Deelname **Jaap Scholten** aan Gaudeamus Book Fair en promotiebezoek, Boekarest (Roemenië), € 198

26 november-27 november: Deelname **Anne Vegter**, **Mustafa Stitou**, **Marjolein van Heemstra** en **Kim Andringa** aan ronde tafel-gesprekken, Paris en Marseille (Frankrijk), € 918

1 december-2 december: Boekpresentatie **Miek Zwamborn**, Berlijn (Duitsland), € 97

4 december-8 december: Optreden **Rozalie Hirs**, Cork, Clonakilty (Ierland), € 490

Daarnaast is aan vijf uitgevers in het kader van een door een auteur te maken promotiereis, een bijdrage verleend voor vertaalkosten.

In 2015 werden voorts de volgende aanvragen voor een **studiereis** gehonoreerd:

Joukje Akveld maakte in het najaar en winter een studiereis naar Zuid-Afrika ten behoeve van een te schrijven non-fictiekinderboek over het Afrikaanse dier dat door de mens in verdrukking komt: € 3.000

Vertaalster Hongaars **Mari Alföldy** reisde in verband met haar vertaling van László Krasznahorkai's *De melancholie van het verzet* naar het Hongaars vertalershuis voor het raadplegen van de bibliotheek daar en overleg met collega's: € 750

Karin Amatmoekrim bezoekt Paramaribo voor het interviewen van Eric Lie, haar vader, over wiens leven ze een boek schrijft: € 3.500

Vertaler Spaans **Jos den Bekker** bezocht Colombia ten behoeve van drie vertalingen in voorbereiding, twee boeken van Tomás González en een van Héctor Abad: € 1.200

Conny Braam reisde naar Namibië en Duitsland ter voorbereiding van een roman gebaseerd op het leven van kapitein Hendrik Witbooi, de belangrijkste leider van de grote opstand tegen de Duitse koloniale overheersing in Zuidwest-Afrika (Namibië) tussen 1885 en 1906: € 4.970

Joris van Casteren reist naar San Francisco, Tucson en Los Angeles voor research voor zijn volgende literair-journalistieke boek, dat als werktitel 'Mensen op Mars' heeft en gaat over Mars One, een Nederlandse onderneming die in het jaar 2029 de eerste mensen op de betreffende planeet wil afzetten: € 3.000

Vertaalster **Kiki Coumans** reist af naar Parijs voor afsluitende research voor de samenstelling en vertaling van een uitgave in de reeks Privé Domein van Colette: € 587
Vertaler **Arie van der Ent** brengt werkbezoek aan Moskou in verband met diverse vertalingen voor uitgeverij Douane: € 2.050

Kester Freriks reist naar Indonesië voor onderzoek in verband met *Echo's van Indië. De Indonesische onafhankelijkheid in verhalen en herinneringen* (bij Atheneum-Polak & Van Genneep): € 3.000

Hélène Gelès deed archiefonderzoek in Bibliothèque Littéraire Jacques Doucet en in Musée Curie (Parijs) ten behoeve van een roman (werktitel 'Op de golven') in 2016 te verschijnen bij Uitgeverij Cossee: € 727

Frank Gunning maakt researchreis naar Engeland en Denemarken voor zijn tweede boek, *Schuilplaatsen van Thomas Klimbie*: € 2.890

Martin de Haan verbleef maart 2015 in het vertalershuis Looren (Zwitserland) voor zijn vertaling van Houellebecq's roman *Soumission* (De Arbeiderspers): € 265

Ferdinand De Jong reist naar Norilsk, één van de meest vervuilde steden ter wereld, en het naastgelegen Dudinka. Het boek zal de eerste ijshockeyroman in het Fries worden, en zowel in het Russisch als het Engels worden gepresenteerd: € 3.478

Geert van der Kolk kreeg een reisbeurs voor een reis naar Papoua, waar hij het spoor wil volgen van een Nederlandse militaire expeditie van een eeuw geleden naar de binnenlanden: € 5.000

Marco Kunst reist naar Californië en Nevada voor research voor een jeugdroman *De toevalstreffer* (Lemniscaat): € 2.590

Wayne McLennan reist af naar Australië (New South Wales, Queensland, Northern Territory) voor research voor zijn volgende boek *Oudste Australiërs* (bij Atlas Contact): € 4.345

Vertaalster Zweeds **Janny Middelbeek** bezoekt Bok- och Biblioteksmässan, de Scandinavische boekenbeurs, in verband met de vertaling van Astrid Lindgrens *Oorlogsdagboek* (non-fictie, bij Ploegsma): € 957

Letterenfonds-debutant **Marjoleine Oppenheim-Spangenberg** kreeg een reisbeurs voor een kort verblijf in Parijs ten behoeve van research voor tweede roman (bij uitgeverij De Geus): € 300

Christine Otten reisde naar Cuba voor een nieuwe roman (bij Atlas Contact) geïnspireerd op het leven van Mabel en Robert Williams – auteur van *Negroes with Guns* (1961) – en hun zonen: € 1.078

Hagar Peeters deed onderzoek in Chili voor haar roman *Malva* over Pablo Neruda (de Bezige Bij): € 2.000

Typex reisde naar Pittsburgh voor onderzoek in verband met een graphic novel die hij maakt over het leven van

Andy Warhol: € 2.250

Sana Valiulina maakte een onderzoeksreis naar Rome en Capri voor een roman over keizer Tiberius, de adoptiezoon en de opvolger van Augustus, die van 14 tot 37 na Christus regeerde: € 2.460

Schrijver en journalist **Edwin Winkels** reist naar New Orleans en de delta van de Mississippi ter voorbereiding op zijn derde roman, *Het oog van de orkaan* (Uitgeverij Brandt): € 3.500

WIR: Banff & Ledig House & PassaPorta

Het Nederlands Letterenfonds verstrekt verblijfsbeurzen voor het Ledig House (upstate New York) en het Banff International Literary Translation Centre in Canada. In overleg met de genoemde residenties wordt jaarlijks één Nederlandse schrijver/vertaler uitgenodigd om in de maand mei in het Ledig House te werken, en ontvangen een of twee literair vertalers een uitnodiging voor Banff. Daarnaast vindt ieder jaar een uitwisseling (met gesloten beurzen) plaats met PassaPorta in Brussel, een Vlaamse auteur verblijft een periode in de schrijversresidentie in Amsterdam en een Nederlandse auteur krijgt gelegenheid om een periode in België te werken in de PassaPorta-flat te Brussel of in Villa Hellebosch te Vollezele.

Vertaler **Aai Prins** verbleef mei 2015 drie weken in het Ledig House om daar te werken aan *Dr. Zjivago* van Boris Pasternak. De hervertaling verschijnt in 2016 bij uitgeverij Van Oorschot. De laatste vertaling van deze roman dateert uit 1960. Verblijfsbeurs: € 1.200

Op uitnodiging van PassaPorta werkten schrijver **Joost de Vries** van 2 februari tot 2 maart en **Alma Mathijssen** van 28 september tot 14 oktober 2015 als writer in residence in België aan nieuw werk.

Ieder jaar doet het Letterenfonds een voordracht voor een vertaler die mag deelnemen aan het **Banff Literary Translation Programme**, een internationale vertalersconferentie van drie weken. Zo ook in 2015. Helaas kwamen er te veel aanvragen binnen bij de Canadese selectiecommissie en werd de voordracht op secundaire gronden afgewezen.

Gastschrijverprogramma buitenlandse neerlandistiek

In het kader van de regeling voor buitenlandse neerlandistiek van de Nederlandse Taalunie (die wordt uitgevoerd in samenwerking met de Nederlandse en Vlaamse letterenfonds) kunnen Nederlandse auteurs een periode aan een buitenlandse universiteit werken, bij de vakgroep Nederlands. Het Letterenfonds levert een financiële bijdrage in de vorm van vergoeding van reiskosten; de (verdere) kosten van dit programma komen voor rekening van de Taalunie.

Saskia Goldschmidt verbleef van 3 tot 17 juni als gastschrijver aan de **Universität Oldenburg**. Zij gaf enkele colleges aan tweede- en derdejaarsstudenten en een lezing over haar boek *De hormoonfabriek*, dat als *Die Glücksfabrik* verscheen bij dtv. Haar verblijf werd afgesloten met een publiek optreden in het Literaturbüro Oldenburg.

Verblijfsbeurzen binnenland: WiR / NIAS

Writers in residence Amsterdam

Uitgevers, (buitenlandse) literaire organisaties en schrijvers kunnen een voordracht indienen voor een verblijf in de residentie op het Spui in Amsterdam. In 2015 werden er zes gehonoreerd; dat is inclusief de jaarlijkse uitwisseling met PassaPorta waarbij een Nederlandse auteur in Brussel verblijft en een Vlaamse auteur in Amsterdam. De zomermaanden zijn benut voor een grondige opknappbeurt van het appartement. De volgende writers in residence woonden en werkten in Amsterdam:

DBC Pierre (Verenigd Koninkrijk), 2 februari-14 maart 2015, € 1.250

Michail Sjisjkin (Zwitserland), 16 maart-eind april 2015, € 1.550

Eleanor Catton (Nieuw Zeeland), 4 mei-15 juni 2015, € 1.250

Andrea Bajani (Italië), augustus 2015, € 1.000

Nir Baram (Israël), september-oktober 2015, € 1.250

Andy Fierens (België), november

Het verblijf viel veelal samen met de presentatie van een Nederlandse vertaling van hun werk en werd mede benut om te schrijven aan nieuw werk. Daarnaast verzorgden alle writers in residence meerdere optredens op Nederlandse podia, een overzicht hiervan is te vinden in het activiteitenoverzicht in Bijlage 5, onder 'literaire programma's binnenland'.

In de media was veel belangstelling voor de writers-in-residence en hun werk: DBC Pierre werd geïnterviewd door *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant* en website *Nachtbrakers*. Michail Sjisjkin schreef over zijn verblijf in *NRC Handelsblad* en *The New York Times*. In *Het Parool*, *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant*, *De Morgen*, *De Standaard*, *de Volkskrant* en *De Groene Amsterdammer* verschenen stukken met of over Nir Baram. Daarnaast maakte website & YouTube-kanaal *Whyilovethisbook* filmpjes met DBC Pierre, Nir Baram en Andy Fierens.

NIAS

Het Nederlands Letterenfonds nodigt ieder academisch jaar een Nederlandse schrijver/vertaler uit om gedurende vijf maanden de positie van writer in residence cq translator in residence te bekleden aan het Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS) te Wassenaar. Daarnaast adviseert het Nederlands Letterenfonds het NIAS bij de selectie van een buitenlandse writer in residence.

Januari 2015 werden uitgevers in Nederland middels een mailing verzocht schrijvers te kandideren voor de positie van writer in residence gedurende het academisch jaar 2015/2016. Drie auteurs werden door drie verschillende uitgevers (De Bezige Bij, Atlas Contact en Querido) voorgedragen. Dichter, filosoof en schrijver **Henk van der Waal** (voorgedragen door uitgeverij Querido) werd geselecteerd voor de positie. Hij werkte van september 2015 tot februari 2016 aan het NIAS aan een tweede filosofisch non-fictieboek met de werktitel *Mystiek voor postreligieuzen*. Van der Waal ontvangt een verblijfsbeurs

van € 10.000 van het Nederlands Letterenfonds.

Tevens heeft het Letterenfonds bemiddeld om een geschikte buitenlandse auteur te vinden voor een verblijf aan het NIAS. Er was een voorkeur voor een Spaanstalige auteur en daarom arriveert in februari 2016 de Colombiaanse schrijver **Hector Abad**. De bijbehorende beurs wordt door het NIAS betaald.

In 2014/2015 werkte **Jamal Mahjoub** (1960), een Engelse auteur met een Soedanese achtergrond, een half jaar op het NIAS aan de afronding van een non-fictieboek over de geschiedenis van Soedan. Zie hiervoor het Jaarverslag 2014.

September 2016 verhuist het NIAS naar Amsterdam. Het Letterenfonds zal ook in het academisch jaar 2016-2017 via bemiddeling en co-financiering participeren in het residentieprogramma.

Vertalershuis Amsterdam

Het Vertalershuis Amsterdam ontving in 2015 44 'goed-gekeurde' vertalers, die voor een periode van minimaal twee weken en maximaal twee maanden in het Vertalershuis verbleven. Ook werd een groep deelnemers aan *The Chronicles* ontvangen. In totaal ging het om 51 literair vertalers uit het Nederlands met 24 verschillende nationaliteiten. De vertalers werkten in het Vertalershuis aan de volgende projecten:

Stana Anželj (Slovenië)

Annie M.G. Schmidt: *Pluk van de Petteflet*

Tamás Balogh (Hongarije)

Jannah Loontjes: *Misschien wel niet*

Tibor Bérczes (Hongarije)

Rudi Westendorp: *Oud worden zonder het te zijn*

Zandra Bezuidenhout (Zuid-Afrika)

Vertaling van gedichten van Maria van Daalen en Anna Enquist

Tuesday Bhambry (Duitsland)

Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Christiane Burkhardt (Duitsland)

Lodewijk van Oord: *Albrecht en wij*

Adam Bžoch (Slowakije)

Johan Huizinga: *Cultuurhistorische essays*

Mireille Cohendy (Frankrijk)

Ida Simons: *Een dwaze maagd*

Alyson Coombes (Verenigd Koninkrijk)

Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Aneta Dancheva (Bulgarije)

Louis Couperus: *Psyche*

Arundhati Deosthale (India)

Annie M.G. Schmidt & Fiep Westendorp: *Floddertje*

Hanni Ehlers (Duitsland)

Kees van Beijnum: *De offers*

Maria Encheva (Bulgarije)

Peter Buwalda: *Bonita Avenue* en Arnon Grunberg: *Tirza*

Birgit Erdmann (Duitsland)

Annet Huizing: *Hoe ik per ongeluk een boek schreef*

Rolf Erdorf (Duitsland)

Erna Sassen: *Kom niet dichterbij*

Joëlle Feijen (België)

Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Miklós Fenyves (Hongarije)

Stephan Enter: *Grip*

Judit Gera (Hongarije)

Chaja Polak: *Salka*

Ramon Gerrits (Brazilië)

Luuk van Middelaar: *De passage naar Europa*

Julio Grande Morales (Spanje)

Louis Couperus: *Extaze*

Vachagan Gratian (Armenië)

Bordewijk: *Karakter*

Ran HaCohen (Israël)

Anna Enquist: *De verdovers*

Marianne Holberg (Duitsland)

Anton van der Lem: *De Opstand in de Nederlanden*

Per Holmer (Zweden)

Gerbrand Bakker: *Boven is het stil*

Marjolijn de Jager (Verenigde Staten van Amerika)

Fred Lanzing: *Voor Fredje is het kamp een paradijs*

Bärbel Jänicke (Duitsland)

Arnold van de Laar: *Onder het mes*

Rainer Kersten (Duitsland)

Dimitri Verhulst: *Kaddisj voor een kut*

Antonia Lloyd-Jones (Verenigd Koninkrijk)

mentor Vertalersfabriek *The Chronicles*

Anne Middelhoek (Duitsland)

Joris Luyendijk: *Dit kan niet waar zijn. Onder bankiers*

Marlene Müller Haas (Duitsland)

Ariëlla Kornmehl: *Wat ik moest verzwijgen* en Ida Simons: *Een dwaze maagd*

Gheorghe Nicolaescu (Roemenië)

Ida Simons: *Een dwaze maagd*

Jelica Novaković (Servië)

Herman Koch: *Het diner*

Jóna Dóra Óskarsdóttir (IJsland)

Ida Simons: *Een dwaze maagd*

Gül Özlen (Turkije)

André Aleman: *Het seniorenbrein*

Franco Paris (Italië)

Jan Fabre: *Nachtboek 1985-1991* en Louise O. Fresco: *De tuin van de Sultan van Rome*

João Carlos Pijnappel (Brazilië)

Multatuli: *Max Havelaar*

Charlotte Pothuizen (Polen)

Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Marco Prandoni (Italië)
Joost van den Vondel: *Gijsbrecht van Aemstel*

Sonja Pudelko (Duitsland)
Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Simone Schroth (Duitsland)
Klaartje de Zwarte-Walvisch: *Alles ging aan flarden*

Eva Schweikart (Duitsland)
Ilse Bos: *Troep*

Burak Sengir (Turkije)
Lieve Joris: *Zangeres op Zanzibar* en *Op de vleugels van de draak*

Joakim Sundström (Zweden)
Hendrik Groen: *Pogingen iets van het leven te maken*

Orsolya Varga (Hongarije)
Annie M.G.Schmidt: *Wiplala*

Hedda Vormeland (Noorwegen)
Peter Buwalda: *Bonita Avenue*

Jenny Watson (Verenigd Koninkrijk)
Deelnemer Vertalersfabriek *The Chronicles*

Maja Weikert (Kroatië)
Gerbrand Bakker *De omweg*

Shaun Whiteside (Verenigd Koninkrijk)
Mentor Vertalersfabriek *The Chronicles*

Stefan Wieczorek (Duitsland)
Literair project *De eenzame uitvaart*

Ira Wilhelm (Duitsland)
Jan Fabre: *Mount Olympus/24h* en Luuk van Middelaar: *De passage naar Europa*

Annette Wunschel (Duitsland)
Johan Huizinga: *Verzamelde werken: brieven (1927-1945)*

Kousbroek Essay Opdrachtregeling

Met de Kousbroek Essay Opdrachtregeling wil het Nederlands Letterenfonds essayisten en redacties van literaire tijdschriften, dag- en weekbladen (zowel in papieren als digitale vorm) stimuleren tot het publiceren van essays en het organiseren van publieksactiviteiten rond de essayistiek. Per jaar worden maximaal drie essaypublicaties in wisselende media met een maximum bedrag van € 5.000 ondersteund.

In 2015 is één aanvraag van Das Mag afgewezen en zijn drie aanvragen gehonoreerd:

De Gids, € 2.860

Op 8 april 2016 vindt de jaarlijkse Kousbroeklezing in de Rode Hoed plaats. Het essay wordt speciaal voor deze gelegenheid geschreven door wiskundige Ionica Smeets. Aansluitend volgt publicatie in *De Gids*.

De Groene Amsterdammer, € 5.000

De Groene Amsterdammer organiseert in samenwerking met de Stichting Jan Hanlo Prijs en Spui25 de Jan Hanlo Essay Prijs Klein 2015. Het winnende essay wordt gepubliceerd in *De Groene* en de andere genomineerde essays worden gepubliceerd op de site. Voorts wordt de prijs via het blad, site en de sociale media krachtig publicitair ondersteund door *De Groene*.

Stichting Soera, € 3.350

Op 10 juni 2015 organiseert Stichting LovingDay.nl in samenwerking met *de Volkskrant*, Uitgeverij Jurgen Maas en de OBA een literaire avond in café Belcampo in Amsterdam. Tijdens het literaire programma zullen schrijvers Said El Haji, Christine Otten en Robert Vuijsje voorlezen uit eigen werk en aan het woord komen over de manier waarop zij etnische gemengdheid en gemengde relaties verbeelden in hun werk. Vertrekpunt van de avond is een essay van Said El Haji dat in verkorte vorm zal worden voorgedragen. Publicatie van het essay volgt in verkorte vorm in *de Volkskrant* en integraal in tijdschrift *ZemZem*.

Geïllustreerde kinder- en jeugdboeken

Voor geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur die zich door een bijzondere kwaliteit van tekst en beeld onderscheidt van het reguliere aanbod, is een subsidiebijdrage beschikbaar. Bij de bepaling van die kwaliteit is de relatie tussen tekst en beeld van belang.

In 2015 is over de volgende aanvragen besloten:

Afûk *Tije* van Mirjam van Houten (tekst en beeld), € 1.600
Bureau Merkwaardig *Anna & de Beestenband* van Felix Strategier, illustrator Sjaak Rood, € 0
Clavis *Het slapende circus* van Hetty van den Goorbergh (tekst en beeld), € 0
Clavis *Houd de dief!* van Elsbeth de Ruiter (tekst en beeld), € 0
De Fontein *Hoe de olifant aan zijn slurf kwam* van Loes Riphagen (tekst & beeld), € 7.000
Gottmer Uitgevers Groep *Daarbuiten slaapt een aap* van Henriëtte Boerendans, € 0
Gottmer Uitgevers Groep *Het wonder van jou en je biljoenen bewoners* van Jan Paul Schutten, € 0
Kluitman *De schippers van de Kameleon* van Dick Matena (tekst en beeld), € 0
Lemniscaat *Colafonteinen en spetterende verfbommen* van Linde Faas (tekst en beeld), € 0
Lemniscaat *Kees van Dijk* van Erik van Os, illustrator Jan Jutte, € 3.061
Lemniscaat *Kom uit die kraan* van Tjibbe Veldkamp, illustrator Alice Hoogstad, € 2.500
Lemniscaat *Opvrolijkvogeltje* van Edward van de Vendel, illustratoren Ingrid en Dieter Schubert, € 0
Leopold *Rond vierkant rond* (beeldsonnetten) van Ted van Lieshout, € 2.960
Leopold *Het rijmt. Veel versjes & liedjes 1984–2014* van Ted van Lieshout, € 2.800
Leopold *Voor nu, voor altijd, voor later – de mooiste verhalen van de wereld* van diverse auteurs, € 0
Leopold *Jij bent mijn vriend* van Rindert Kromhout, illustrator Jan Jutte, € 0
Loopvis *Schobbejacques en de 7 geiten* van Merlijne Marell (tekst en beeld), € 0
Querido Kinderboek *Op een middag, vroeg in de zomer* (werktitel) van Toon Tellegen, illustrator Sylvia Weve, € 0
Querido Kinderboek *Gewoon een droom* van Linda Vogelesang, € 3.000
Querido Kinderboek *Hoe Tortot zijn vissenhart verloor* van Benny Lindelauf, illustrator Ludwig Volbeda, € 3.000
Querido Kinderboek *Lettersoep* van Harriët van Reek (tekst en beeld), € 0
Querido Kinderboek *Siens hemel* van Bibi Dumon Tak (tekst en beeld), € 7.950
Rose Stories *Mootje* van Hakima Elouarti, illustrator Rosa Vitalie, € 0
Rubinstein *Links of rechts* van Yvonne Jagtenberg (tekst en beeld), € 7.000
Stichting Autoped (Boekie Boekie) *Boekie Boekie 2015/16* van div. auteurs en illustratoren, € 10.000
Xanten *Wondermiddel (en andere gedichten)* van Kate Schlingemann, € 0

Schwob

De Schwob-regeling biedt een handreiking aan literaire uitgeverijen die een risicovolle maar belangrijke nieuwe vertaling in het Nederlands willen publiceren. Nederlandse uitgeverijen kunnen voor dergelijke publicaties – sinds najaar 2011 – een bijdrage in de productie- en promotiekosten aanvragen. Daarbij wordt voorrang gegeven aan vertalingen in het Nederlands uit die taalgebieden of landen waar géén instituut of fonds bestaat dat voorzieningen kent ter ondersteuning van de vertaalkosten van een boekuitgave. Bij de beoordeling van de aanvraag spelen onder meer de begroting en de literaire (vertaal) kwaliteit van de voorgelegde ‘moderne klassieker’ en van de beoogde vertaler een rol. Met dit initiatief wil het Letterenfonds de nieuwsgierigheid naar vertaalde literatuur verbreden en de kwaliteit en diversiteit van de literatuur in Nederlandse vertaling stimuleren.

In 2015 is besloten over de volgende aanvragen:

Atlas Contact Donald Barthelme *41 verhalen uit Forty Stories / Sixty Stories*, vertaling door Guido Golûke, € 4.086
Atlas Contact Elizabeth Harrower *The Watch Tower*, vertaling door Nicolette Hoekmeijer, € 4.033
Bananafish Alfred Jarry *Gestes et opinions du docteur Faustroll, Pataphysicien*, vertaling door Liesbeth van Nes, € 4.284
Bananafish Flannery O'Connor *Wise Blood*, vertaling door Ko Kooma, € 5.545
Cossee Elisabeth de Waal *The Exiles Return*, vertaling door Gerlof Janzen, € 5.120
De Geus Léon Werth *33 jours*, vertaling door Marianne Gaasbeek, € 3.000
Gibbon Uitgeefagentschap Pier Vittorio Tondelli *Camere separate*, vertaling door Jan van der Haar, € 5.370
Glagoslav Publications Ltd. Alexandr Koeprin [*Poedinok*], vertaling door Maarten Tengbergen, € 0
Jurgen Maas Mohammed Sjoekri [*Woedjoeh*], vertaling door Djûke Poppinga, € 4.150
Lebowski Martin Kessel *Herrn Brechers Fiasko*, vertaling door Gerrit Bussink, € 7.000
Nieuw Amsterdam Angela Carter *The Magic Toyshop*, vertaling door Marijke Versluys, € 5.698
Oevers Maurice Leblanc *Arsène Lupin contre Herlock Sholmes*, vertaling door Katrien Vandenberghe, € 1.683
Oevers Maurice Leblanc *Arsène Lupin, gentleman-cambrioleur*, vertaling door Lidewij van den Berg, € 1.116
Schokland Daphne du Maurier *The Glass-blowers*, vertaling door R.W.M. Kliphuis-Vlaskamp, € 0
Van Oorschot Thornton Wilder *The Bridge of San Luis Rey*, vertaling door Peter Bergsma, € 2.541
Vantilt Hugo Ball *Die Flucht aus der Zeit*, vertaling door Hans Driessen, € 5.962

Literaire uitgaven (oorspronkelijk)

Nederlandse en Friese uitgevers kunnen bij het Nederlands Letterenfonds een tegemoetkoming in de kosten aanvragen voor de uitgave van moeilijk te exploiteren titels, die bestemd zijn voor een algemeen lezerspubliek en die de kwaliteit en diversiteit van het boekenaanbod vergroten.

In 2015 is over de volgende aanvragen besloten:

Uitgeverij Atlas Contact *De kunst is mijn slagveld* van Nanne Tepper, € 11.165

Uitgeverij Bornmeer *Sprookjes (werktitel)* van Dam Jaarsma, Anne Popkema en Jurjen van der Kool, € 7.166 en *Hiemsiik (werktitel)* van Elmar Kuiper, € 2.422

Uitgeverij De Bezige Bij *Zijn eigen land* van Robbert Ammerlaan, € 10.016 en *De schrijver als hoofdpersoon* van Cees Nooteboom, € 2.641

Friese Pers Boekerij *Sniefellen (werktitel)* van Jan Kleefstra, € 0

Uitgeverij Huis Clos *The battle of the Somme (werktitel)* van Geert Buelens, Tessa Lobbes, Laurens Ham en Natalia Borowska, € 5.000

International Theatre & Film Books *Honingjagers en andere stukken (werktitel)* van Peer Wittenbols, € 6.080 en *Memento Lo* van Cees van Ede, € 3.602

Leporello Uitgevers *Man en mythe – Pierre Audi en het muziektheater* van Roland de Beer, € 0

Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar *Dichter bij Dordt* van Wim Huijser, € 3.002 en *Europa in Sepia (werktitel)* van Roel Schuyt, € 4.052

Uitgeverij Van Oorschot *Verzamelde gedichten* van Erik Menkveld, € 3.980 en *Dagboek (werktitel)* van Max de Jong, € 6.105

Uitgeverij Prominent *Dienstbaar tot het einde. Brieven* van H.T.M. van Vliet, € 3.290

Uitgeverij Querido *Verzameld werk* van Frans Kellendonk, € 10.726

Uitgeverij Rubinstein *Karakter (luisterboek)* van Ferdinand Bordewijk, € 7.771

Uitgeverij de Rijp *Brek dyn klank* van Abe de Vries, € 1.129

St. Bevordering Uitgave Volledige Correspondentie Desiderius Erasmus *De correspondentie van Erasmus deel 13* van Desiderius Erasmus, € 5.000

Uitgeverij Elikser B.V. *Reedride op glêd iis* van Josse de Haan, € 2.613

Regeling Digitale literatuur

De regeling Digitale literaire projecten is in 2015 herzien, zodat het voor individuele aanvragers mogelijk werd een ontwikkelingsbeurs aan te vragen (zie hiervoor pagina 12).

Regeling digitaal: digitale literaire projecten

De regeling heeft tot doel veelbelovende nieuwe literaire initiatieven op het gebied van digitale media en internet te ondersteunen. In 2015 zijn tien aanvragen ontvangen (allen nieuwe aanvragers):

Stichting Carver
Carver, website voor korte verhalen
Laura Weeda, Rob Hartgers, e.a.
€ 0

Stichting De Werelden van Schalk
De 7 Dagen van Klement
Sytze Schalk, Tim Hengeveld, e.a.
€ 15.000

Stichting Domein voor Kunstkritiek
Kunst van de Kritiek
Sonja van der Valk, Miriam Rasch, e.a.
€ 5.045

Stichting Hermann & Hannelore Grünberg
EXPO (werktitel)
Janny Nijhof, Marianne Koeman, e.a.
€ 0

Stichting Liquid Lunch
Poëzie Museum, Museumplein Amsterdam
Johannes Verwoerd, Twan Janssen, Gilles van der Loo, e.a.
€ 20.000

Stichting Poem Express
Poem Express
Jet Manrho, Bianca Boer, e.a.
€ 0

Stichting Poetry In Motion
Dichtbij
Mark Boog, John van der Wens e.a.
€ 20.000

Stichting Recensieweb
Recensieweb
Annemieke van Plateringen, Daan Stoffelsen, e.a.
€ 0

Stichting SETUP
DIY-NSA
Jelle van der Ster, Arnon Grunberg, Thomas Clever e.a.
€ 15.000

Stichting Victoria Mundi
Van Debutant tot Bestseller
Jaime Donata, Maarten Heijer
€ 0

Regeling digitaal: talentontwikkeling interdisciplinair

In 2015 zijn zes aanvragen ontvangen (allen nieuwe aanvragers), daarvan is er één afgewezen en zijn er vijf gehonoreerd:

Lia Tilon Om onder begeleiding te onderzoeken in welke mate de inhoud van haar werk verandert als ze in een ander medium schrijft, waarbij concreet gewerkt wordt aan een project waarbij ze gebruikt maakt van nieuwe media en crowdsourcing: € 7.550

Liesbeth Dolk Om onder begeleiding (coach, workshop) te onderzoeken welke specifieke tools en vaardigheden nodig zijn om haar biografie over F. Springer als 'een digitale omgeving' te realiseren, als ook het toepassen van die kennis op de biografie: € 10.000

Bert Koopman Om onder begeleiding multimediale vaardigheden en kennis te verwerven, gericht op het oprichten en doorontwikkelen van een onafhankelijk digitaal platform met cultuurkritische beschouwingen en reportages die de veerkracht en vitaliteit van de culturele sector (inclusief boeken) peilen: € 10.000

Jowi Schmitz Om zowel onder begeleiding een filmscenario te schrijven op basis van haar kinderboek, als om aan de hand van specialisten op multimediaal en interdisciplinair gebied te komen tot een eigen, nieuwe vorm van vertellen: € 9.572

Jantine Wijnja Om onder begeleiding 'Dit is Nu' te ontwikkelen, een vijfjarig project dat zich richt op het in kaart brengen en onderzoeken van het 'Nederlandse Nu' door vertellingen en data uit een groot aantal (digitale) bronnen met elkaar te verweven: € 10.000

Regeling digitaal: online literaire tijdschriften

In 2015 zijn negen aanvragen ontvangen (waarvan drie nieuwe aanvragers). Acht aanvragen (waarvan drie nieuwe aanvragers) zijn gehonoreerd:

Stichting Filter
tijdschrift-filter.nl
€ 20.000

Stichting De Gids
De Internet Gids
€ 20.000

Stichting Hard//hoofd
hardhoofd.com
€ 20.000

Stichting Liter
leesliter.nl
€ 20.000

Stichting de Nederlandse Literaire Database
literairnederland.nl
€ 10.500

Stichting De Moanne
demoanne.nl
€ 20.000

Stichting De Revisor
revisor.nl
€ 12.500

Stichting iwoygy
tijdschriftterras.nl
€ 20.000

Regeling digitaal: flankerend beleid digitale literatuur Algemeen reglement

Stichting Cinekid

Workshop tijdens Cinekid Festival, 17 t/m 23 oktober 2015 in het Medialab in de Westergasfabriek Amsterdam, bereik 60.000 mensen. Tijdens het festival kunnen kinderen in de workshop 'Alice: Storyhacks' een kreet of een zin kiezen uit het bekroonde boek *De avonturen van Alice in Wonderland & Alice in Spiegelland* en die via een literatuurtattoo-printer op hun lichaam plakken. Vertaler Sofia Engelsman ontving voor de vertaling een beurs van het Letterenfonds: € 750

Bob Tagge Stichting i.o.

Aanvraag voor digitaal literair project Facts & Figures, een multimediaal literair project in het kader van de tentoonstelling Photosynthesis 2015 dat de makers (Jan Baeke en Alfred Marseille) presenteren in de Royal Botanic Garden in Edinburgh. RBGE organiseert de tentoonstelling op zijn beurt weer in het kader van het Edinburgh Festival. Concreet valt Facts & Figures uiteen in twee installaties: 'Ramifications' en 'Essential Tagge'. 'Ramifications' is een lange poëtische tekst die hoor- en zichtbaar is in de tentoonstellingsruimte van de RBGE. 'Essential Tagge' toont een deel van de collectie van fictieve plantkundige Bob Tagge, met o.a. voorwerpen, brieven, recorderopnamen en een *videopoem*. Voor de realisering van dit project is een financiële bijdrage toegekend: € 8.750

Literaire projecten en manifestaties: incidentele subsidies

Literaire organisaties uit Nederland, al dan niet in samenwerking met buitenlandse organisaties, die een literatuurfestival of een literair project in Nederland willen organiseren kunnen binnen de regeling Literaire projecten en manifestaties een incidentele aanvraag doen voor minimaal € 10.000 en maximaal € 46.000.

Het gaat daarbij om subsidie aan literaire projecten en manifestaties of festivals die gericht zijn op vergroting van het publiek voor de Nederlandstalige literatuur. Ook projecten en manifestaties waarbij sprake is van een wisselwerking tussen Nederlandse en internationale literatuur vallen binnen het bereik van de regeling. Op deze wijze wil het fonds het Nederlandse literaire klimaat bevorderen.

In 2015 zijn weer veel, en veel diverse aanvragen ontvangen, waardoor er scherp moest worden geselecteerd. De adviescommissie heeft behalve op de artistieke kwaliteit van de manifestaties onder andere ook gelet op publieksbereik (vooral ook de diversiteit daarin) en geografische spreiding. Ook werd kans geboden aan een aantal nieuwe manifestaties die vooral inhoudelijk interessant werden bevonden of die zich richten op genres die binnen het festivalaanbod weinig worden geprogrammeerd. Over de volgende aanvragen is in 2015 besloten:

Bibliotheek Gouda

De Nacht van Vroman, ter ere van de 100e geboortedag van Vroman. Een cross-overfestival met poëzie, literatuur, beeldende kunst, wetenschap, muziek en theater in de Chocoladefabriek te Gouda: € 0

Boek op de Bank

De tweede editie van een literair festival in Nijmegen. Op negen locaties worden literaire programma's en muziek aangeboden: € 0

Boekids (Literair Jeugdfestival)

Boekidsfestival 2016 rond het thema Identiteit. Een 7-daags multidisciplinair festival in Den Haag met een interactief programma waarin zowel fictie als non-fictie jeugdliteratuur aan bod komt. Boekids wil zoveel mogelijk kinderen met diverse achtergronden in contact brengen met literatuur in combinatie met andere kunstvormen. In Boekids University krijgen kinderen colleges van auteurs en wetenschappers over populaire onderwerpen. Verder volgen gaan de kinderen zelf experimenteren. Boekids Family is de afrondende festivaldag met ook internationale auteurs (Engelstalig): € 17.500

Bordewijk Genootschap

Bordewijkweekend in het kader van het Bordewijkjaar 2015 in Theater het Spui te Den Haag: € 0

Brandstof

De tweede editie van het Brainwashfestival in 2015. Een multidisciplinair festival op diverse locaties in Amsterdam met als doel twintigers en dertigers aan het denken te zetten over de belangrijke vragen in hun leven. Via filosofie, literatuur en theater worden hun andere perspectieven

geboden. Met medewerking van diverse literaire organisaties en schrijvers: € 15.000

Cimaké Foundation

Project Hommage aan Astrid H. Roemer, derde en laatste aflevering van een drieluik over Caraïbisch-Nederlandse schrijvers. Het project bestaat uit een aantal onderdelen: een literaire avond, een vrouwentribunaal, een tentoonstelling en een documentaire. Cindy Kerseboom is initiatiefneemster, artistiek coördinator en maakster van de documentaire: € 20.000

Das Magazin

Das Magazin festival 2015 – met totaal 30 leesclubs in Amsterdam op diverse locaties rond de beste nieuwe boeken en klassiekers. Op de hoofdlocatie vindt een programma plaats rondom de wereld van Don Quichot: € 12.500

De Balie

Programmareeks Grote Denkers voorjaar 2016 in De Balie te Amsterdam over vier grote vrouwelijke denkers/schrijvers. In elke aflevering staat het leven, het literaire en filosofische werk en het gedachtengoed van een denker/schrijver centraal. Daarbij wordt een link gelegd met denkers en schrijvers en maatschappelijke thema's van nu (zoals integratie, feminisme en de rechtsstaat). Jonge schrijvers en denkers wordt gevraagd te reflecteren op het oeuvre van de vrouwelijke schrijver/denker en er komen leesclubs waar de teksten worden besproken: € 10.000

De Bibliotheek Rijn en Venen

Programma Te gek voor woorden tijdens de Boekenweek 2015: € 0
Evenement Te gek voor woorden ter afsluiting van de Boekenweek 2016: € 0

De Tekstmederij

Doel van De Tekstmederij is de zichtbaarheid en de mogelijkheden van (jonge) toneelauteurs te vergroten en het draagvlak onder het publiek voor nieuwe toneelteksten te stimuleren. De Tekstmederij heeft aangevraagd voor medefinanciering van de activiteiten in 2016. De organisatie gaat zich in 2016 ook internationaler oriënteren. Verder zijn er werkplaatsprogramma's, ontmoetingsprogramma's en verdiepingsprogramma's. Nieuw in 2016 is een 'regie-etude' waarbij een regisseur een week lang aan de slag gaat met de tekst, de tekstschrijver en acteurs: € 15.000

Festival Mooie Woorden

Een evenement in de oude Hortus in Utrecht: € 0

IBBY Nederland

Activiteiten IBBY-Nederland 2015: € 12.750

North Sea Poetry

Poëziefestival in oktober 2015 in Castricum: € 0

Once Upon a Tale

Twee manifestaties onder de titel Flauwvallende Roman-tiek in Den Haag: € 0

Oostblok

Programmareeks De Kretenzers in onder andere Amsterdam, waarbij vijf schrijvers hun woordkunst op een amuseante en geestrijke wijze verwoorden: € 0

PEN Nederland

PEN Nederland, activiteiten 2015: € 24.500

Literaire evenementen tijdens het Internationaal ICORN-congres in 2015 in Amsterdam. In samenwerking met PEN International en ICORN, met Nederlandse en buitenlandse schrijvers: € 15.000

Platform Spartak

Multimediaal project FRONT-LINES waarin gedichten en literaire teksten uit de WO I worden vertaald, verbeeld en vertolkt: € 0

Read my World

Read My World 2015, derde editie met Zuid-Oost Azië als aandachtsgebied: € 20.000

Schrijversfestival Steenwijk

Diverse (literaire en literair-educatieve) activiteiten in 2016 in Steenwijk en omgeving: € 0

Schunck*

Literair erfgoed-project rondom het werk van Hugo Claus: € 0

SLAA (Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam)

Verkenningprogramma De geschiedenis van morgen; het programma wil een literair bruggenhoofd bouwen van waaruit de kleine rol en de gering geschatte waarde van sciencefiction in Nederland ter discussie wordt gesteld: € 0

Stichting 2016 Jaar van het Boek

De Stichting vraagt medefinanciering aan voor de Boekenparade, onderdeel van 2016 Jaar van het Boek. De aanvrager is doorverwezen naar het ministerie van OCW: € 0

Stichting Buro05

Achtste editie van Literaturia tijdens Noorderzon Performing Arts Festival in Groningen 2015. Het programma duurt elf dagen, met in ieder geval twee literaire avonden in de Spiegeltent met een gevarieerd programma. Daarnaast is er ook een programma voor kinderen, KidsLiteraturia: € 10.000

Stichting CPNB

Nederlandse Kinderjury - Kinderboekenparade (2de editie) i.s.m. het Kinderboekenmuseum in Den Haag: € 0

Stichting Granate

Duizendéén Film&Poëzie, drie evenementen in 2015 en 2016 in Amsterdam. Stichting Granate heeft als doel het creëren van kansen voor getalenteerde dichters, schrijvers en filmmakers, met name met een niet-Nederlandse achtergrond, en het bevorderen van meer culturele diversiteit in de Nederlandse film en literatuur. Met de combinatie film en poëzie wil de organisatie een nieuw publiek

aanboren (met name jongeren met een niet-Nederlandse achtergrond): € 10.000

Stichting Kleine Revolutie Producties

Fabricage seizoen 2015, vijf literaire middagen en avonden in Haarlem: € 0

Dichters in Elswout 2015, vijfde editie. Openbaar en gratis toegankelijk dichtersfestival op landgoed Elswout, Haarlem: € 12.000

Stichting Lezersfeest

19de editie van het Lezersfeest op 14 november 2015 in de Centrale Bibliotheek Rotterdam: € 15.000

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Driedaags poëziefestival Dichters in de Prinsentuin 2015, 18de editie te Groningen: € 12.500

Literaire avond Het Grote Gebeuren 2015 en de Poëziemarathon 2016 (17de editie, verschillende activiteiten tijdens de Poëzieweek 2016): € 12.110

Stichting Logos

Logos-festival, festival van het vrije woord editie 2015: € 0

Stichting Onbederf'lijk Vers

Dertiende Nijmeegse editie van poëziefestival Onbederf'lijk Vers op diverse locaties in Nijmegen in 2015: € 0

Stichting Poem Express

Festival is de afsluiting van het project Plug&Play. Kernactiviteit van de organisatie is het organiseren van een (inter)nationale gedichtenposterwedstrijd: € 0

Stichting Rotown Magic

Zeven edities van Boek&Meester, een maandelijks literatuurprogramma in Rotterdam waarin steeds een (inter)nationale topauteur centraal staat. De avond en de gesprekken worden geleid door Ernest van der Kwast (tevens hoofdredacteur van de lezingenreeks): € 15.000

Stichting SLK

Workshops en tentoonstelling te Alkmaar gericht op het bevorderen van de cross-over tussen literatuur en beeldende kunst en het stimuleren van de belangstelling voor beide kunstvormen: € 0

Stichting Stadsschouwburg Utrecht

Twee eigen producties, Dichter bij de deadline (acht afleveringen met voordracht van nieuwe gedichten, proza- en theaterteksten) en Na mij de zondvloed (zeven afleveringen met opdracht en voordracht van nieuwe teksten door theaternmakers): € 5.000

Stichting ter bevordering van het fantastische genre

De Stichting is opgericht met als doel de belangstelling in en de kwaliteit van de Nederlandse fantastische literatuur te stimuleren (sciencefiction, fantasy, magisch realisme, supernatural en griezel). De Stichting organiseert in 2016 in Amsterdam Het Gala van het Fantastische Boek (workshops, paneldiscussies en avondprogramma): € 13.500

Stichting Zonnewende Flevoland

Festival Sunsation 2015 – Als een Feniks. Poëziefestival in de buitenlucht in het Observatorium Robert Morris in Lelystad: € 0

Teatro Munganga

De stichting richt zich op de uitwisseling van Nederlandse en Portugese literatuur en taal. Drie projecten in Amsterdam in 2015 rond Braziliaanse literatuur: € 0

Vroman Foundation

Reizende expositie in het kader van de 100ste geboortjaar van Vroman. De expositie wordt geflankeerd met lezingen: € 0

Watershed

Activiteiten van The Watershed (Eindhoven) gericht op (literaire) talentontwikkeling en versterking van het literaire klimaat in Brabant: € 0

WG Kunst

Project Ontheemding in Amsterdam bestaande uit een expositie en een literair programma: € 0

Woordnacht

Tweede editie van het literatuurfestival Woordnacht 2016 in Rotterdam: € 0

Zwolle Unlimited

Festival voor een breed publiek met literatuur, straattheater en muziek in de binnenstad van Zwolle: € 0

Vertaalsubsidies buitenland / Translation Grants

Buitenlandse uitgevers kunnen een aanvraag indienen voor een bijdrage (van maximaal 70%) in de vertaalkosten van een oorspronkelijk Nederlands literair werk. Aanvragen kunnen in principe voor de eerste drie vertalingen van het werk van een bepaalde auteur worden ingediend. Bij de beoordeling van de aanvraag spelen de literaire kwaliteit van het boek en van het werk van de beoogde vertaler alsmede de professionaliteit van de buitenlandse uitgever een belangrijke rol. Naast de translation grants worden incidenteel ook productiesubsidies aan buitenlandse uitgevers verleend en zgn. aanvullende honoraria aan literair vertalers uit het Nederlands. Aan aanvragen voor translation grants gaat doorgaans een uitgebreid adviestraject vooraf. In de praktijk worden daardoor vrijwel uitsluitend kansrijke aanvragen ingediend.

Op www.vertalingendatabase.nl is een overzicht van reeds verschenen vertalingen van Nederlandstalige literatuur, zowel ondersteund als niet-ondersteund, te vinden.

In 2015 kwamen 344 aanvragen van buitenlandse uitgevers binnen die aan alle voorwaarden voldeden en konden worden gehonoreerd. Deze zijn hieronder gegroepeerd op genre. Daarbij zijn steeds auteur en titel van het te vertalen boek, de buitenlandse uitgever en de naam van de vertaler vermeld:

Beeldverhaal (graphic novel)

Peter van Dongen, Martijn Daalder *Java; Rampokan* **PT Gramedia Pustaka Utama** (Indonesië, Engels), Brian Doyle, € 1.280

Arnon Grunberg *Van Istanbul naar Bagdad* **Sefsafa** (Egypte, Arabisch), Tine Lavent, € 1.350

Arnon Grunberg *Van Istanbul naar Bagdad* **Alef Yayinevi** (Turkije, Turks), Gül Özlen, € 975

Rudolf Kahl *Herinneringen* **People's Literature Publishing House** (China, Chinees), Jiahui Jiang (Jacklyn), € 2.800

Marcel Ruijters *Jheronimus* **Knockabout** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Laura Watkinson, € 2.800

Marcel Ruijters *Jheronimus* **Forlæns** (Denemarken, Deens), Naja Møllmann-Ibsen, € 1.410

Barbara Stok *Vincent* **Mlada fronta** (Tsjechië, Tsjechisch), Veronika ter Harmsel Havliková, € 2.210

Barbara Stok *Vincent* **EP** (Zwitserland, Frans), Daniel Cunin, € 1.550

Barbara Stok *Vincent* **Turbine** (Denemarken, Deens), Lise Bøgh-Sørensen, € 1.525

Barbara Stok *Vincent* **BAO Publishing** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 1.610

Fictie

Kader Abdolah *De koran* **World Editions** (Nederland, Engels), Brian Doyle, € 4.270

Kader Abdolah *Spijkerschrift* **Spånga** (Zweden, Farsi), Soheela Sanati, € 2.520

Gerbrand Bakker *Boven is het stil* **Nilsson Förlag** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 4.900

Gerbrand Bakker *De omweg* **Shanghai 99** (China, Chinees), Wu Xiaomei, € 830

Gerbrand Bakker *De omweg* **Einaudi** (Italië, Italiaans),

- Laura Pignatti, € 2.410
- Kees van Beijnum *De offers* **Bertelsmann** (Duitsland, Duits), Hanni Ehlers, € 9.480
- Britta Böhrer *De beslissing* **Haus Publishing** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Jeannette K. Ringold, € 2.670
- Britta Böhrer *De beslissing* **Aylak Adam Yayinlari** (Turkije, Turks), Erhan Güre, € 1.690
- Hans Boland *Anders anders* **Association Pasar Malam** (Frankrijk, Frans), Anita Concas, € 252
- Ferdinand Bordewijk *Karakter* **Scritturapura** (Italië, Italiaans), Claudia di Palermo, € 4.175
- Ferdinand Bordewijk *Een keuze uit het werk* **Krachkultur Verlag** (Duitsland, Duits), Holger E. Wiedenstried, € 216
- Mano Bouzamour *De belofte van Pisa* **Residenz** (Oostenrijk, Duits), Bettina Bach, € 4.200
- Mano Bouzamour *De belofte van Pisa* **Rey Naranjo Editores** (Colombia, Spaans), Conchita Alegre Gil, € 2.814
- Miquel Bulnes *Het bloed in onze aderen* **Actes Sud** (Frankrijk, Frans), Isabelle Rosselin, € 15.400
- Peter Buwalda *Bonita Avenue* **Font Forlag** (Noorwegen, Noors), Hedda Vormeland, € 12.055
- Peter Buwalda *Bonita Avenue* **Hena Com** (Kroatië, Kroatisch), Radovan Lučić, € 4.660
- Peter Buwalda *Bonita Avenue* **Colibri** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Encheva, € 5.590
- Peter Buwalda *Bonita Avenue* **Art People** (Denemarken, Deens), Birthe Lundsgaard, € 8.005
- Louis Couperus *Extaze* **Ardicia Editorial** (Spanje, Spaans), Julio Grandes Morales, € 2.200
- Frederik van Eeden *De kleine Johannes* **Európa** (Slowakije, Slowaaks), Adam Bžoch, € 2.465
- Frederik van Eeden *Van de koele meren des doods* **Scheherzade** (Pakistan, Urdu), Farooq Khalid, € 4.750
- Stephan Enter *Grip* **Gondolat** (Hongarije, Hongaars), Miklós Fenyves, € 1.245
- Esther Gerritsen *Roxy* **World Editions** (Nederland, Engels), Michele Hutchison, € 3.290
- Hendrik Groen *Pogingen iets van het leven te maken* **Amsterdam Llibres** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 1.325
- Hendrik Groen *Pogingen iets van het leven te maken* **Roca Editorial de Libros S.L.** (Spanje, Spaans), Marta Arguilé Bernal, € 2.250
- Hendrik Groen *Pogingen iets van het leven te maken* **Bjartur** (IJsland, IJslands), Ragna Sigurdardottir, € 3.320
- Arnon Grunberg *Tirza* **Colibri** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Encheva, € 4.030
- Arnon Grunberg *Tirza* **Rádio Londres** (Brazilië, Portugees), Mariângela Guimarães, € 2.650
- Hella S. Haasse *Oeroeg* **Lilienfeld Verlag** (Duitsland, Duits), Gregor Seferens, € 2.650
- Hella S. Haasse *De tuinen van Bomarzo* **Rey Naranjo Editores** (Colombia, Spaans), Gonzalo Fernández Gómez, € 2.460
- Hella S. Haasse *Sleuteloog* **Transit** (Duitsland, Duits), Birgit Erdmann, € 3.600
- Detlev van Heest *De verzopen katten en de Hollander* **Verbrecher Verlag** (Duitsland, Duits), Gerd Busse en Ulrich Faure, € 10.010
- Toine Heijmans *Pristina* **Christian Bourgois** (Frankrijk, Frans), Danielle Losman, € 6.510
- Hanneke Hendrix *De dyslectische-hartenclub* **World Editions** (Nederland, Engels), David Doherty, € 2.150
- Willem Frederik Hermans *De donkere kamer van Damocles* **V.B.Z.** (Kroatië, Kroatisch), Radovan Lučić, € 2.650
- Bregje Hofstede *De hemel boven Parijs* **C.H. Beck** (Duitsland, Duits), Heike Baryga, € 3.585
- Bregje Hofstede *De hemel boven Parijs* **Tiderne Skifter** (Denemarken, Deens), Birthe Lundsgaard, € 2.940
- Murat Isik *Verloren grond* **Arche** (Zwitserland, Duits), Gregor Seferens, € 5.960
- Arthur Japin *Vaslav* **Limbus Press** (Rusland, Russisch), Julia Telezko, € 3.625
- Dola de Jong *En de akker is de wereld* **Pistorius & Olšanská, s.r.o.** (Tsjechië, Tsjechisch), Magda De Bruin, € 4.420
- Otto de Kat *Julia* **Lind & Co** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 2.030
- Otto de Kat *Bericht uit Berlijn* **Lind & Co** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 2.870
- Otto de Kat *De langste nacht* **Schöffling & Co.** (Duitsland, Duits), Andreas Ecke, € 2.645
- Frans Kellendonk *Letter en geest* **Lilienfeld Verlag** (Duitsland, Duits), Rainer Kersten, € 2.830
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 5.020
- Herman Koch *Geachte heer M.* **Colibri** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Encheva, € 3.440
- Herman Koch *Het diner* **Palitra** (Georgië, Georgisch), Ekaterine Machitidze, € 840
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Barrister & Principal** (Tsjechië, Tsjechisch), Magda de Bruin Hüblová, € 1.235
- Herman Koch *Geachte heer M.* **Salamandra** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 2.435
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Metaixmio** (Griekenland, Grieks), Ynn van Dijck-Baltas, € 3.025
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Media Rodzina** (Polen, Pools), Iwona Mączka, € 2.240
- Herman Koch *Het diner* **Alfaguara (Penguin/Random House Portugal)** (Portugal, Portugees), Maria Leonor Raven-Gama de Oliveira Gomes, € 2.100
- Herman Koch *Het diner* **Albas** (Albanië, Albanees), Albana Shala, € 1.840
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Al Arabi** (Egypte, Arabisch), Mohamed Osman Khalifah, € 3.025
- Herman Koch *Zomerhuis met zwembad* **Európa** (Hongarije, Hongaars), Szabolcs Wekerle, € 3.160
- Sander Kollaard *Stadium IV* **A1 Verlag** (Duitsland, Duits), Gerd Busse, € 2.600
- Guus Kuijer *De Bijbel voor ongelovigen; 2* **Kunstmann** (Duitsland, Duits), Anna Carstens, € 5.040
- Tessa de Loo *De tweeling* **Nha Nam Publishing** (Vietnam, Vietnamese), Le Chu Cau, € 3.745
- Jannah Loontjens *Misschien wel niet* **Typotex** (Hongarije, Hongaars), Tamás Balogh, € 1.780
- Jan van Mersbergen *De laatste ontsnapping* **Clio Publishing House** (Servië, Servisch), Jelica Novaković Lopušina, € 2.170
- Marente de Moor *De Nederlandse maagd* **World Editions** (Nederland, Engels), David Doherty, € 2.470
- Marente de Moor *De Nederlandse maagd* **Dituria** (Albanië,

Albanees), Albana Shala, € 575
 Mariska Mourik *Laat de honden niet* **Le Passeur Editeur** (Frankrijk, Frans), Marie Hooghe-Stassen, € 6.525
 Harry Mulisch *De ontdekking van de hemel* **Lettera** (Bulgarije, Bulgaars), Maria Nechkova-Raven, € 7.800
 Nescio *De uitvreter* **Elba** (Spanje, Spaans), Goedele De Sterck, € 2.660
 Nescio *Een keuze uit het werk* **Odem Yayinlari (Soyka Yayinlari)** (Turkije, Turks), Gülseren Özlen, € 3.090
 Cees Nooteboom *Allerzielen* **Modernista Group AB** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 880
 Cees Nooteboom *Allerzielen* **Univers** (Roemenië, Roemeens), Luminita Lorelei Bobu, € 2.912
 Cees Nooteboom *Paradijs verloren* **Beletrina-Academic Press** (Slovenië, Sloveens), Mateja Seliškar Kenda, € 1.185
 Cees Nooteboom *Een lied van schijn en wezen* **Modernista** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 1.890
 Thomas Olde Heuvelt *Hex* **Tor Books** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Nancy Forest-Flier, € 6.465
 Lodewijk van Oord *Albrecht en wij* **Knaus** (Duitsland, Duits), Christiane Burkhardt, € 3.675
 Christine Otten *De laatste dichters* **World Editions** (Nederland, Engels), Jonathan Reeder, € 4.640
 Gustaaf Peek *Godin, held* **Deutsche Verlags-Anstalt** (Duitsland, Duits), Nathalie Lemmens, € 4.200
 Michael Théophile Hubert Perelaer *Nederlandsch-Indië Galda* (Duitsland, Engels), Yvette Rosenberg, € 5.860
 Ilja Leonard Pfeijffer *La Superba* **Aufbau** (Duitsland, Duits), Rainer Kersten, € 7.350
 Gerard Reve *De avonden* **Pushkin Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Sam Garrett, € 8.600
 Jaap Robben *Birk Kahve* **Yayinlari** (Turkije, Turks), Erhan Gürer, € 2.270
 Jaap Robben *Birk* **World Editions** (Nederland, Engels), David Doherty, € 1.580
 Jaap Robben *Birk* **Ars Vivendi Verlag** (Duitsland, Duits), Birgit Erdmann, € 2.520
 Eric Schneider *Een tropische herinnering* **Insel** (Duitsland, Duits), Waltraud Hüsmert, € 2.100
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Bence Ajans Basın Yayın Dağıtım Eğitim** (Turkije, Turks), Erhan Gürer, € 2.210
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Gummerus Publishers** (Finland, Fins), Sanna van Leeuwen, € 3.380
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Natur och Kultur** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 4.020
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Penguin Random House Grupo Editorial** (Spanje, Spaans), Goedele De Sterck, € 2.410
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Pax** (Noorwegen, Noors), Hedda Vormeland, € 5.265
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Raval** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 2.800
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **MacLehose Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Liz Waters, € 4.020
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Bjartur** (IJsland, IJslands), Jóna Dóra Óskarsdóttir, € 4.020
 Ida Simons *Een dwaze maagd* **Polirom** (Roemenië, Roemeens), Gheorghe Nicolaescu, € 1.610
 Jan Jacob Slauerhoff *Het verboden rijk* **Nutrimenti** (Italië, Italiaans), Claudia Di Palermo, € 3.350
 Jan Jacob Slauerhoff *Het leven op aarde* **Sluntse**

Publishers (Bulgarije, Bulgaars), Aneta Dantcheva-Manolova, € 2.520
 Charles den Tex, Anneloes Timmerijne *Het vergeten verhaal van een onwankelbare liefde in oorlogstijd* **World Editions** (Nederland, Engels), Brian Doyle, € 9.520
 Lot Vekemans *Een bruidsjurk uit Warschau* **Wallstein** (Duitsland, Duits), Eva Pieper / Alexandra Schmiedebach, € 3.580
 Esther Verhoef *De kraamhulp* **Ab Ovo** (Hongarije, Hongaars), Orsolya Varga, € 1.050
 Esther Verhoef *De kraamhulp* **Turbine** (Denemarken, Deens), Miriam Boolsen, € 3.520
 Wytske Versteeg *Boy* **Turbine** (Denemarken, Deens), Miriam Boolsen, € 2.770
 Wytske Versteeg *Boy* **Klaus Wagenbach** (Duitsland, Duits), Christiane Burkhardt, € 3.415
 J.J. Voskuil *Het bureau* **Verbrecher Verlag** (Duitsland, Duits), Gerd Busse, € 39.000
 Joost de Vries *De republiek* **Anagrama** (Spanje, Spaans), Julio Grande, € 3.190
 Joost de Vries *De republiek* **Anagrama** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 2.450
 Bert Wagendorp *Ventoux* **World Editions** (Nederland, Engels), Paul Vincent, € 3.770
 Niña Weijers *De consequenties* **Suhrkamp** (Duitsland, Duits), Helga van Beuningen, € 5.600
 Niña Weijers *De consequenties* **Actes Sud** (Frankrijk, Frans), Sandrine Maufroy, € 5.105
 Tommy Wieringa *Een mooie jonge vrouw* **Tiderne Skifter** (Denemarken, Deens), Birthe Lundsgaard, € 1.400
 Tommy Wieringa *Dit zijn de namen* **Buybook** (Bosnië en Herzegovina, Bosnisch), Goran Saric, € 2.220
 Tommy Wieringa *Dit zijn de namen* **Edhasa Argentina** (Argentinië, Spaans), Micaela Van Muylen, € 1.975
 Tommy Wieringa *Dit zijn de namen* **Brombergs Bokförlag** (Zweden, Zweeds), Joakim Sundström, € 4.175
 Tommy Wieringa *Joe* **Speedboot Al Arabi** (Egypte, Arabisch), Mohamed Osman Khalifah, € 2.520
 Tommy Wieringa *Caesarion* **Intermedio Editores** (Colombia, Spaans), Goedele De Sterck, € 3.290
 Tommy Wieringa *Een mooie jonge vrouw* **People's Press** (China, Chinees), Aurea Sison (Li Mei), € 840
 Tommy Wieringa *Een mooie jonge vrouw* **Libri** (Hongarije, Hongaars), Szabolcs Wekerle, € 760
 Jan Wolkers *Kort Amerikaans* **Alexander Verlag** (Duitsland, Duits), Rosemarie Still, € 6.000
 Jan Wolkers *Turks fruit* **Potamos** (Griekeland, Grieks), Ynn Baltas-van Dijk, € 2.400
 Miek Zwamborn *De duimsprong* **Kimche & Nagel** (Zwitserland, Duits), Bettina Bach, € 3.513

Bloemlezing

div. auteurs *Bloemlezing* **Le Castor Astral** (Frankrijk, Frans), Paul Claes and Daniel Cunin, € 2.795
 div. auteurs *Bloemlezing* **Pasar malam** (Frankrijk, Frans), Kim Andringa, € 410
 div. auteurs *Bloemlezing* **Park: Zeitschrift für neue Literatur** (Duitsland, Duits), Gregor Seferens, € 1.100
 div. auteurs *Bloemlezing* **Le Castor Astral** (Frankrijk, Frans), Daniel Cunin, € 725
 Cees Nooteboom *Zielsverhuizing vindt niet na, maar*

tijdens het leven plaats **Actes Sud** (Frankrijk, Frans), Philippe Noble, € 3.900

Kinder- en jeugdliteratuur

Gerbrand Bakker *Perenbomen bloeien wit* **Rayo Verde Editorial, S.L.** (Spanje, Catalaans), Maria Rosich Andreu, € 780

Gerbrand Bakker *Perenbomen bloeien wit* **Rayo Verde** (Spanje, Spaans), Maria Rosich Andreu, € 780

Thea Beckman *Kruistocht in spijkerbroek* **Peshkom Books** (Rusland, Russisch), Irina Trofimova, € 4.400

Fedor de Beer *Het kindertransport* **Deutscher Taschenbuch Verlag** (Duitsland, Duits), Bettina Bach, € 2.030

Paul Biegel *De rode prinses* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 1.200

Paul Biegel *De tuinen van Dorr* **Adriana Hidalgo** (Argentinië, Spaans), Diego Puls, € 2.560

Paul Biegel *De grote kleine kapitein* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 2.300

Carli Biessels *Juwelen van stras* **Bunkeido Co., Ltd.** (Japan, Japans), Etsuko Nozaka, € 630

Mies Bouhuys *Pim & Pom. Het grote avontuur* **A & A Books** (India, Hindi), Arundhati Deosthale, € 1.455

Mies Bouhuys *Pim & Pom. Het grote avontuur* **A & A Books** (India, Engels), Arundhati Deosthale, € 1.455

Roland Colastica *Vuurwerk in mijn hoofd* **Turbine** (Denemarken, Deens), Birthe Lundsgaard, € 1.840

Marion van de Coolwijk *MZZLmeiden* **Pasoni** (Hongarije, Hongaars), Rádai Andrea, € 1.000

Arend van Dam *Voorbij de horizon* **Byeolsoop** (Korea, Koreaans), Yoo Dong Ick, € 3.230

Jozua Douglas *De vreselijke tweeling II* **Castoro** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 1.260

Jozua Douglas *De vreselijke tweeling* **Cappelen Damm** (Noorwegen, Noors), Guro Dimmen, € 1.450

Jozua Douglas *De verschrikkelijke badmeester* **Cappe-
len Damm** (Noorwegen, Noors), Guro Dimmen, € 1.750

Tonke Dragt *De zevensprong* **Pushkin Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Laura Watkinson, € 4.295

Marcel van Driel *Superhelden.nl* **Oetinger Taschenbuch** (Duitsland, Duits), Kristina Kreuzer, € 2.800

Bibi Dumon Tak *Bibi's doodgewone dierenboek* **Hanser** (Duitsland, Duits), Meike Blatnik, € 670

Pieter Feller *Een cavia en twee moeders* **LePress** (Tsjechië, Tsjechisch), Adéla Elbel, € 690

Simon van der Geest *Spinder* **Format** (Polen, Pools), Marta Talacha-Spicuglia, € 1.290

Simon van der Geest *Spinder* **Thienemann-Esslinger Verlag GmbH**, (Duitsland, Duits), Mirjam Pressler, € 3.210

Simon van der Geest *Spinder* **Turbine** (Denemarken, Deens), Naja Møllmann-Ibsen, € 2.005

Sylvia vanden Heede *Wolf en Hond* **Beisler Editore srl** (Italië, Italiaans), Laura Pignatti, € 1.100

Sylvia vanden Heede *Hond weet alles en Wolf niets* **Gecko Press** (Nieuw Zeeland, Engels), Bill Nagelkerke, € 2.800

Marjolijn Hof *De regels van drie* **Aladin Verlag** (Duitsland, Duits), Meike Blatnik, € 920

Annet Huizing *Hoe ik per ongeluk een boek schreef* **Založba Zala** (Slovenië, Sloveens), Mateja Seliškar, € 945

Annet Huizing *Hoe ik per ongeluk een boek schreef* **Mixtvision** (Duitsland, Duits), Birgit Erdmann, € 1.490

Pieter Koolwijk *Vlo en Stiekel* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Ufuk Güngör, € 700

Pieter Koolwijk *Vliegen zwammen* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Ufuk Güngör, € 770

Pieter Koolwijk *Vlo en Stiekel* **Editora WMF Martins Fontes Ltda.** (Brazilië, Portugees), Patricia Broers-Lehmann, € 1.400

Rindert Kromhout, Annemarie van Haeringen *Kleine Ezel en het boebeest* **Can Yayinlari** (Turkije, Turks), Gül Özlen, € 50

Guus Kuijer *Het boek van alle dingen* **Janet 45** (Bulgarije, Bulgaars), Mariya Encheva, € 835

Guus Kuijer *Het boek van alle dingen* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Martjie Bosman, € 865

Marco Kunst *Kroonsz* **Gerstenberg** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 5.600

Sjoerd Kuiper *Hotel De Grote L* **Lemniscaat USA** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Nancy Forest-Flier, € 2.545

Sjoerd Kuiper *De grote Robin* **Gabriel** (Duitsland, Duits), Eva Schweikart, € 4.485

Sjoerd Kuiper *Hotel De Grote L* **Založba Zala** (Slovenië, Sloveens), Mateja Seliškar Kenda, € 2.025

Joke van Leeuwen *Iep!* **Kim Dong Publishing House** (Vietnam, Vietnamese), Huỳnh Thị Mãn Thục, € 800

Joke van Leeuwen *Iep!* **Tatev Grigoryan** (Armenië, Armeens), Anna Maria Mattaar, € 840

Ted van Lieshout *De allerliefste jongen van de hele wereld* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Ufuk Güngör, € 130

Ted van Lieshout *Herrie* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Ufuk Güngör, € 126

Ted van Lieshout *Luitje en de limonademoe-
der* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Ufuk Güngör, € 130

Benny Lindelauf *Negen open armen* **San Paolo** (Italië, Italiaans), Anna Patrucco Becchi, € 2.550

Truus Matti *Vertrektijd* **Lindskog Publishing** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 3.240

Truus Matti *Mister Orange* **Global Kids Books** (Taiwan, R.O.C., Chinees), Minya Lin, € 860

Koos Meinderts *De man in de wolken* (Irak, Koerdisch), Roshna Mohammed, € 650

Koos Meinderts *Lang zal ze leven* **Jungbrunnen** (Oostenrijk, Duits), Monika Götze, € 1.310

Tosca Menten *Dummie de mummie en de gouden sca-
rabee* **Penguin Australia PTY LTD** (Australië, Engels), Michele Hutchison, € 2.500

Tosca Menten *Dummie de mummie en de gouden scarabee* **Mladinska Knjiga** (Slovenië, Sloveens), Staša Pavlovič, € 1.130

Eva Mirjam Moraal *Overstroomd* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Hamide Koyukan Bejsovec, € 2.270

Beatrijs Oerlemans *De sterrenkijker* **6:45 Publishing** (Turkije, Turks), Erhan Güler, € 700

Mirjam Oldenhove *Mees Kees – Een pittig klasje* **Pagony** (Hongarije, Hongaars), Rádai Andrea, € 1.120

Francine Oomen *De reis van Lena* **Lijstje Mladá Fronta** (Tsjechië, Tsjechisch), Jana Broekman-Minarova, € 420

Laurentien van Oranje *Mr. Finney en de wereld op zijn*

kop **Nanmee Books** (Thailand, Thais), Prasobporn Verbeek-Wiratpokee, € 2.835

Joyce Pool *De castraat* **Lemniscaat USA** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Jonathan Ellis, € 3.255

Harriët van Reek *Edith & Egon Schiele* **Bluebird** (Korea, Koreaans), Sihm Seok Sun, € 700

Daan Remmerts de Vries *Meneer Kandinsky was een schilder* **Seemann** (Duitsland, Duits), Hedwig von Bülow, € 1.000

Daan Remmerts de Vries *Meneer Kandinsky was een schilder* **Bluebird** (Korea, Koreaans), Sihm Seok Sun, € 700

Marcel Roijaards *Rebel met vleugels* **Feltrinelli** (Italië, Italiaans), Valentina Freschi, € 1.700

Erna Sassen *Kom niet dichterbij* **Turbine** (Denemarken, Deens), Aino Roscher, € 1.430

Erna Sassen *Dit is geen dagboek* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 1.780

Erna Sassen *Kom niet dichterbij* **Freies Geistesleben** (Duitsland, Duits), Rolf Erdorf, € 1.840

Karina Schaapman *Sam & Julia in het theater* **A Walk Through History** (Rusland, Russisch), Irina Mikhailova, € 2.010

Annie M.G. Schmidt *Jip en Janneke; 1* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Amelia de Vaal, € 4.110

Annie M.G. Schmidt *Floddertje* **Verbarium** (Slowakije, Slowaaks), Adam Bzoch, € 910

Annie M.G. Schmidt *Wiplala* **Lector Publishing** (Finland, Fins), Niina Juuti, € 4.040

Annie M.G. Schmidt *Wiplala weer* **Lector Publishing** (Finland, Fins), Niina Juuti, € 4.065

Annie M.G. Schmidt *Pluk van de Petteflet* **Sanje** (Slovenië, Sloveens), Stana Anželj, € 3.450

Toon Tellegen *Mijn vader* **Dwie Siostry** (Polen, Pools), Jadwiga Jędryas, € 520

Toon Tellegen *De tuin van de walvis* **Gerstenberg** (Duitsland, Duits), Andrea Kluitmann, € 1.700

Toon Tellegen *Is er dan niemand boos?* **Pink Whale Publisher** (Korea, Koreaans), Dong Ick You, € 925

Toon Tellegen *Misschien wisten zij alles* **Kossuth Publishing Co** (Hongarije, Hongaars), Orsolya Varga, € 500

Toon Tellegen *Is er dan niemand boos?* **Editora WMF Martins Fontes Ltda.** (Brazilië, Portugees), Patricia Broers-Lehmann, € 246

Jan Terlouw *Koning van Katoren* **Ars Lamina** (Republiek Macedonië, Macedonisch), Stevo Bozhinov, € 2.280

Jan Terlouw *Oorlogswinter* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 2.070

Ellen van Velzen *Jonge vlieger* **Gerstenberg** (Duitsland, Duits), Meike Blatnik, € 3.025

Edward van de Vendel *De raadsels van Sam* **Päike ja Pilv** (Estland, Estisch), Kerti Tergem, € 1.000

Edward van de Vendel *Sofie en de pinguïns* **Rimonim** (Israël, Hebreeuws), Irit Golan van Houwelingen, € 3.175

Edward van de Vendel *Toen kwam Sam* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Daniel Hugo, € 560

Anke de Vries *Grijsje* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Zhou Ying, € 300

Mel Wallis de Vries *Vals* **Bastei Lübbe** (Duitsland, Duits), Verena Kiefer, € 2.085

Emiel de Wild *Broergeheim* **Zala** (Slovenië, Sloveens),

Mateja Seliškar Kenda, € 1.480

Anna Woltz *Mijn bijzonder rare week met Tess* **Pagony** (Hongarije, Hongaars), Rádai Andrea, € 700

Anna Woltz *Black box* **Pagony** (Hongarije, Hongaars), Rádai Andrea, € 1.540

Anna Woltz *Honderd uur nacht* **Scholastic / Arthur A. Levine** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Laura Watkinson, € 4.410

Nienke Denekamp, René van Blerk *De Grote Van Gogh Atlas* **Theory & Praxis** (Korea, Koreaans), Dong Ick You, € 1.830

Janny van der Molen *Buiten is het oorlog* **Intermedio Editores** (Colombia, Spaans), Diego Puls, € 1.855

Janny van der Molen *Buiten is het oorlog* **Bayard Jeunesse** (Frankrijk, Frans), Emmanuèle Sandron, € 1.990

Jan Paul Schutten *Het raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes uit Driel* **Spartacus** (Noorwegen, Noors), Bodil Engen, € 5.370

Jan Paul Schutten *Het raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes uit Driel* **Albus Corvus** (Rusland, Russisch), Nina Fedorova, € 4.445

Jan Paul Schutten *Het raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes uit Driel* **Beyond Words Publishing** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Laura Watkinson, € 3.290

Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur

Jef Aerts *Groter dan een droom* **Tokuma Shoten** (Japan, Japans), Saki Nagayama, € 2.800

Jef Aerts *Groter dan een droom* **The Institute for Research on the history** (Iran, Farsi), Zohreh Ghaeni, € 600

Marijke ten Cate *Wie heeft de dikste billen?* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Tao Qianer, € 300

Charlotte Dematons *Tobber* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Zhao Xia, € 290

Martine Glaser *Het wonderbaarlijke verhaal van Pippa Poezenoortjes* **Gerstenberg** (Duitsland, Duits), Meike Blatnik, € 1.655

Annemarie van Haeringen *Coco of het kleine zwarte jurkje* **Blue Bird Publishing** (Korea, Koreaans), Sihm Seok Sun, € 700

Wim Hofman *Puzemuze, of op weg naar Rothko* **Seemann** (Duitsland, Duits), Hedwig von Bülow, € 1.000

Alice Hoogstad *Monsterboek* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Chantal Hamelinck, € 1.090

Mies van Hout *Vriendjes* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Tao Qianer, € 285

Mies van Hout *Vrolijk* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Tao Qianer, € 285

Ted van Lieshout *Boer Boris* **Turbine** (Denemarken, Deens), Naja Møllmann-Ibsen, € 555

Koos Meinderts *Het sneeuwmeisje* **Baaldaar Publishing** (Irak, Koerdisch), Roshna Mohammed, € 650

Hans Post, Kees Heij *Mus* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Lu Wenbin, € 350

Sieb Posthuma Calder – *De draad van Alexander* **Seemann** (Duitsland, Duits), Hedwig von Bülow, € 1.000

Karina Schaapman *Het Muizenhuis* **Meander** (Tsjechië, Tsjechisch), Lenka Sovová, € 1.095

Karina Schaapman *Het Muizenhuis* **Old Lion Publishing House** (Oekraïne, Oekraïens), Oksana Senyczak, € 1.040

Karina Schaapman *Sam & Julia en het circus* **Büyülü Fener / Alfa Basım** (Turkije, Turks), Chantal Hamelinck, € 1.375

Karina Schaapman *Het Muizenhuis* **Blackie Books** (Spanje, Spaans), Goedele De Sterck, € 1.390

Jan Paul Schutten *Het meisje met de gouden jurk* **BL Publishing** (Japan, Japans), Etsuko Nozaka, € 1.800

Jan Paul Schutten *Is dat alles?* **Protea Boekhuis** (Zuid-Afrika, Afrikaans), Shane Kleyn, € 1.340

Mathilde Stein *Beste Bregje Boentjes* **Tomorrow Publishing House** (China, Chinees), Zhang Weixing, € 340

Marit Törnqvist *Fabians feest* **Turbine** (Denemarken, Deens), Aino Roscher, € 640

Non-fictie

Wim Verbeij *Boom's Blues* **University Press of Mississippi** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Scott Rollins, € 5.600

Fred Lanzing *'Voor Fredje is het kamp een paradijs'* **Ohio University Press** (V.S., Engels), Marjolijn de Jager, € 2.590

div. auteurs *Werkman - Leven & Werk* **Städtisches Kunstmuseum Spendhaus** (Duitsland, Duits), Susanne Karau / Kordelia Nitsch, € 5.600

Willem L. Oltmans *Een reportage over de Kennedy-moordenaars* **University Press of Kansas** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), David Stephenson, € 3.950
Joop van der Horst *Het einde van de standaardtaal* **Srednja Europa** (Kroatië, Kroatisch), Radovan Lučić, € 3.150

David Barnouw *Het fenomeen Anne Frank* **Klartext** (Duitsland, Duits), Simone Schroth, € 2.590

Gert van Beek *Meneer Heineken, het is voorbij* **Paloma** (Turkije, Turks), Gül Özlen, € 2.520

Sietske de Boer *Jaren van lood* **Al Ghani** (Marokko, Arabisch), Mohamed Saadouni, € 1.190

Hans Boland *Mijn Russische ziel* **FOP Zhupansky** (Oekraïne, Oekraïens), Jaroslav Dovhopoly, € 1.440

Roelf Bolt *Leugenaars en vervalsers* **Domingo** (Turkije, Turks), Murat Sağlam, € 1.120

Martin Bossenbroek *De boerenoorlog* **C.H. Beck** (Duitsland, Duits), Andreas Ecke, € 12.955

Maarten van Buuren *Een ruimte voor de ziel* **Fischer** (Duitsland, Duits), Mirjam Pressler, € 4.200

Floris Cohen *De herschepping van de wereld* **Cambridge University Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Chris Emery, € 6.790

Reinhildis van Ditzhuyzen *Oranje-Nassau. Het biografisch woordenboek* **Aschendorff** (Duitsland, Duits), Susanne Henriette Karau, € 5.730

Douwe Draaisma *De dromenwever* **Clio Publishing House** (Servië, Servisch), Bojana Budimir, € 3.620

Douwe Draaisma *Vergeetboek* **Yapi Kredi** (Turkije, Turks), Dilman Muradoglu, € 2.360

Douwe Draaisma *Vergeetboek* **Yale University Press** (Verenigd Koninkrijk, Engels), Liz Waters, € 8.050

Douwe Draaisma *De dromenwever* **Galiani Berlin** (Duitsland, Duits), Verena Kiefer, € 3.360

Desiderius Erasmus *Lof der zothed* **Kültür Yayınları İş Türk A.Ş.** (Turkije, Turks), Yücel Sivri, € 2.200

Maxim Februari *De maakbare man* **Güldünya** (Turkije,

Turks), Ayçe Düzkan, € 920

Louise O. Fresco *Hamburgers in het paradijs* **Robert Laffont** (Frankrijk, Frans), Mireille Cohendy en Myriam Bouzid, € 15.750

Vincent van Gogh *De kunst van het woord* **Actes Sud** (Frankrijk, Frans), Catherine Tron Mulder, € 1.340

Vincent van Gogh *De kunst van het woord* **C.H. Beck** (Duitsland, Duits), Marlene Müller-Haas (Nederlandse brieven) // Susanne Röckel (Franse brieven), € 34.800

Martin de Haan *Aan de rand van de wereld* **Skanderbeg books** (Albanië, Albanees), Alexander Beçiri, € 455

Philip Huff *Nachtzwemmen* (essay) **The Dublin Review** (Ierland, Engels), Michele Hutchison, € 370

Johan Huizinga *Verzamelde werken: brieven (1927-1945)* **Wilhelm Fink** (Duitsland, Duits), Annette Wunschel, € 15.700

René Kahn *De tien geboden voor het brein* **Patmos** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 1.750

Jos Kessels *Scholing van de geest* **Deutscher Taschenbuch Verlag** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 2.770

Hans van der Laan *De architectonische ruimte* **TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów** (Polen, Pools), Agnieszka Bienias, € 1.820

Arnold van de Laar *Onder het mes* **Droemer Knauer** (Duitsland, Duits), Bärbel Jänicke, € 5.320

Joris Luyendijk *Dit kan niet waar zijn* **Natur och Kultur** (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 4.620

Joris Luyendijk *Dit kan niet waar zijn* **Corvina** (Hongarije, Hongaars), Tibor Berczes, € 1.750

Joris Luyendijk *Dit kan niet waar zijn* **Atena Kustannus Oy** (Finland, Fins), Mari Janatuinen, € 2.910

Fik Meijer *Paulus* **WBG / Konrad Theiss** (Duitsland, Duits), Wolfgang Himmelberg, € 5.250

Luuk van Middelaar *Politicide* **Realizações Editora Espaço Cultural Livrario** (Brazilië, Portugees), Ramon Alex Gerrits, € 1.220

Luuk van Middelaar *De passage naar Europa* **KX - Critique and Humanism Publ. House** (Bulgarije, Bulgaars), Boriana Katzarska, € 4.130

Cees Nooteboom *Tumbas Iperborea* (Italië, Italiaans), Fulvio Ferrari, € 2.275

Lodewijk Petram *De bakermat van de beurs* **Econ Publishing co., Ltd** (Korea, Koreaans), Jinseo Cho, € 3.970

Rob Riemen *De eeuwige terugkeer van het fascisme* **Pionir Books** (Indonesië, Indonesisch), Laurens Sipahelut, € 240

Carolien Roelants, Paul Aarts *Saoedi-Arabië* **Nieuw Amsterdam** (Nederland, Engels), Donald Gardner, € 2.870

Nico Rost *Goethe in Dachau* **ContraEscritura** (Spanje, Spaans), Núria Molines Galarza, € 1.900

Eva Rovers *De eeuwigheid verzameld* **ATHENA-Verlag e.K.** (Duitsland, Duits), Marlene Müller-Haas, € 10.990

Erik Scherder *Laat je hersenen niet zitten* **Intermedio Editores** (Colombia, Spaans), Marta Arguile Bernal, € 1.540

Coen Simon *Wachten op geluk* **WBG / Konrad Theiss** (Duitsland, Duits), Ira Wilhelm, € 2.310

Rik Smits *Dageraad* **Transaction Publishers** (Verenigde Staten van Amerika, Engels), Rik Smits, € 3.585

Baruch de Spinoza *Renati des Cartes Principiorum*

Philosophiæ Autêntica Editora (Brazilië, Portugees), Homero Santiago and Luís César Guimarães Oliva, € 1.535

Baruch de Spinoza *Ethica Sefsafa Publishing* (Egypte, Arabisch), Abdelrehim Youssef Ramadan, € 2.250

Baruch de Spinoza *Ethica Alfa* (Turkije, Turks), Çiğdem Dürüşken, € 1.885

Baruch de Spinoza *Theologisch-Politiek Traktaat Pika pa sipërfaqe* (Albanië, Albanees), Dritan Karadaku, € 3.300

Laura Starink *Duitse wortels weissbooks.w* (Duitsland, Duits), Marianne Holberg, Waltraud Hüsmert, € 6.060

Viktor Staudt *Het verhaal van mijn zelfmoord en hoe ik de angsten en depressies overwon Hansolsoobook* (Korea, Koreaans), Eunkyung Jeon, € 3.500

Eric Storm *De ontdekking van El Greco Sussex Academic Press* (Verenigd Koninkrijk, Engels), George Hall, € 5.335

Paul Verhoeven *Jezus van Nazaret Edhasa* (Argentinië, Spaans), Micaela Van Muylem, € 1.400

Koen Vossen *Rondom Wilders Routledge, Taylor and Francis Ltd* (Verenigd Koninkrijk, Engels), Vivien D. Glass, € 6.125

Ingmar Vriesema *Het beroemde broer & zus boek Kein & Aber* (Zwitserland, Duits), Katharina Blansjaar, € 2.120

Rudi Westendorp *Oud worden zonder het te zijn Scribe* (Australië, Engels), David Shaw, € 4.200

Rudi Westendorp *Oud worden zonder het te zijn Semana* (Colombia, Spaans), Julio Grande, € 3.655

Rudi Westendorp *Oud worden zonder het te zijn Ponte Alle Grazie* (Italië, Italiaans), Claudia Cozzi, € 3.010

Rudi Westendorp *Oud worden zonder het te zijn Libri* (Hongarije, Hongaars), Tibor Bérczes, € 1.930

Frank Westerman *Stikvallei Iperborea* (Italië, Italiaans), Cecilia Casamonti, € 3.045

Frank Westerman *El Negro en ik Fundacja Instytut Reportazu* (Polen, Pools), Malgorzata Diederer-Wozniak, € 1.330

Annejet van der Zijl *Sonny Boy Arango Editores* (Colombia, Spaans), Inge Luken, € 2.614

Klaartje de Zwarte-Walvisch *Alles ging aan flarden C.H. Beck* (Duitsland, Duits), Simone Schroth, € 2.660

Klaartje de Zwarte-Walvisch *Alles ging aan flarden Notes de nuit* (Frankrijk, Frans), Mireille Cohendy, € 3.500

Madelon Djajadiningrat, Clara Brinkgreve *De grote reis van prins Soeparto Penerbit Buku Kompas* (Indonesië, Indonesisch), Frieda Agnani Amran, € 850

Poëzie

Jeroen Mettes *Nagelaten werk (2011; N30, Weerstands-beleid) Schreibeft, Zeitschrift für Literatur* (Duitsland, Duits), Ira Wilhelm, € 1.955

Cees Buddingh *Een keuze uit het werk Modern Poetry in Translation* (Verenigd Koninkrijk, Engels), David Colmer, € 175

Arjen Duinker *Buurtkinderen Confraria do Vento* (Brazilië, Portugees), Arie Pos, € 5.275

Esther Jansma *Eerst Modern Poetry in Translation* (Verenigd Koninkrijk, Engels), Andrew Houwen, € 140

Hester Knibbe *Een keuze uit het werk Stichting Poetry International* (Nederland, Engels), Jacqueline Pope, € 400

Rutger Kopland *Geluk is gevaarlijk Dar mesopotamia*

(Irak, Arabisch), Salah Hassan, € 3.220

Gerry van der Linden *Stadswild Caminho das Palavras Lda* (Portugal, Portugees), Ana Carvalho, € 1.240

Erik Lindner *Acedia Friedrich-Bödecker-Kreis* (Sachsen-Anhalt, Duits), Rosemarie Still, € 400

Erik Lindner *Acedia Gattomerlino, Superstripes-onlus* (Italië, Italiaans), Pierluigi Lanfranchi, € 2.650

Cees Nooteboom *Een keuze uit de gedichten Seagull Books* (Frankrijk, Frans), Philippe Noble, € 5.770

Tonnu Oosterhoff *Een keuze uit het werk Stichting Poetry International* (Nederland, Engels), Karlien van den Beukel, € 490

Hagar Peeters *Een keuze uit de gedichten Poetry Salzburg Review* (Oostenrijk, Engels), Judith Wilkinson, € 285

Ester Naomi Perquin *Een keuze uit het werk White Pine Press* (Verenigde Staten van Amerika, Engels), David Colmer, € 3.130

Alfred Schaffer *Een keuze uit het werk 10TAL* (Zweden, Zweeds), Per Holmer, € 175

Willem van Toorn *Een keuze uit het werk L'Arbre de Diane* (België, Frans), Daniel Cunin, € 2.065

Menno Wigman *Een keuze uit het werk Orbis International Poetry Journal* (Verenigd Koninkrijk, Engels), Judith Wilkinson, € 80

Nachoem M. Wijnberg *Divan van Ghalib White Pine Press* (Verenigde Staten van Amerika, Engels), David Colmer, € 8.852

Harrie Lemmens *God is een Braziliaan Zouk* (Brazilië, Portugees), Mariângela Guimarães, € 2.445

Geert Mak *Reizen zonder John Literatür* (Turkije, Turks), Kadir Türkmen, € 6.020

Algemeen reglement overig

Het bestuur kan met inachtneming van het Algemeen Reglement (AR) een financiële bijdrage verstrekken ter uitvoering van door het bestuur vastgestelde beleidsprioriteiten.

Naast de hiervoor reeds vermelde subsidies in het kader van de hoorspelopdracht, flankerend beleid digitaal en de pilot beginnende vertalers in literaire tijdschriften zijn ook de volgende subsidies toegekend op basis van het Algemeen reglement:

REISKOSTEN BUITENLAND

Kalem Literary Agency

Reis- en accommodatiekosten voor vier auteurs die deelnemen aan het festival ITEF in Istanbul: Wytske Versteeg, Lieve Joris, Ted van Lieshout & Philip Hopman. Deze kosten zijn betaald uit HGIS-gelden, vandaar Algemeen Reglement. Financiële bijdrage: € 3.677

Passa Porta

Reis- en accommodatiekosten voor tien Nederlandse auteurs die in het kader van het Nederland-Vlaanderenjaar deelnemen aan de editie 2015 van het PassaPorta Festival in Brussel. Het bedrag komt uit overgebleven HGIS-budget. Deelnemende auteurs: A.L. Snijders, Niña Weijers, Joke Hermesen, Jamal Ouariachi, Joris Luyendijk, Frank Keizer, Maarten van der Graaff, Thomas Rosenboom, Wouter van Reek en Jan Paul Schutten. Financiële bijdrage: € 2.500

LITERATUUREDUCATIE

Stichting CPNB

Bijdrage voor Literatour 2016, de Boekenweek voor jongeren die september 2016 zal plaatsvinden. Onderdelen zijn onder meer een schrijverstournee met bezoeken aan scholen en de uitreiking van de Dioraphte Literatourprijs. Financiële bijdrage: € 12.400

Stichting Samenleving & Kunst Amsterdam

Project Stap op de Rode Loper – literatuur-educatieproject voor vmbo-bovenbouw in samenwerking met het Science Centre Nemo. Vervolg op project 2014. Deelname is voor de scholen gratis; verwacht worden circa 1.200 scholieren. Inhoudelijke adviezen worden gegeven door onder andere de Stichting Lezen, SSS, School der Poëzie, OBA en het Instituut voor Kennisontwikkeling aan de UVA. Financiële bijdrage: € 10.000

Stichting Passionate Bulkboek

Passionate Bulkboek organiseert op 5 maart De Dag van de Literatuur, een tweejaarlijks literatuurfestival voor leerlingen uit de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Het festival wordt sinds 1989 georganiseerd en is uitgegroeid tot één van de belangrijkste eendaagse literaire evenementen in Nederland. Elke editie trekt zo'n 5.000 bezoekers. Een groot aantal prominente en opkomende auteurs uit het Nederlands taalgebied zijn aanwezig. Dit jaar wordt in één zaal van De Doelen te Rotterdam een programma gepresenteerd gericht op literair erfgoed. Dit gebeurt door de inzet van ambassadeurs; hedendaagse schrijvers adopteren een klassiek auteur of boek. Financiële bijdrage: € 2.000

MANIFESTATIE

Writers Unlimited

Bijdrage voor de organisatie van het Schrijversfeest als feestelijke afsluiting van het Writers Unlimited festival in het Theater aan het Spui. Met: Maria Barnas, Luc Coorevits (Behoud de Begeerte), Lucky Fonz, Piet Gerbrandy, Kees 't Hart, Maarten 't Hart, Bas Heijne, Ivo van Hove, Mensje van Keulen, Aad Meinders, Jan van Mersbergen, Bart Moeyaert, Calliope Tsoupaki, Dimitri Verhulst en Joris Wijsmuller (Wethouder Cultuur gemeente Den Haag). Financiële bijdrage: € 8.500

VERTAALKOSTEN

Vertalersvakschool

Ondersteuning van een viertal activiteiten van de Vertalersvakschool, te weten:

Vier zaterdagen extra-curriculaire activiteiten € 8.000; Schrijftraining € 2.500; Externe beoordeling eindvertalingen € 2.000; Werkplaatsen Duits, Engels, Frans, Italiaans € 3.200. Financiële bijdrage dus: € 15.700

Aanvullende honoraria voor literair vertalers uit het Nederlands

Aan 8 vertalers is voor 10 vertalingen uit het Nederlands een aanvullend honorarium verstrekt voor in totaal € 34.687. De honoraria zijn verstrekt aan:

Magda de Bruin-Hüblová

Financiële bijdrage: € 5.147

Daniel Cunin

Financiële bijdrage: € 1.000

Malgorzata Diederer-Wozniak

Financiële bijdrage: € 3.892

Rima Dirse

Financiële bijdrage: € 5.750

Mariângela Guimarães

Financiële bijdrage: € 5.430

Radovan Lucic

Financiële bijdrage: € 2.455

Financiële bijdrage: € 3.920

Aurea Sison

Financiële bijdrage: € 533

Cristiano Zwiesele do Amaral

Financiële bijdrage: € 3.760

Financiële bijdrage: € 2.800

DIVERSEN

Poetry International

Het ministerie van OCW heeft aan het Nederlands Letterenfonds een projectsubsidie verleend van € 50.000 voor de realisering van een projectbureau bij Poetry International dat zich richt op de ondersteuning van de diverse projecten van de Dichter des Vaderlands. Hiermee wordt de continuïteit van dit instituut gewaarborgd. Financiële bijdrage: € 50.000

nai010 uitgevers

Bijdrage voor geheel bewerkte, geactualiseerde Engelse editie van het inmiddels uitverkochte *Cobra. De weg naar spontaniteit* van auteur Willemijn Stokvis. Deze editie vult een lacune in de internationale studies naar de Cobra-beweging. De planning is om voorjaar 2016 te publiceren. Andere sponsors zijn het Mondriaan Fonds

en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Uitgeverij nai010 neemt ook zelf een verkooprisico. Financiële bijdrage: € 4.000

TALENTONTWIKKELING

Internationale talentontwikkeling Wanderlust

Wanderlust, het programma voor internationale talentontwikkeling biedt schrijvers, programmamakers en tijdschriftredacteurs de gelegenheid ervaring op te doen en literaire vaardigheden te vergroten in een interdisciplinaire en internationale omgeving.

Voor talentvolle schrijvers is onder meer een samenwerking aangegaan met de Jan van Eyck Academie in Maastricht. In 2015 werden beurzen verleend aan **Wyske Versteeg** en **Rosan Hollak** voor een verblijf van twee maanden aan de Van Eyck Academie. Financiële bijdrage: 2 x 10.900 = € 21.800

Een ander onderdeel van het Wanderlust-programma richt zich op de internationale ontwikkeling van bemiddelaars in de literatuur, programmamakers en redacteurs van (internet)tijdschriften.

In 2015 werd **Dirk Vis** geselecteerd die als redacteur naar New York reist voor een project over literatuur en reclame; hij werkt daar samen met onder meer het tijdschrift *Paper Monuments*. Hij gaat als gastredacteur op zoek naar vernieuwingen op het snijvlak van literatuur, cultuur en technologie. Een en ander zal leiden tot een zelfstandige publicatie en publicaties in *De Gids*. Festivalprogrammeur **Stefan Nieuwenhuis** reist onder meer naar Brussel en Angoulême voor een onderzoek en rond strips en poëzie dat in ieder geval zal uitmonden in een programma op het Poetry International festival 2016. Voor deze werkzaamheden ontvingen beiden € 10.000.

Schrijver **Philip Huff**, gastredacteur van een nummer van het Engelstalige literaire tijdschrift *Five Dials* (Hamilton-Penguin) ontving € 10.850. Hij selecteert werk van (jonge) Nederlandse schrijvers en/of vraagt hen nieuw werk te schrijven voor het blad. Hij werkt daarin samen met de redacteur van *Five Dials*, Graig Taylor en brengt voor redactieoverleg onder andere bezoeken aan Londen.

Jong schrijftalent **Sebastiaan Chabot** werd een aanvullende beurs toegekend van € 10.000 voor zijn tweejarige studie Creative Writing Fiction aan de New York University (Master of Fine Arts).

Tenslotte ontving **Kim Andringa** een beurs van € 8.444 voor de organisatie van een aantal avonden waarin Franse dichters in Nederland en Nederlandse dichters in Frankrijk worden gepresenteerd. Het project bevat een meerdaags bezoek aan het Centre international de poésie Marseille, met als gesprekspartner Éric Giraud en Henri Deluy (van *Action Pétique*, het meest internationale Franse poëzietijdschrift), en een bezoek aan Parijs met verdere gesprekken met Giraud en contacten met de Maison de la Poésie en BipVal (Biennale Internationale de Poésie en Val-de-Marne) die internationale poëzie-evenementen organiseren. Verder overleg met de cultureel attaché over de organisatie van poëzie-avonden met Nederlandse en Franse dichters in de loop van 2015/16. In januari 2016 volgt vertaling en redactie van de poëzie.

Nationale talentontwikkeling

In samenwerking met het kunstvakonderwijs en Literair Productiehuis Wintertuin werd een coaching traject voor schrijftalent opgezet onder de titel *Slow Writing Lab* gericht op onderzoek, verdieping en professionele ontwikkeling van de talenten. Het éénjarige programma bestaat uit workshops die afwisselend worden verzorgd door de verschillende opleidingen en uit individuele trajecten. Acht deelnemers kregen een beurs: **Roos Vlogman, Lisa Weeda, Lotte Lentjes, Wout Waanders, Sarah Arnolds, Sytske Koevering, Ellen Dorrestein en Yvo Nafzger**. Financiële bijdrage: 8 x € 7.500

Een tweede spoor binnen het talentontwikkelingsprogramma richt zich op (schrijf)talent met een andere culturele achtergrond aangezien talent uit andere culturen nu nog onvoldoende instroomt bij de kunstvakopleidingen of op andere plaatsen waar schrijftalent verder gevormd kan worden. **Stichting Beyond** ontving een bijdrage voor het project *Filling The Gap*, gericht op diversificatie van schrijvers en makers, op vernieuwing van de inhoud c.q. het aanbod van toneelteksten/scenario's en op de verbetering van de instroom van cultureel divers talent op de vervolgopleidingen.

In samenwerking met het Crossing Border Festival zijn ook in 2015 **The Chronicles** georganiseerd, waar aan het Letterenfonds een financiële bijdrage leverde van € 5.000. Ieder jaar doet een aantal jonge talentvolle auteurs dagelijks verslag van het festival; hun columns worden nog diezelfde dag vertaald door een aantal jonge vertalers. De columnisten van 2015 waren de auteurs Sara Baume (VK), Frederik Willem Daem (Vlaanderen), Olga Grjasnowa (Duitsland) en Maciej Miłkowski (Polen), hun vertalers waren Tuesday Bhambry (VK), Alyson Coombes (VK), Joëlle Feijen (Vlaanderen), Charlotte Pothuizen (Nederland), Sonja Pudenko (Duitsland), Lette Vos (Nederland) en Jenny Watson (VK).

Naast het vertalen van de dagelijkse columns namen de vertalers deel aan een masterclass en een zogeheten **Vertalersfabriek**. Tijdens de masterclass werden ze enkele uren begeleid bij het vertalen van de door de auteurs geschreven 'proloog-column' voor het Crossing Border Festival, tijdens de Vertalersfabriek werden ze in twee sessies van elk twee weken intensief begeleid bij het vertalen van boeken van de column-auteurs. De mentoren waren David Colmer (Nederland), Jan Gielkens (Nederland), Michele Hutchison (Nederland), Karol Lesman (Nederland), Antonia Lloyd-Jones (VK), Caroline Meijer (Nederland), Josephine Rijnaarts (Nederland), Elly Schippers (Nederland) en Shaun Whiteside (VK). De Vertalersfabriek, een primeur dit jaar, werd gefinancierd met de extra gelden voor talentontwikkeling van het ministerie van OCW. Financiële bijdrage: € 10.000

Verschenen vertalingen van Nederlands werk

In de vertalingendatabase van het Nederlands Letterenfonds is een actueel overzicht te vinden van alle – al dan niet ondersteunde – vertalingen uit het Nederlands en Vlaams.

Op 31 december 2015 bedroeg het aantal vertalingen in de vertalingendatabase 19.022, waarvan 13.580 daadwerkelijk aanwezig in de bibliotheek van het Nederlands Letterenfonds.

In het jaar 2015 verschenen, voor zover medio januari 2016* bekend, in totaal 457 vertalingen uit het Nederlands inclusief 22 heruitgaven. De verdeling over de genres was als volgt: fictie (150), non-fictie (72), reisliteratuur (5), poëzie (25), graphic novel (15) en kinder- en jeugdliteratuur (191, waarvan 87 prentenboeken).

Voor 235 van deze 457 vertalingen is een subsidie verstrekt door het Nederlands Letterenfonds. De vertalingen verschenen in de volgende talen (tussen haakjes het aantal vertalingen dat met een zogenoemde translation grant van het Nederlands Letterenfonds tot stand kwam):

Afrikaans 10 (6)
Albanees 2 (2)
Arabisch 8 (4)
Armeens 1
Bulgaars 3 (1)
Catalaans 2 (2)
Chinees 16 (4)
Complex Chinees 1 (0)
Deens 22 (11)
Duits 90 (37)
Engels 74 (36)
Estisch 4 (3)
Fins 2 (1)
Frans 39 (13)
Grieks 2 (2)
Hebreeuws 3 (3)
Hindi 5 (2)
Hongaars 12 (8)
Indonesisch 2 (2)
Italiaans 20 (11)
Japans 8 (3)
Koreaans 10 (4)
Kroatisch 4 (4)
Lets 1 (1)
Litouws 5 (5)
Macedonisch 5 (2)
Noord-Sotho 1
Noors 4 (4)
Oekraïens 2 (2)
Pools 6 (1)
Portugees 9 (7)
Roemeens 3 (3)
Russisch 7 (5)
Servisch 2 (1)
Sloveens 6 (3)
Slowaaks 3 (2)
Spaans 11 (6)
Swazi 1
Tamil 1
Thais 1 (1)

Tsjechisch 10 (7)

Tsonga 1

Tswana 1

Turks 15 (13)

Urdu 1 (1)

Vietnamees 3 (2)

Xhosa 1

Zoeloe 1

Zuid-Ndebele 1

Zuid-Sotho 1

Zweeds 13 (8)

*In de vertalingendatabase staan voor verschijning tot en met december 2015 nog steeds vertalingen in voorbereiding. Het betreft niet alleen vertalingen die moeilijk via internet te traceren zijn en waar we op zullen moeten wachten, maar ook vertalingen, waarvan de publicatiedatum naar een later tijdstip verplaatst is, dan wel zal worden.

Schenken

Evenals voorgaande jaren heeft het Nederlands Letterenfonds vertalingen van Nederlands werk geschonken aan de bibliotheekcollectie van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, het Lloyd Hotel te Amsterdam, het Tandem-project van de TU Delft en de Airport Library op Schiphol. Deze laatste bibliotheek werd vanwege een grote verbouwing van de Holland Boulevard op de luchthaven in de zomer van 2014 tijdelijk gesloten, maar zal t.z.t. weer geopend worden.

Daarnaast werd de VoorleesExpress regio Roosendaal/Bergen op Zoom van vertalingen van voornamelijk Nederlandse kinderboeken voorzien, waarvoor een apart leensysteem gecreëerd zal worden.

Tot slot werden aan het eind van het jaar nog zeven dozen met Engelse vertalingen geschonken aan het project 'Doneer uw boeken voor vluchtelingen', een initiatief van de Openbare Bibliotheek te Amsterdam.

Vanwege de interne verhuizing werd dit jaar de collectie Nederlandse literatuur (oorspronkelijk werk, alle genres) sterk uitgedund. Boeken voor volwassenen werden onder andere geschonken aan de thuisbibliotheek te Venlo. Ook kreeg Biblionef een tiental dozen Nederlandse kinderboeken van het Nederlands Letterenfonds.

Bijlage 4: Prijzen

Het Nederlands Letterenfonds kent zelfstandig of in samenwerking met andere literaire organisaties een aantal prijzen toe ter bekroning van het werk van vertalers en schrijvers. In Nederland worden de Nederlands Letterenfonds Vertaalprijzen uitgereikt – dit zijn oeuvreprijzen voor vertalers in en uit het Nederlands waarmee ook het werk van de literair vertaler als cultureel bemiddelaar wordt bekroond. Daarnaast organiseert het fonds samen met andere partijen de Europese Literatuurprijs, waarmee zowel auteur als vertaler van de winnende roman wordt bekroond. In het buitenland kent het fonds in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren een drietal tweejaarlijkse vertaalprijzen ter grootte van 5.000 euro toe: de Else Otten Übersetzerpreis, de Prix des Phares du Nord en de Vondel Translation Prize, voor de beste vertaling van een Nederlandstalig prozawerk in respectievelijk het Duits, Frans of Engels.

Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs

De Nederlands Letterenfonds Vertaalprijzen gaan naar literair vertalers die zich niet alleen onderscheiden door de hoge kwaliteit van hun vertaaloeuvre maar ook door hun inzet als ambassadeur voor een bepaald taalgebied of genre. Met deze prijzen wil het Letterenfonds de belangrijke maar vaak onderbelichte bijdrage die vertalers leveren als herscheppend kunstenaar en als bemiddelaar tussen talen, literaturen en culturen meer voor het voetlicht brengen. In de oneven jaren wordt een vertaler in het Nederlands bekroond en in de even jaren zijn er twee winnaars: een vertaler in en een vertaler uit het Nederlands.

Dit jaar is vertaler Tsjechisch **Edgar de Bruin** bekroond. Na een studie Tsjechisch aan de Universiteit van Amsterdam en de Karelsuniversiteit in Praag, ontwikkelde Edgar de Bruin (1958) zich tot vertaler en literair agent. De jury van de Letterenfonds Vertaalprijs 2015 waardeert dat De Bruin al twee decennia met aanhoudend enthousiasme in het Nederlandse taalgebied een lans breekt voor de Tsjechische literatuur. Zijn oeuvre toont aan dat hij scherp in de gaten houdt in welke richting die literatuur zich beweegt. Zo introduceerde hij schrijvers als Petra Hůlová, Jáchym Topol, Patrik Ouředník, Markéta Pilátová en Emil Hakl in Nederland. Naast zo'n 50 romans vertaalde hij ook korte verhalen, toneel en poëzie. Vaak zijn de zelfgekozen titels experimenteel en gedurfd te noemen. Voor uitgeverij Voetnoot deed hij de redactie van de Moldaviet-serie, een reeks klassieke en moderne pareltjes – opgedoken uit de Moldau; voor 9 van de 24 deeltjes verzorgde hij niet alleen de vertaling maar ook een nawoord of interview. Met auteurs als Jáchym Topol ontwikkelde De Bruin een bijzondere vriendschap waardoor hij, zoals een redacteur, om feedback wordt gevraagd op werk in wording. Ook runt hij met zijn vrouw Madla Hübllová, vertaalster Nederlands-Tsjechisch, het

literair agentschap Pluh. Sinds kort doceert De Bruin ook aan de VertalersVakschool Amsterdam. Dat alles bewijst dat hij naast vertaler ook een echte cultureel ondernemer is met hart voor 'zijn' auteurs.

De jury bestond uit Suze van der Poll (voorzitter; Scandinaviste, lid van de Raad van advies van het Letterenfonds), Harrie Lemmens (literair vertaler Portugees-Nederlands en auteur) en Frans Denissen (literair vertaler Italiaans-Nederlands en winnaar van de Martinus Nijhoff-prijs 2011).

De Letterenfonds Vertaalprijs werd op vrijdag 11 december uitgereikt tijdens de Literaire Vertaaldagen in de Rode Hoed in Amsterdam. Naar aanleiding van de bekroning ging Guido Snel in gesprek met Edgar de Bruin, dit interview is te vinden op de website van het Letterenfonds. In de literaire talkshow *Letteren &cetera* werd De Bruin geïnterviewd over zijn jongste vertaling, *Een ware gebeurtenis* van de geëngageerde auteur Emil Hakl, de uitzending is te bekijken via de website van NPO Cultura.

Europese Literatuurprijs

De Europese Literatuurprijs 2015, een samenwerking met verschillende boekhandels in den lande, *De Groene Amsterdammer* en Spui25, werd uitgereikt aan de Duitse auteur **Jenny Erpenbeck** en haar vertaalster **Elly Schippers** voor de roman *Een handvol sneeuw* (uitgeverij Van Genneep).

De Europese Literatuurprijs bekroont de beste heden-daagse roman die in het afgelopen jaar uit een Europese taal in het Nederlands is vertaald. De prijs is in 2010 in het leven geroepen door Academisch-cultureel centrum SPUI25, het Nederlands Letterenfonds, weekblad *De Groene Amsterdammer* en Athenaeum Boekhandel en werd in 2015 financieel mede mogelijk gemaakt door het Lira Fonds en de De Lancey and De La Hanty Foundation. De organisatie lag in handen van het Letterenfonds (Roos de Ridder).

In januari werd de longlist van twintig titels samengesteld door een jury van vijftien kwaliteitsboekhandels uit heel Nederland. Met vertalingen uit twaalf verschillende talen toonden deze nominaties eens te meer de literaire rijkdom van het Europese continent. Een vakjury selecteerde de shortlist en de winnaar.

Op basis van de longlist werd in april & mei de Vertalers-geluktournee georganiseerd, de lezingentournee van literair vertalers langs aan de Europese Literatuurprijs gelieerde boekhandels. De tournee werd opgezet door vertalers Nicolette Hoekmeijer en Andrea Kluitmann i.s.m. het Nederlands Letterenfonds (Hanneke Martin) en deed dit jaar vijf steden aan: Groningen, Gouda, Haarlem & Heemstede, Amsterdam en Velp. Per avond waren er na een inleiding (door vertalers en organisatoren Nicolette Hoekmeijer en Andrea Kluitmann) drie korte lezingen van vertalers over het vertalen van hun voor de longlist genomineerde roman. In totaal kwamen er twaalf vertalers aan het woord over tien vertaalde romans, uit acht

verschillende talen. De jonge vertaalster Emilia Menkveld verzorgde in Amsterdam een entr'acte. Meer informatie over de tournee is in Bijlage 5 opgenomen.

Aan de vooravond van de tournee werd mede-organisator en vertaler Nicolette Hoekmeijer geïnterviewd door *Nooit meer slapen* op NPO Radio 1 (15 april 2015). De *Groene Amsterdammer* publiceerde op haar website een lezing van schrijfster A.L. Kennedy over vertalen, vertaald worden en het belang van vertalers, met daarbij de data van de Vertalersgeluktournee.

De Europese Literatuurprijs en de Vertalersgeluktournee beleefden dit jaar hun vijfde editie. Het jubileumjaar is aangegrepen om in samenwerking met Stichting Schrijvers School Samenleving een verdiepende pilot op te zetten gezet voor leesclubs: zij konden voor een zeer aantrekkelijk tarief (namelijk 100 euro) één van de voor de longlist van de ELP genomineerde vertalers uitnodigen om met hem of haar in gesprek te gaan over de roman en de vertaling ervan. Op de website van *Boek-delen* zijn discussietips gepubliceerd bij de romans op de longlist. Het experiment resoneerde; er volgden zeven boekingen. De bezoeken van vertalers Rien Verhoef, Pietha de Voogd, Mieke Geuzebroek en Elly Schippers aan leesclubs in Noord-Brabant, Zuid- en Noord-Holland leidden zonder uitzondering tot enthousiaste reacties.

Tijdens een feestelijke en drukbezochte avond in SPUI25 in Amsterdam werd op 9 juni de shortlist van de Europese Literatuurprijs bekendgemaakt. De jury selecteerde dit jaar in plaats van vijf titels, zes romans. Naast voorzitter Margot Dijkgraaf (literatuurcriticus, interviewer, debatleider en programmamaker) bestond de jury uit Nina Polak (schrijver en literair criticus voor *de Correspondent* en *De Groene Amsterdammer*), Guido Golúke, (literair vertaler Engels, van onder veel meer John Cheever en Cormac McCarthy), Sanne Bakker namens Athenaeum Boekhandel te Haarlem en Hannah Serrarens namens boekhandel Het Colofon / Jansen & De Feijter te Arnhem. Zij selecteerden de volgende zes kanshebbers:

Rafael Chirbes *Aan de oever* uit het Spaans vertaald door Eugenie Schoolderman en Arie van der Wal (Meridiaan)
Jenny Erpenbeck *Een handvol sneeuw* uit het Duits vertaald door Elly Schippers (Van Gennep)
António Lobo Antunes *Als een brandend huis* uit het Portugees vertaald door Harrie Lemmens (Ambo|Anthos)
Yasmina Reza *Gelukkig de gelukkigen* uit het Frans vertaald door Eef Gratama (De Bezige Bij)
Michail Sjisjkin *Venushaar* uit het Russisch vertaald door Gerard Cruys (Querido)
Sarah Waters *De huisgenoten* uit het Engels vertaald door Sjaak de Jong, Nico Groen en Marijke Versluys (Nijgh en Van Ditmar)

De Groene Amsterdammer (5 juni) besteedde uitgebreid aandacht aan alle shortlist-titels.

Exact een maand later, op 9 juli is het winnende boek bekendgemaakt in het radioprogramma Opium op 4:

Een handvol sneeuw. Presentator Mieke van der Weij ging in de studio in gesprek met juryvoorzitter Margot Dijkgraaf en vertaler Elly Schippers, die met deze bekroning haar vijfde nominatie voor de Europese Literatuurprijs verzilverde. De uitzending is via de site van Opium op 4 terug te luisteren.

De jury was unaniem in haar keuze voor *Een handvol sneeuw*: "Er trekt een schitterend historisch panorama van Europa in de twintigste eeuw aan de lezer voorbij, soms krijg je inzicht in de politieke situatie, altijd blijft het verhaal hoogst persoonlijk. Erpenbeck goochelt met tijden, schrijft in een beeldende stijl, kiest voor elk hoofdstuk weer een net wat andere toon en hanteert een enorme variëteit in werkwoordsvormen als het gaat om het aanduiden van de tijd. Dat de lezer daar niet in verstrikt raakt is te danken aan Elly Schippers, die een uitmuntende prestatie heeft geleverd."

Uitgeverij Van Gennep verzorgde kort voor de prijsuitreiking een herdruk van *Een handvol sneeuw*, de gehele oplage werd voorzien van de opdruk 'Winnaar Europese Literatuurprijs 2015'.

Op 5 september is de prijs tijdens Manuscripta op het stadsfestival in Zwolle uitgereikt aan Jenny Erpenbeck en Elly Schippers. Peter Bergsma verzorgde de presentatie; Margot Dijkgraaf las de laudatio's voor. Auteur en vertaler werden voor een publiek van ruim 50 belangstellenden geïnterviewd door Andrea Kluitmann.

De Groene Amsterdammer publiceerde tegelijkertijd een interview van Antoine Verbij met Jenny Erpenbeck: "'Ik heb nou wel genoeg over mijn familie geschreven' Jenny Erpenbeck brengt asielzoekers emotioneel dichterbij". Maarten Dessing interviewde Elly Schippers voor het tijdschrift *Boekensalon* (voorheen *Boek-delen*).

In het najaar werd het leesclub-aanbod voor Elly Schippers herhaald. Dit leidde tot vijf boekingen van leesclubs uit Friesland, Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant die met de vertaalster in gesprek gingen over *Een handvol sneeuw* van Jenny Erpenbeck. Daarnaast werd ze via SSS geboekt voor twee lezingen.

Vermeldenswaard is tot slot dat het Literair café Helmond op 24 februari 2015 een reprise organiseerde van drie Vertalersgeluk-lezingen uit 2014. Deze avond met Nicolette Hoekmeijer (inleiding), Elly Schippers, Jan Pieter van der Sterre (winnaar van de ELP 2014) en Pietha de Voogd onder leiding van gespreksleider Alexander van Reeuwijk trok 300 bezoekers.

Else Otten Übersetzerpreis

De Else Otten Übersetzerpreis 2014 is op 3 februari 2015 in Berlijn ex aequo uitgereikt aan Bettina Bach en Rainer Kersten. Onder het toezicht oog van meer dan honderd belangstellenden werden beide vertalers geïnterviewd door Meike Albath, hielden zij een dankwoord en ontvingen ze een oorkonde uit handen van Monique Ruhe van de Nederlandse ambassade en Koen Haverbeke van de Vlaamse vertegenwoordiging in Berlijn.

Bettina Bach ontving de prijs voor haar vertaling van *Hotel Linda* van Arjan Visser, in februari 2014 verschenen als *Der Blaue Vogel kehrt zurück* bij Deutscher Taschenbuch Verlag in München. De jury prees haar vloeiende vertaling en de manier waarop ze, soms met kleine aanpassingen, de ironie en de humor van het oorspronkelijke werk heeft weten te behouden.

Rainer Kersten werd bekroond voor zijn vertaling van *De laatkomer* van Dimitri Verhulst, in april 2014 verschenen als *Der Bibliothekar, der lieber dement war als zu Hause bei seiner Frau* bij Luchterhand Verlag in München. De originele, onconventionele taal die Verhulst, zoals in al zijn werk, in *De laatkomer* hanteert, heeft volgens de jury in de Duitse vertaling van Kersten een volstrekt gelijkwaardig equivalent gevonden.

Zowel Arjan Visser als Dimitri Verhulst waren bij de prijsuitreiking aanwezig. Beide auteurs traden een dag later, voor een eveneens volle zaal, op in het jonge Literaturhaus Lettrétage in Kreuzberg, Berlijn. Als aanloop naar het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016 werd tegelijkertijd in Berlijn ook een plenaire bijeenkomst met een tiental Berlijnse uitgevers in het Literarische Colloquium georganiseerd alsmede een driedaagse workshop voor twee groepen vertalers, één voor vertalers van kinder- en jeugdliteratuur en één voor 'volwassenenliteratuur', beide met het thema 'modern klassiek' (zie verder Bijlage 5). Peter Bergsma deed in een blog op de website van het Letterenfonds verslag van deze dagen.

De jury voor deze editie van de Else Otten Übersetzerpreis bestond uit Heinz Eickmans van de Universität Duisburg-Essen, vertalers Andreas Ecke en Christiane Kuby (winnares van de Martinus Nijhoffprijs 2015) en recensent Hermann Wallmann.

Het initiatief voor de Else Otten Übersetzerpreis werd in 2000 genomen door het Nederlands Letterenfonds en het Literarische Colloquium Berlin. De prijs wordt gefinancierd door het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Bijlage 5: Activiteiten en programma's 2015

Ontvangst buitenlandse bezoekers

periode	naam	samenwerkingsverband
19-24 januari	Publishers Tour 4: proza. Bezoek van 10 Duitse fictie-uitgevers aan Amsterdam en Antwerpen ter voorbereiding op het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016. Uitgebreide kennismaking met Nederlandse en Vlaamse uitgevers, agenten en auteurs. Blog door uitgever Tom Müller: Take A Walk on the Wild Side.	Vlaams Fonds voor de Letteren
9-13 februari	Publishers Tour 5: non-fictie. Bezoek van 10 Duitse non-fictie-uitgevers aan Amsterdam en Antwerpen ter voorbereiding op het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016. Uitgebreide kennismaking met Nederlandse en Vlaamse uitgevers, agenten en auteurs.	Vlaams Fonds voor de Letteren
10-13 maart	Claus Clausen van uitgeverij Tiderne Skifter (Denemarken).	
15-17 maart	Medea Metrevelli, Georgian National Book Centre (Georgië).	Georgian National Book Centre
29-31 maart	Karsten Kredel, uitgeverij Hanser Berlin (Duitsland).	
6-10 mei	Tamas Borocki, uitgeverij Gondolat (Hongarije).	

Stand op boekenbeurzen

periode	naam	aantal bezoekers stand Letterenfonds; aantal afspraken
30 januari-1 februari	Festival de la bande dessinée, Angoulême, Frankrijk.	Stand i.s.m. Vlaams Fonds voor de Letteren; circa 50 bezoekers per dag; 25 afspraken
30 maart-2 april	Fiera del Libro per Ragazzi, Bologna, Italië.	150 bezoekers per dag; 80 afspraken
14-16 april	London Bookfair, Londen, VK.	150 à 200 bezoekers per dag; 120 afspraken
13-18 oktober	Frankfurter Buchmesse, Frankfurt, Duitsland.	200-300 bezoekers per dag; 300 afspraken; 200 bezoekers receptie 15/10

Prospectiereizen en promotieprogramma's

periode	Plaats en omschrijving	aantal afspraken
12-16 januari	Praag: uitgeversbezoeken en Café Amsterdam-manifestatie.	10 afspraken met uitgevers
28 januari-3 februari	Egypte: Cairo International Bookfair en deelname 2 medewerkers fonds aan Cairo Calling Fellowship.	40
2-5 februari	Berlijn: symposium voor uitgevers (aanhakend bij vertaalworkshop) met pitches en gastcolleges van uitgever Jean-Claude Lin (Freies Geistesleben) en Jan Kunst (Freie Universitat Berlin).	Symposium: 35 aanwezigen; 15 afspraken met uitgevers
12-14 maart	Leipzig: Leipziger Buchmesse.	20
20-23 maart	Parijs: Salon du livre.	40
2 juni	Antwerpen: promotie van de Nederlandse literatuur tijdens Vlaamse Publishers Tour.	10
4-5 juni	Parijs: promotie van de Nederlandse literatuur tijdens uitgeversconferentie i.s.m. de Nederlandse Ambassade.	30
10-12 juni	Rotterdam, Poetry International Festival: seminar voor partners en editors van Poetry International Web, vertalerssymposium en uitreiking Brockway Prize voor poëzievertalers.	20
18-22 juni	Berlijn, Poesiefestival Berlin: partnermeeting Lyrikline.org, bijeenkomst internationale festivals en organisaties bij LiteraturWERKstatt, begeleiding Versschmuggel project.	40
16-26 juni	Zuid-Korea: verkenningsbezoek aan Seoul; kennismaking met uitgevers, agenten en vertalers.	15
27-29 augustus	China: Beijing International Book Fair.	30
25-27 september	Zweden: Göteborg Book Fair Bok & Bibliotek.	20
15-18 oktober	Praag: bezoek medewerker aan expertmeeting Petra e-vertaalproject.	20 deelnemers incl. medewerker

27-28 oktober	Noorwegen: bijeenkomst met Noorse uitgevers en vertalers in Oslo.	10 kinderboekenuitgevers en 4 vertalers NL-Noors/Noors-NL
13 november	Den Haag: netwerken met binnen- en buitenlandse uitgevers tijdens The Addict op Crossing Border.	Circa 150 aanwezigen
9-15 november	China: Shanghai Children's Book Fair en deelname aan een internationaal fellowship programma voor kinder- en jeugdboekspecialisten.	25
29 november-3 december	Mexico: Guadalajara International Bookfair.	25

Literaire programma's buitenland

periode	naam en plaats en samenwerkingspartner	bezoekers
12-16 januari	Praag: Cafe Amsterdam-manifestatie in het Archa theater.	1.500 bezoekers totaal incl. workshops
3 februari	Berlijn: Uitreiking Else Ottenpreis aan vertalers Rainer Kersten en Bettina Bach. In aanwezigheid van de auteurs, Dimitri Verhulst en Arjan Visser. Partner: Literarisches Colloquium Berlin.	Circa 115
4 februari	Berlijn: Literaire avond in Literaturhaus Lettréage met Dimitri Verhulst en Arjan Visser, hun vertalers, en critica Maïke Albath.	60
3 juni	Parijs: ontmoeting van schrijvers Frank Westerman en Laurent Binet in het Maison de la Poésie.	25
24 augustus-5 september	Brazilië, Sao Paulo, Rio de Janeiro en Curitiba: Café Amsterdam-festival – promotie van Nederlandse literatuur met een uitgebreid programma voor 8 Nederlandse auteurs in boekhandels, bibliotheken en scholen. Tevens uitgeversbezoeken. Partners: Litercultura Curitiba; Eye International; Ned. Consulaat in Rio de Janeiro en Sao Paulo, Casa das Rosas, boekhandels: Da Vila, Martins Fontes, Cultura, Da Travessa; en bibliotheken Mario de Andrade Sao Paulo en Parque Rio de Janeiro.	1.020 exclusief bezoek tentoonstellingen en filmprogramma

Europees Schwob-netwerkbijeenkomsten in EU

datum	soort bijeenkomst en partners	Deelnemers, afspraken
februari	EU-Partner Project Meeting Schwob, Helsinki, Finland.	Bespreking met 6 partners van het Schwob-netwerk (uit Polen, Frankrijk, Wales, Catalonië en Estland)
april	London Book Fair	6 afspraken met uitgevers en bijeenkomst Schwob-netwerk met 80 internationale uitgevers
mei	Literatuurfestival ReadHead in Tallinn, Estland. Partners: Ramon Llull, FILI, ELIC, HeadRead Festival, Le Monde, The Independent, Vrij Nederland, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Helsingin Sanomat, La Vanguardia.	Bijeenkomst van literaire critici uit 7 EU-landen voor nieuwe boektitels Schwob
juni	Brussel, kick-off Schwob-zomeractie, Schwobfest. Een keuze van 10 herontdekte en in het Nederlands vertaalde boeken wordt in 90 Nederlandse en Vlaamse boekhandels in etalages en op boekentafels getoond. Partners: uitgevers Lebowsky, Bezige Bij, Leesmagazijn, Atlas Contact, Van Gennep, De Geus, Cossee, Athenaeum, Polak & van Gennep, Arbeiderspers, Meulenhoff, Passa Porta boekhandel in Brussel	80 aanwezigen bij presentatie. Bij Schwob-boekenmarkt in centrum Brussel met veel tweedehands boekhandels naar schatting 200 bezoekers
oktober	Tijdens de Frankfurter Buchmesse gesprekken met uitgevers en zusterorganisaties over Schwob en literaire herontdekkingen.	Aantal afspraken: 18

Literaire programma's binnenland

periode	Activiteiten, partner	partner	bereik
15 januari t/m 7 maart	Schwob-winteractie Een keuze van tien herontdekte en in het Nederlands vertaalde titels uit de wereldliteratuur wordt in de Nederlandse en Vlaamse boekhandel in etalages en op boekentafels onder de aandacht gebracht. Als kick-off van de actie vindt er in Haarlem op 1 februari het Schwobfest plaats met tien ambassadeurs.	Lebowski, Ta Grammata, Atlas Contact, Van Gennep, Jurgen Maas, De Geus, Cossee, Van Oorschot, Arbeiderspers, Meulenhoff, NBD Biblion, 90 boekhandels in Nederland en Vlaanderen.	200 bezoekers Schwobfest Haarlem; 90 boekhandels
19 februari	Perspresentatie van het pilotprogramma <i>Fluiten in het donker</i> (hoorspel) in De Balie te Amsterdam. Deelnemende schrijvers: Esther Gerritsen, Kahweh Modiri, Ilja Leonard Pfeijffer, Wanda Reisel, Christiaan Weijs en Maartje Wortel. De makers werden tijdens de perspresentatie geïnterviewd door Katinka Baehr. Uitzending van de zes hoorspelen op NPO Radio 1 in de periode van 7 maart t/m 11 april. Daarna beschikbaar op Woord.nl.	Mediafonds, VPRO, AVROTROS, NTR, NPO Radio 1, Woord.nl	70 bezoekers perspresentatie; artikel in NRC van Kester Freriks en vermeldingen in andere media. Elk hoorspel had ca. 150.000 luisteraars.
2 maart	WiR DBC Pierre treedt samen met Mano Bouzamour op tijdens de landelijke Boekenweek in de Literaire Nachtclub in Utrecht.	Literatuurhuis Utrecht	50
4 maart	WiR DBC Pierre is keynote speaker op het LOGOS-festival in Amsterdam.	De Balie Amsterdam	100
5 maart	Ambassadeurs bij Dag van de Literatuur in Rotterdam. Renate Dorrestein, Thomas Heerma van Voss, Herman Koch en Niña Weijers vestigen o.l.v. Oscar Kocken in de Arcadizaal aandacht op het werk van hun 'klassieke' collega-schrijvers.	Passionate Bulkboek	60 leerlingen en docenten middelbaar onderwijs
11 maart	Boekpresentatie <i>Breakfast with the Borgias</i> van WiR DBC Pierre bij boekhandel Athenaeum te Amsterdam.	Uitgeverij Podium, boekhandel Athenaeum Amsterdam	20
14 maart	Lezing van WiR DBC Pierre op het Boekenbal voor lezers in Haarlem. Naast DBC Pierre traden daar ook op boekenweekauteur Dimitri Verhulst, Hanna Bervoets, Kees van Beijnum, Gustaaf Peek & Gerrie Hondius, Menno Wigman, Erik Jan Harmens, Lieke Marsman, Mathijs Leeuwis, Jeroen Kant, Kamagurka en anderen.	De Lichtfabriek Haarlem	100
23 t/m 29 maart	Literatour, een leescampagne voor jongeren tussen de 15 en 19 jaar. Schrijverstournee langs scholen. Tijdens Literatour wordt ook de Dioraphte Literatuurprijs uitgereikt. Deelnemende schrijvers: Mano Bouzamour, Daan Heerma van Voss, Ineke Riem, Thomas Heerma van Voss, Daniëlle Bakhuis, Alex Boogers, Khalid Badou, Ernest van der Kwast, Mirjam Mous, Alexandra Penrhyn Lowe, Lydia Rood, Gideon Samson, Bibi Dumon Tak, Daan Remmerts de Vries, Peter Zantingh.	CPNB, Stichting Lezen, SSS, Uitgeverij Malmberg, CJP, OBA en NBD Biblion	45 lezingen over 27 locaties; 2.700 deelnemende jongeren.
29 april	Optreden van WiR Michail Sjisjkin in de Centrale Bibliotheek Den Haag tijdens het Writers Unlimited-festival. Sjisjkin ging samen met journalisten Michel Krielaars en Oksana Chelicheva in op het thema <i>Dealing with Putin</i> .	Writers Unlimited Den Haag	50
maart, april	Gastcollege WiR Michail Sjisjkin voor studenten Slavische talen en culturen o.l.v. Ellen Rutten aan de Universiteit van Amsterdam.	Universiteit van Amsterdam	20
30 maart	Ontvangst in de bibliotheek van het Letterenfonds en college aan groep internationale masterstudenten Neerlandistiek (college Vertaalwetenschap) van de Universiteit Leiden door drie medewerkers van het Letterenfonds. Docent: Wim van Anrooij.		18
5 mei	Optreden van WiR Eleanor Catton tijdens het internationale literatuurfestival City2Cities over haar met de Man Booker Prize bekroonde roman <i>Al wat schittert</i> .	City2Cities Utrecht	100
7 mei	Optreden van WiR Eleanor Catton tijdens een literaire avond in Spui25 te Amsterdam. De avond werd georganiseerd door studievereniging Engelse taal en cultuur (UvA) i.s.m. Athenaeum Boekhandel. Twee panels en een moderator hielden een pitch over een boek dat hun leven veranderde. Eleanor Catton verzorgde een van deze pitches.	Spui25, boekhandel Athenaeum, Universiteit van Amsterdam	50
16 mei	Deelname van WiR Eleanor Catton als een van de auteurs aan de leesclubs op het Das Mag Festival in Amsterdam.	Das Mag Festival Amsterdam	20
22 mei	Voorlichtingsbijeenkomst Literaire games voor potentiële aanvragers in Bibliotheek Letterenfonds. Sprekers: Adriaan de Jongh en Niels 't Hooft.	Gamefonds (dat zijn Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mediafonds).	44
29 mei	Voordracht van WiR Eleanor Catton tijdens de Amsterdamse Boekennacht op het Spui te Amsterdam.	Amsterdamse Boekennacht	20
2 juni	Optreden van WiR Eleanor Catton bij Literair Dispuut Flanor in Groningen.	Studentenvereniging Flanor Groningen	60

9 juni	Bekendmaking van de shortlist van de Europese Literatuurprijs in SPUI25 te Amsterdam. Een vakjury o.l.v. Margot Dijkgraaf selecteerde de zes titels.	Academisch-cultureel centrum SPUI25, <i>De Groene Amsterdammer</i> en Athenaeum Boekhandel	80
15 juni t/m 16 augustus; 21 juni Schwobfest Haarlem en 28 juni Schwobfest Brussel	Een keuze van tien herontdekkingen wordt in de Nederlandse en Vlaamse boekhandel in etalages en op boekentafels onder de aandacht gebracht. kick-off in Haarlem en Brussel met in totaal twintig ambassadeurs. Voor de campagne wordt een eigen site gelanceerd: www.schwob.nl/actie .	Lebowski, Bezige Bij, Leesmagazijn, Atlas Contact, Van Genneep, De Geus, Cossee, Athenaeum, Polak & van Genneep, Arbeiderspers, Meulenhoff, Passa Porta boekhandel, 90 boekhandels in Nederland en Vlaanderen.	120 Schwobfest Haarlem; 90 boekhandels
19 juni	Viewing VR-installaties in de Bibliotheek van het Letterenfonds. Amsterdam. Deelnemers en installatie: Nikki Smit van Monobanda Play, installatie Deep; Demian Albers van Studio Apvis en Micha Hamel, installatie Zonder Handen; Daniël Ernst, installatie Der Grosse Gottlieb – The Shoebox Diorama; Cinekid Medialab, installatie Paperdude VR; Yannick Boers, Tim van den Oever, installatie Leap.	Cinekid	20
29 juni	Openbare slotlezing van Niek Miedema, Translator in Residence bij de Master Literair Vertalen aan de UU, in de bibliotheek van het Letterenhuis in Amsterdam.	Master Literair Vertalen, Universiteit Utrecht	25
9 juli	Bekendmaking van de winnaar van de Europese Literatuurprijs in het radioprogramma Opium 4: Presentator Mieke van der Weij ging in gesprek met juryvoorzitter Margot Dijkgraaf en vertaalster Elly Schippers.		De uitzending is via de site van Opium op 4 na te luisteren. (Aflevering 9 juli)
4 september	Vertaalmiddag rond <i>Het leven is niet alfabetisch</i> van Andrea Bajani voor vakgroep Italiaans aan de Utrechtse universiteit. Dit boek verscheen een jaar eerder bij uitgeverij Athenaeum (vertaald door Yond Boeke en Patty Krone).	Universiteit Utrecht	30
5 september	Interview met WiR Nir Baram over zijn nieuwe roman <i>Wereldschaduw</i> (De Bezige Bij) door Jasper Henderson op Manuscripta in Zwolle.	CPNB, De Bezige Bij	50
5 september	Uitreiking van de Europese Literatuurprijs aan de Duitse auteur Jenny Erpenbeck en haar vertaalster Elly Schippers voor de roman <i>Een handvol sneeuw</i> (uitgeverij Van Genneep) tijdens Manuscripta in Zwolle. Directeur van het Vertalershuis Peter Bergsma verzorgde de presentatie, juryvoorzitter Margot Dijkgraaf las de laudatio's voor en reikte de prijzen uit, Andrea Kluitmann interviewde de vertaler en de auteur.	Organisatie prijsuitreiking i.s.m. CPNB Organisatie prijs i.s.m. <i>De Groene</i> , Athenaeum boekhandel en Spui25. Financiële bijdrage: Lira Fonds en het particuliere fonds De Lancey and De La Hanty.	75
17 september	Presentatie van <i>Wereldschaduw</i> in boekhandel Scheltema in Amsterdam. Vertaalster Sylvie Hoyinck interviewde auteur Nir Baram.	Boekhandel Scheltema, Studievereniging Sechel, Uitgeverij De Bezige Bij	30
18 september	Workshop door WiR Nir Baram over het schrijverschap voor studenten/ predebutanten in het kader van talentontwikkeling SlowWritingLab in de bibliotheek van het Letterenhuis.		15
20 september	Optreden van WiR Nir Baram tijdens het Eilandfestival in Antwerpen.	Eilandfestival Antwerpen	50
22 september	Rondleiding (door huidig bewoonster) in Amsterdam Vluchtstad appartement aan groep 8 van de St Catharinaschool, Amsterdam.		14
23 september	Debutantenmiddag: bijeenkomst over literair debuten voor de door het Letterenfonds geselecteerde debutanten 2013, 2014, 2015, en hun redacteurs in de bibliotheek van het Letterenhuis in Amsterdam. Jasper Henderson interviewde Kaweh Modiri (2013) & Marga Deutekom (Thomas Rap), Bertram Koeleman (2014) & Jelte Nieuwenhuis (Atlas Contact), Nina Polak (2015) & Job Lisman (Prometheus). Op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds is een kort videoverslag van deze bijeenkomst te vinden.		40 debutanten en redacteurs.
3 oktober	Gesprek met WiR Nir Baram door Abdelkader Benali over <i>Wereldschaduw</i> en reportage voor de Israëlische krant <i>Haaretz</i> 'Walking the Green Line'.	De Balie, Amsterdam	60
11 november	Gastcollege aan masterstudenten literair bedrijf van Vrije Universiteit Amsterdam over de positie van het Letterenfonds in het literaire veld door een medewerker van het Letterenfonds. Docent: Jacqueline Bel.	Vrije Universiteit	10
14 november	Podiumpresentatie van het project The Chronicles door auteurs en vertalers op het Crossing Border festival. Interview: Tsead Bruinja.	Crossing Border in Den Haag, Master Literair Vertalen.	Circa 240 bezoekers; Website: 8.751 sessies door 7.321 gebruikers. In totaal werden 16.740 pagina's bekeken.

16 november	Tweede editie van <i>Stap op de Rode Loper!</i> in Science Center NEMO en de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Gericht op vmbo'ers uit de bovenbouw en hun docenten. Deelnemende schrijvers: Özcan Akyol, Asis Aynan, Daniëlle Bakhuis, Elle van den Bogaart, Lotte Boot, Eric Borrias, Arjen Boswijk, Khalid Boudou, Mano Bouzamour, Eva Burgers, Caja Cazemier, Anton Damen, Marcel van Driel, Mamoun Elyounoussi, Tiny Fisscher, Annie van Gansewinkel, Said el Haji, Jos van Hest, Gerlinda Heywegen, Frank den Hollander, Joris Lehr, Rom Molemaker, Lydia Rood, Rob Ruggenberg, Hans Sahar, Mo Samuel, Manon Sikkels, Maren Stoffels, Wijnand Stomp, Natasza Tardio, Buddy Tegenbosch, Mel Wallis de Vries, Tjibbe Veldkamp, Anna Woltz en Margje Woodrow.	Stichting Samenleving & Kunst Amsterdam.	Bezoekers evenement Amsterdam: 952 leerlingen en circa 100 docenten; 65 studenten lerarenopleiding Nederlands Hogeschool Amsterdam (<i>Stap op de Rode Loper!</i> is inmiddels een verplicht studie-onderdeel aan de Hogeschool.) Circa 150 deelnemers (docenten, medewerkers Openbare Bibliotheken, Bond Mediathecarissen in het Onderwijs). Het digitale Boek van de Schrijvers is door de deelnemende scholen gedownload, en daarnaast door 75 scholen die niet aan het evenement deelnamen. Het digitale Boek van de Docenten deel 1 met leestips etc. (natraject) is door 180 docenten gedownload, deel 2 is per mail naar de deelnemende scholen gestuurd.
11 en 12 december	17e Literaire vertaaldagen (symposiumdag met het thema 'Verzinnen wat er staat' en workshopdag). Op de symposiumdag in De Rode Hoed te Amsterdam werd de Letterenfonds Vertaalprijs uitgereikt aan vertaler Tsjechisch Edgar de Bruin.	Vertalershuis Amsterdam, Lira Fonds, Vlaams Fonds voor de Letteren, Expertisecentrum Literair Vertalen en de Vereniging van Letterkundigen.	Aantal deelnemers: 360 (symposiumdag) en 170 (workshopdag) Sprekers: 6 Workshopmoderatoren: 16

Literaire programma's binnenland: tournees en reeksen

periode	activiteit	samenwerkingspartner(s)	bereik
1 januari t/m 5 februari	<i>Boek een dichter</i> In de aanloop naar de Poëzieweek 2015 is voor de tweede keer de actie <i>Boek een dichter</i> georganiseerd. Het Letterenfonds bood bibliotheken en boekwinkels in samenwerking met SSS de gelegenheid om dichters voorafgaand aan en tijdens de Poëzieweek tegen een speciaal tarief te boeken. De actie werd ondersteund door twee brochures, die in samenwerking met de CPNB zijn samengesteld: één voor de boekhandel waarin tien recente dichtbundels worden uitgelicht en één voor de bibliotheken waarin tien klassieke en populaire poëziebundels worden besproken. Deze poëziebundels kunnen tijdens de Poëzieweek gelezen worden met de speciale PoëzieBieb-app. De brochure voor de boekhandel is onder ruim 1.500 boekhandels in Nederland en Vlaanderen verspreid. Dichter en muzikant Rick de Leeuw verzorgde een inleiding bij het geheel. De PoëzieBieb-app wordt ontwikkeld door bibliotheek.nl en kan gratis worden gedownload tijdens de Poëzieweek. De app biedt gedurende vier weken toegang tot de tien bundels die zijn opgenomen in de bibliotheekbrochure. Dichter Erik Jan Harmens schreef er een inleiding bij. Najaar 2015 verscheen de brochure voor boekhandel en bibliotheek gericht op de Poëzieweek 2016. Wederom worden tien recente dichtbundels voorgesteld. De inleiding werd verzorgd door Douwe Draaisma.	CPNB, Schrijvers School Samenleving (SSS), Vlaams Fonds voor de Letteren.	In totaal vonden er 96 optredens plaats. (Een ruime stijging ten opzichte van de eerste editie toen er 74 optredens werden geboekt.)
2 maart en 6 september	<i>Debutantenprogramma</i> WiR DBC Pierre treedt samen met Mano Bouzamour op tijdens de landelijke Boekenweek in de Literaire Nachclub. Interview met Bregje Hofstede, Nina Polak en Olivier Willemsen door Wim Brands tijdens het Uitfeest Utrecht.	Literatuurhuis Utrecht	50 40
11 en 25 maart, 8 en 22 april, 6 en 20 mei en 3 juni	<i>Debutantenprogramma</i> <i>Shut Up & Write</i> is een reeks bijeenkomsten naar New Yorks concept waarbij een groep jonge schrijvers een uur lang in stilte schrijft. Daarna is er gelegenheid om in gesprek te gaan met de aanwezige auteur Moderator: Jonas Kooyman. Deelnemende debutanten: Ilse Bos, Bertram Koeleman, Pauline Genée, Mano Bouzamour, Roman Helinski, Elisabeth van Nimwegen en Marjoleine Oppenheim-Spangenberg.	Boekhandel van Rossum in Amsterdam, Jonas Kooyman.	100
19 maart, 13 mei en 12 november	<i>Vertalen in zicht</i> Er werd aansluiting gezocht bij de campagne <i>Nederland Vertaalt</i> van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Drie workshops met literair vertalers: Lyceum Oudehoven Gorinchem, 5to: Paul Bruijn, Engels. Lyceum Oudehoven Gorinchem, 6to: Paul Bruijn, Engels. Fontys Lerarenopleiding Tilburg: Martine Woudt, Frans.	Verstegen en Stigter, Prins Bernhard Cultuurfonds	60 leerlingen, 700 downloads lesbrief
Opnamedagen: 22 januari, 19 maart, 21 mei, 24 september en 19 november 2015. Uitzenddata: 24 januari, 21 februari, 21 maart, 18 april, 23 mei, juni, 26 september, 24 oktober, 21 november, 19 december 2015.	<i>Letteren &cetera</i>, literaire talkshow Interviewer: Kenneth van Zijl Dichters Alfred Schaffer over <i>Mens Dier Ding</i>, Robert Anker over <i>Onvergetelijke toegewijde trouweloze tijd</i>, Wouter Godijn over <i>De professor en de hyena</i>; schrijvers Yves Petry over <i>Liefde bij wijze van spreken</i>, Astrid Lampe over <i>De Taiga Zwijntjes</i>, Anna Enquist over <i>Hoor de stad</i>; schrijvers Auke Hulst over <i>Slaap zacht</i>, Johnny Idaho, Tjitske Jansen over <i>Voor altijd voor het laatst</i>, Wanda Reisel over <i>Liefde tussen 5 en 7</i>, Anna Woltz over haar jeugdroman <i>Gips</i>, Nicolien Mizze over <i>De halfbroer</i>, Stephan Elzer over <i>Compassie</i>, Arie Storm over <i>Maans stilte</i>, Tessa Leuwsha over <i>Fansi's stilte</i>, Hagar Peeters over <i>Malva</i>, Nyk de Vries over zijn roman <i>Renger</i>, Maartje Wortel over haar verhalenbundel <i>Er moet iets gebeuren</i> en Caroline Ligthart over haar verhalenbundel <i>Tweedehands bloemen</i>; mede-initiatiefnemer van de Berberbibliotheek Asis Aynan over <i>Liefde met een lok haar</i> van Mohammed Mrabet, in vertaling van Hester Tollenaar; essayist Coen Simon over <i>Filosofen is makkelijker als je denkt. Leren denken zonder dogma's</i>, Marie-Claire Melzer en Marieke Klomp over hun biografie <i>Boy Edgar. Het dubbelleven van een alleskunner</i>, Jan Fontijn over zijn biografie van Jacob Israël de Haan, <i>Onrust</i> en Arjen Fortuin over zijn biografie over uitgever en schrijver Geert van Oorschot; literair vertalers Martin de Haan over de roman <i>14</i> van Jean Echenoz, Nicolette Hoekmeijer over de vijfdeelige Patrick Melrose-cyclus van Edward St Aubyn, Sylvie Hoyinck over <i>Wereldschaduw</i> van Nir Baram, Rokus Hofstede en Martin de Haan over hun nieuwe vertaling van Proust, Silvia Marijnissen over <i>De sandelhoutstraf</i> van Mo Yan, Jeanne Holierhoek over <i>Tram 83</i> van Fiston Mwanza Mujila, en Edgar de Bruin over <i>Een ware gebeurtenis</i> van Emil Hakl.	NPO Cultura	Vijf opnamedagen met elk twee edities, gemiddeld 30 bezoekers per editie. Tien uitzenddata met per zaterdagavond een geschat bereik van 75.000 kijkers. Na uitzending blijven alle interviews online beschikbaar: http://www.cultura.nl/genres/literatuur/2015/letteren_etcetera.html

13 april t/m 19 mei	<i>Vertalersgeluk – de tournee</i> Vijfde editie van deze lezingentournee van literair vertalers langs aan de Europese Literatuurprijs gelieerde boekhandels in Nederland. Organisatie tournee: Nicolette Hoekmeijer en Andrea Kluitmann i.s.m. Nederlands Letterenfonds. Inleidingen: Andrea Kluitmann en Nicolette Hoekmeijer. Lezingen van 12 vertalers over 10 vertaalde romans, uit 8 verschillende talen: Harm Damsma & Niek Miedema over hun vertaling <i>Tijdmeters</i> van David Mitchell (Engels), Eef Gratama over <i>Gelukkig de gelukkigen</i> van Yasmina Reza (Frans), Nico Groen en Marijke Versluys over <i>De huisgenoten</i> van Sarah Waters (Engels), Hero Hokwerda over <i>Bij wijze van roman</i> van Yannis Kiourtsakis (Grieks), Sophie Kuiper over <i>Een bundel haarspelden</i> van Sofi Oksanen (Fins), Harrie Lemmens over <i>Als een brandend huis</i> van António Lobo Antunes (Portugees), Liesbeth van Nes over <i>Tot ziens daarboven</i> van Pierre Lemaitre (Frans), Elly Schippers over <i>Een handvol sneeuw</i> van Jenny Erpenbeck (Duits), Eugenie Schoolderman over <i>Aan de oever</i> van Rafael Chirbes (Spaans), Pietha de Voogd over <i>Het zwart en het zilver</i> van Paolo Giordano (Italiaans). Entre'acte: voordracht door Emilia Menkveld (Master Literair Vertalen Utrecht) van haar vertaling 'De letter U' van Iginio Ugo Tarchetti.	SSS, Boekhandel Godert Walter te Groningen, Boekhandel Verkaaik in Gouda, Athenaeum Haarlem en Boekhandel Blokker uit Heemstede, Boekhandel van Rossum in Amsterdam en Boekhandel Jansen & de Feijter in Velp. Financiële ondersteuning: Lira Fonds.	Vijf avonden met in totaal circa 220 bezoekers.
voorjaar en najaar	<i>Vertalersgeluk – leesclubbezoek</i> In samenwerking met SSS is een pilot opgezet voor leesclubs: geïnteresseerde leesclubs konden een voor de longlist van de ELP genomineerde vertaler uitnodigen. De bezoeken van vertalers Rien Verhoef, Pietha de Voogd, Mieke Geuzebroek en Elly Schippers aan leesclubs in Noord-Brabant, Friesland, Overijssel, Gelderland en Zuid- en Noord-Holland leidden zonder uitzondering tot enthousiaste reacties.	SSS Financiële ondersteuning: Lira Fonds.	13 boekingen; in totaal circa 150 lezers.
24 februari	<i>Vertalersgeluk - spin off</i> Literair café Helmond organiseerde een reprise van Vertalersgeluk 2014, met Nicolette Hoekmeijer (inleiding), Elly Schippers, Jan Pieter van der Sterre (winnaar van de ELP 2014) en Pietha de Voogd o.l.v. gespreksleider Alexander van Reeuwijk.	De organisatie van deze avond was geheel in handen van literair café Helmond i.s.m. SSS.	300 bezoekers
7 november	<i>Debutantenprogramma</i> Tijdens het festival <i>Het Grote Gebeuren</i> zijn er optredens van debutanten die in 2015 een startersbeurs van het Nederlands Letterenfonds ontvingen in de Centrale Bibliotheek te Groningen. Gespreksleider: Abdelkader Benali Deelnemers: Neske Beks, Frank Gunning, Bregje Hofstede, Emily Kocken, Eva Vriend en Olivier Willemsen.	Stichting Literaire Activiteiten Groningen.	60
14 november	<i>Debutantenprogramma</i> Tijdens de 19e editie van <i>Het Lezersfeest</i> in de Centrale Bibliotheek Rotterdam worden vier debutanten geïnterviewd door Oscar Kocken: Niña Weijers, Nina Polak, Bregje Hofstede en Olivier Willemsen.	Stichting Lezersfeest in samenwerking met Bibliotheek Rotterdam.	50

Deskundigheidsbevordering literair vertalers buitenland

periode	cursus of workshop / taalgebied	plaats, moderatoren, samenwerkingspartner	deelnemers
2-4 februari	Vertaalworkshop Nederlands-Duits voor vertalers van kinder- en jeudliteratuur en volwassenenliteratuur.	Literarisches Colloquium Berlin, Berlijn; Moderatoren: Marlene Müller-Haas, Rolf Erdorf en Peter Bergsma, moedertaalspreker. Behandelde teksten: Ida Simons <i>Een dwaze maagd</i> , Rudy Kousbroek 'Terug naar Ithaca' (uit <i>Opgespoorde wonderen</i>), Nienke van Hichtum 'Grootvader, de vloedgolf en het vuur', Simon van der Geest <i>Dissus</i> .	120
16-18 april	Vertaalworkshop Nederlands-Duits	Literaturhaus München; Moderatoren: Hanni Ehlers en Peter Bergsma (moedertaalspreker); Behandelde teksten: Niña Weijers <i>De consequenties</i> , A.L. Sniijders 'Details', Pol Hoste 'Schade'.	10 deelnemers; aanwezig bij 'pitching' van Nederlandstalige titels: 35.
1 en 2 juni	Ronde tafel en workshop vertalers Nederlands-Frans en Frans-Nederlands	Residentie Nederlandse ambassadeur en Atelier Néerlandais in Parijs. Moderator: Peter Bergsma. Samenwerkingspartner: Ned. Ambassade Parijs. Sprekers: Alain van Crugten, Olivier Mannoni, Patrick Maurus, Christophe Mileschi, Rosie Pinhas-Delpuech en Michel Volkovich. Deelnemers 'vertaalslam': Bertrand Abraham, Rokus Hofstede, Marianne Kaas en Isabelle Rosselin.	30
jan-dec (8 sessies)	Vertaalworkshop Nederlands-Chinees	Universiteit Leiden. Moderatoren: Shaogang Cheng en Mark Leenhouts. Behandelde tekst: Laurens Abbink Spink, <i>Zwartboek</i> .	7
26 augustus	Summer School Literair Vertalen te Utrecht	Expertisecentrum Literair Vertalen in Utrecht. Sessie beroepspraktijk: wat kunnen de letterenfondsden betekenen voor vertalers? Sprekers: Victor Schiferli en Roos de Ridder (Nederlands Letterenfonds).	10 vertalers uit het Nederlands in het Engels en Italiaans.
1-30 november	Vertalersfabriek The Chronicles	Vertalershuis Amsterdam/Crossing Border Festival Den Haag; Moderatoren: David Colmer, Sam Garrett, Jan Gielkens, Andrea Kluitmann, Antonia Lloyd-Jones, Caroline Meijer, Josephine Rijnaarts, Elly Schippers en Shaun Whiteside. Behandelde teksten: Sara Baume (Ierland), Frederik Willem Daem (België), Olga Grjasnowa (Duitsland) en Maciej Miłkowski (Polen).	8

Deskundigheidsbevordering literair vertalers binnenland

26 augustus	Summer School Literair Vertalen te Utrecht.	Expertisecentrum Literair Vertalen in Utrecht. Sessie beroepspraktijk: wat kunnen de letterenfondsden betekenen voor vertalers? Sprekers: Lara Rogiers (namens het Vlaams Fonds voor de Letteren), Petra Schoenmaker (namens het Nederlands Letterenfonds) en Gea Schelhaas (gespreksleider namens het ELV).	14 vertalers in het Nederlands non-fictie (Engels en Italiaans) en filosofie (Duits en Frans).
-------------	---	--	--

Vertaalmentoraten beginnende vertalers in en uit het Nederlands

Aantal aanvragen: 14	Toegekend: 6	ELV
----------------------	--------------	-----

Ontwikkelingsbeurzen beginnende vertalers in en uit het Nederlands

Aantal aanvragen: 2	Toegekend: 2	ELV
---------------------	--------------	-----

Bijlage 6:

Publicaties, websites en social media

Publicaties

- *Jaarverslag 2014*, twee edities, een beknopte gedrukte versie (36 p., 150 ex.) en een uitgebreidere digitale versie inclusief alle tekenningen (76 p., pdf)
- *10 Books from Holland*, Frankfurt Book Fair Issue, Autumn 2015 (16 p., 2.800 ex., Engels)
- *10 Books from Holland*, London Book Fair Issue, Spring 2015 (16 p., 2.800 ex., Engels)
- *Children's Books from Holland*, Spring 2015 (16 p., 1.900 ex., Engels)
- *Quality Non-Fiction from Holland*, Autumn 2014 (16 p., 3.400 ex., Engels)
- *Dutch Modern Classics: J.A. de Mouw – 'Full of God and tiny pancakes'* (22 p., 150 ex., Engels)
- *Contemporary Dutch Poets: Jan Baeke – Larger than the Facts* (14 p., 150 ex., Engels)
- *Contemporary Dutch Poets: Hester Knibbe – A Thin Permanence* (14 p., 150 ex., Engels)
- *Voices from the North (of Holland): 4 Contemporary Frisian Poets*. Tsead Bruinja, Elmar Kuiper, Albertine Soepboer, Nyk de Vries. (18 p., 500 ex., Engels)
- Aan Poetry International Web toegevoegde dichterspagina's van: Hans Sleutelaar, C. Buddingh', C.B. Vaandrager, Ilja Leonard Pfeijffer, Tonnus Oosterhoff en Hester Knibbe.
- Aan Lyrikline.org toegevoegd: gedichten, vertalingen en geluidsopnamen van René Huigen en Wislawa Szymborska (Polen).
- Poëzieweek aanbiedingsbrochure voor de Nederlandse en Vlaamse boekhandels i.s.m. het CPNB (24 p., 500 ex.)
- Poëzieweekbrochure voor Nederlandse en Vlaamse bibliotheken i.s.m. het CPNB (24 p., 500 ex.)
- Programmaboekje Literaire Vertaaldagen 2015 (16 p., 400 ex.)

Film/video

- 7 video's met pitches van Duitse fictie-uitgevers en 1 videoimpressie van de Publishers Tour, januari 2015. Gepubliceerd op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds.
- 4 video's met pitches voor klassiekers uit de Schwob-winteractie. Gepubliceerd op het YouTube-kanaal van Schwob Letterenfonds, februari 2015.
- 8 video's met pitches van Duitse non-fictie-uitgevers, Publishers Tour, februari 2015. Gepubliceerd op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds.
- 19 video's met de lezingen en discussies van de internationale *Non-Fiction Conference 2015*. Gepubliceerd op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds, mei 2015.
- Video met DBC Pierre (WiR uit Australië) over *Breakfast with the Borgias* door en op de website Why I Love This Book. Ook gedeeld via Facebook.
- Videoportret van DBC Pierre (WiR uit Australië) door journalist Marieke Kessel, uitgezonden op AT5. Ook gedeeld via Facebook.
- Video met Nir Baram (WiR uit Israël) door en op Why I Love This Book. Ook gedeeld via Facebook.
- Video met Andy Fierens (WiR uit België) door en op Why I Love This Book. Ook gedeeld via Facebook.
- Vertalersgeluktournee 2015. Impressie van de tournee. Gedeeld via Facebook en gepubliceerd op het YouTube-kanaal van het Letterenfonds, november 2015.
- Tien edities van de literaire talkshow *Letteren &cetera* uit 2015. Gepubliceerd op de website van NPO Cultura, op de Literatuurpagina.

Websites

www.letterenfonds.nl
www.vertalingendatabase.nl
www.schwob.nl
www.vertalershuis.nl
www.europeseliteratuurprijs.nl
www.frankfurt2016.com

Bereik

De tweetalige website van het Letterenfonds werd in 2015 door gemiddeld 20.052 unieke bezoekers per maand bezocht. (Ter vergelijking: in 2014 ging het om gemiddeld 18.242 unieke bezoekers per maand.) De vertalingendatabase werd ook in 2015 vaak geraadpleegd: 1.329 paginaweergaves in 1.035 sessies. Daarnaast werd veertien keer een algemene Nederlandstalige digitale nieuwsbrief verstuurd naar circa 2.195 abonnees. De buitenlandse uitgeverijen werden drie keer geïnformeerd over recent verschenen titels via de Highlights-nieuwsbrieven (Engelstalige digitale nieuwsbrief). Vertalers van Nederlandse literatuur en andere geïnteresseerden worden ook via de besloten Facebookgroep 'Nederlandse literatuur in vertaling' geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. De groep telde eind 2015 ruim 500 leden.

Voorts zijn in 2015 twintig Nederlandse persberichten verstuurd vanuit het Letterenfonds, en een vijftal Engelse of Duitse persberichten.

Op de social media steeg het aantal volgers van het Letterenfonds flink. Eind 2015 telde het Twitter-account van het Letterenfonds 2.250 volgers (plus 32%; was eind 2014: 1.700). Het aantal volgers van de Facebook-pagina verdubbelde naar 2.608 (plus 66%; was eind 2014: 1.568). Over het hele jaar genomen bereikte de Facebook-pagina in totaal 233.792 unieke gebruikers (in 2014: 148.453), een gemiddelde van 19.482 (in 2014: 12.371) personen per maand.

De Facebookpagina van het Vertalershuis Amsterdam kwam uit op 400 (was: 220) volgers en die van de Europese Literatuurprijs op 386 (was: 225). De medio 2014 gelanceerde website www.europeseliteratuurprijs.nl werd in 2015 door iets minder dan 7.000 unieke bezoekers bezocht.

Schwob

In juni is een tweede Schwob-website nl.schwob-books.eu/actie gelanceerd ter ondersteuning van de terugkerende winter- en zomer-boekhandelsacties. De twee sites bereikten in 2015 een totaal aantal van 16.850 bezoekerssessies (van 10.000 gebruikers). Ter vergelijking: in 2014 trok de website gemiddeld 889 unieke bezoekers per maand.

Op de Facebookpagina van Schwob verveelvoudigde het aantal likes naar 2.065 (was: 575), het totale bereik was 300.000 views. Eind 2015 had SchwobBooks op Twitter 640 volgers (2014: 577), het bereik kwam in 2015 uit op 93.000 tweet impressies.

In april is een Schwob-app voor smartphones gelanceerd. De app werkt in het Engels en Nederlands en biedt alle informatie over de titels die ook op de Schwob-website staan. De app is wereldwijd verkrijgbaar en werd gebouwd door The Capitals. Co-financiering: EU Culture Programme.

Frankfurt 2016

Oktober 2015 opende het FBM16-team een Facebookpagina: Flandern & die Niederlande Ehrengast Frankfurter Buchmesse 2016, aan het eind van het jaar telde die 247 volgers. Sinds december wordt ook Twitter gebruikt: @FBM16Ehrengast.

Bijlage 7: Balans & exploitatierekening

Balans

	12/31/2015	12/31/2014
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Gebouwen	3.858.796	3.910.065
Inventaris	43.569	62.282
Kunst	4.538	4.538
Totaal	3.906.903	3.976.885
Vordering 2015/16		
Ministerie van OCW	0	10.684.247
Totaal vaste activa	3.906.903	14.661.132
Vlottende activa		
Vorderingen		
Ministerie van OCW	10.714.627	10.586.518
Overige vorderingen	137.126	304.144
	10.851.753	10.890.662
Liquide middelen	7.947.698	7.913.531
Totaal vlottende activa	18.799.451	18.804.193
Totaal activa	22.706.354	33.465.325

	12/31/2015	12/31/2014
	€	€
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	438.781	438.781
Bestemmingsfonds pensioenen NLPVF	29.831	34.022
Bestemmingsreserves	1.335.515	1.821.639
Bestemmingsfonds OCW	243.819	401.761
Totaal eigen vermogen	2.047.991	2.696.248
Voorzieningen	222.581	205.489
Langlopende schulden	3.964.254	15.130.590
Kortlopende schulden		
Subsidieverplichtingen	3.689.887	4.994.858
Nog te realiseren activiteitenlasten	9.907.519	7.791.743
Nog te realiseren beheerlasten	1.648.251	1.770.082
Nog te realiseren frictiekosten	154.316	138.690
Overige kortlopende schulden	1.071.555	737.625
Totaal kortlopende schulden	16.471.528	15.432.998
Totaal passiva	22.706.354	33.465.325

Exploitatierkening

BATEN	realisatie 2015 €	begroting 2015 €	realisatie 2014 €
Directe opbrengsten:			
Lager vastgestelde subsidies	27.780	0	83.727
Ingetrokken subsidies	0	0	20.000
Giften	3.000	0	16.666
Indirecte opbrengsten (o.a. verhuur pand)	236.423	230.025	234.228
Totale opbrengsten	267.203	230.025	354.621
 Subsidie OCW	 9.389.735	 10.674.998	 11.154.200
Overige subsidies en bijdragen publiek	83.480	78.333	212.851
Overige subsidies en bijdragen privaat	55.422	0	53.038
Totale subsidies en bijdragen	9.528.637	10.753.331	11.420.089
Totale baten	9.795.840	10.983.356	11.774.710
 LASTEN			
Beheerlasten personeel*	1.371.420	1.381.097	1.374.635
Beheerlasten materieel	669.351	780.175	630.316
Totale beheerlasten	2.040.771	2.161.272	2.004.951
 Verleende subsidies	 5.710.673	 6.656.215	 7.729.234
Overige activiteitenlasten personeel	864.132	645.207	733.304
Overige activiteitenlasten materieel	1.858.800	1.520.662	1.334.583
Totale activiteitenlasten	8.433.605	8.822.084	9.797.121
Totale lasten	10.474.376	10.983.356	11.802.072
 Saldo uit gewone bedrijfsvoering	 -678.536	 0	 -27.362
 Rentebaten	 7.023	 0	 33.749
 Bijzondere baten en lasten	 23.256	 0	 -4.133

Exploitatieresultaat	-648.257	0	2.254
Dit exploitatieresultaat wordt gefinancierd met door OCW goedgekeurde bestemmingsreserves en fondsen			
Onttrekking bestemmingsfonds NLPVF pensioen	-4.191		-3.768
Bestemmingsreserves onttrekkingen	-486.125		-107.321
Bestemmingsfonds OCW rente	7.023		33.749
Bestemmingsfonds OCW structurele festivals	-230.000		0
Bestemmingsfonds OCW lager vastgestelde subsidies	27.780		83.727
Bestem.fonds OCW onttrekking juridische kosten	-2.820		-4.133
Bestem.fonds OCW invest.subsidie Vertalershuis	40.076		0
	-648.257	0	2.254

*Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie (overheadlasten).
Alle personeelslasten die verbonden zijn aan subsidieverlening en advisering over subsidieaanvragen vallen eveneens onder de beheerlasten.

Bijlage 8: Private stichtingen

De Stichting Nederlands Letterenfonds voert met publiek geld een publieke taak uit, in de voorafgaande pagina's werd hiervan verslag gedaan. Los daarvan draagt het Letterenfonds verantwoordelijkheid voor twee stichtingen die privaat geld beheren: de Stichting Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur en het Bert Schierbeekfonds (BSF). De directeur-bestuurder van het Letterenfonds en de leden van de Raad van Toezicht zijn q.q. tevens directeur-bestuurder respectievelijk lid van de Raad van Toezicht van deze twee stichtingen. Het Steunfonds en het BSF zijn door de fiscus erkend als culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

De Stichting **Steunfonds Stimulering Nederlandse Literatuur** beheert een nalatenschap van de Engelse dichter, vertaler en criticus James Brockway (Birmingham, 21 oktober 1916–Den Haag, 15 december 2000). Met zijn vertalingen gaf hij een Engels lezerspubliek toegang tot de poëzie van vele Nederlandstalige dichters, waaronder Rutger Kopland, Hans Lodeizen, M. Vasalis en Gerrit Achterberg. In 1966 werd hem voor zijn verdiensten als vertaler de Martinus Nijhoff Prijs toegekend en in 1997 ontving hij om dezelfde reden een ridderorde. Brockway liet de helft van zijn financiële nalatenschap na aan een rechtsvoorganger van het Nederlands Letterenfonds, met de opdracht de opbrengst uit het vermogen te besteden aan activiteiten ter stimulering van vertalingen van poëzie uit het Nederlands. De andere helft liet hij na aan het Letterkundig Museum te Den Haag. Eens in de twee jaar (de oneven jaren) organiseert het Steunfonds een meerdaagse vertaalworkshop voor internationale poëzievertalers en kent het de Brockway Prize toe aan een bijzondere en excellente poëzievertaling uit het Nederlands.

Op 12 juni 2015 is de Brockway Prize uitgereikt aan Ard Posthuma (1942). De jury prees in het bijzonder Posthuma's vertaling van de bundels *Licht overal* (*Licht überall*) en *Zo kon het zijn* (*So könnte es sein*) van Cees Nooteboom. Posthuma vertaalt sinds 1989 talloze Nederlandse, Friese en Vlaamse dichters in het Duits, wat onder meer resulteerde in zijn bloemlezingen uit werk van Martinus Nijhoff, Cees Nooteboom, Gerrit Kouwenaar, Leonard Nolens en Tsjèbbe Hettinga. De jury van de Brockway Prize bestond uit literair vertaler Gregor Seferens en uitgever Christoph Buchwald, bijgestaan door Peter Bergsma, vertaler en directeur van het Vertalershuis Amsterdam, een onderdeel van het Letterenfonds.

Per editie van de Brockway Prize wisselt het doeltaalgebied dat centraal staat; de prijs is eerder toegekend aan Francis R. Jones (2005; Engels), Gregor Seferens (2007; Duits), Jan H. Mysjkin & Pierre Gallissaires (2009; Frans), Francisco Carrasquer Launed (2011; Spaans) en Judith Wilkinson (2013; Engels).

Het **Bert Schierbeekfonds** is in 1998 door een rechtsvoorganger van het Nederlands Letterenfonds opgericht in aanwezigheid van Thea en Michiel Schierbeek, de echtgenote en de zoon van de in 1996 overleden dichter. Het vermogen van de stichting (dat onder meer afkomstig is uit de erfenis van schrijver en docent Barend Rijdes, 1910-1975) werd aanvankelijk aangewend om een variatie aan bijzondere literaire projecten die door overheids-subsidies niet bediend kunnen worden, op vlieghoogte te brengen. In 2002 werd (in samenwerking met de Stichting Adriaan Roland Holst Fonds) het A. Roland Holsthuis geopend waar schrijvers, dichters en vertalers sindsdien tegen een geringe huurprijs in 'betrekkelijke ballingschap' aan hun oeuvre kunnen werken. Gelet op het geringe budget beperkt het BSF zich tot de exploitatie van het Roland Holsthuis in Bergen. Het huis wordt telkens voor één maand verhuurd.

In 2015 kreeg de Dichter des Vaderlands, Anne Vegter, wederom een kosteloos verblijf aangeboden van één maand in het voormalige huis van de "Prins der Dichters". De andere elf huurders in 2015 waren: Anton Dautzenberg, Pieter Hoexum, Geert van der Kolk, Cees Koster, Frans Kuipers, Saskia van der Lingen, Ester Naomi Perquin, Wanda Reisel, Pépé Smit, Allard Schröder en Ilse Starkenburg.

De jaarlijkse open dag van het Roland Holsthuis tijdens de Bergense Kunst-10daagse op zondag 25 oktober 2015 kreeg meer dan honderd bezoekers. Vier voormalige huurders van het huis droegen die middag voor uit eigen werk: acteur en theatermaker Ton Meijer; schrijver Pieter Hoexum; schrijver en dichter Maria Barnas en schrijver Erik Vlamincx.

Het Bert Schierbeekfonds ontving in 2015 in totaal € 2.825 aan bijdragen van de vrienden van het fonds.

Meer informatie is op www.bertschierbeekfonds.nl te vinden.

Fotocredits

- Pagina 3: Foto uitreiking Letterenfonds Vertaalprijs 2015 door Victor Schiferli.
- Pagina 4: Foto uitreiking van de Jan Campertprijzen, waaronder de Nienke van Hichtumprijs 2015 aan Anna Woltz door Serge Ligtenberg.
- Pagina 6: Affiche Café Amsterdã door Philip Stroomberg. Foto's van optredens in Brazilië door Agnes Vogt.
- Pagina 10: Opname van Een soort van Middeleeuwen met René van 't Hof (links) en Raymond Thiry met vergiet. Foto door Karin van Dis. Foto van auteurs tweede lichting door Victor Schiferli.
- Pagina 11: Visueel verslag van Lees je beter door Sara Kolster.
- Pagina 14: Foto's persconferentie over Frankfurter Buchmesse 2016 door Hannie van Herk.
- Pagina 19: Foto van debutanten die in 2013-2015 een startersbeurs ontvingen en deelnamen aan het debutantenprogramma door Harm van den Berg / Studio Plancius. Foto van workshop SlowWritingLab door Hanneke Marttin. Foto's van (voor)opleiding Filling the Gap door Stichting Beyond.

Colofon

Jaarverslag 2015
Nederlands Letterenfonds

Ontwerp
Kummer & Herrman, Utrecht.

© Nederlands Letterenfonds, maart 2016
Volledige of gedeeltelijke overname is alleen
toegestaan met bronvermelding.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Cultuur

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

niederländische stiftung für literatur
fondation néerlandaise des lettres
fundación neerlandesa de letras
fondazione nederlandese per la letteratura
fundação neerlandesa de letras
nederlânsk letterenfûns
المؤسسة الهولندية لدعم الآداب
荷兰文学基金会

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam

Postbus 16588
1001 RB Amsterdam

t +31 (0)20 520 73 00
f +31 (0)20 520 73 99
post@letterenfonds.nl
www.letterenfonds.nl

